

J A A R V E R S L A G

G a u d e a m u s

J A A R V E R S L A G

G a u d e a m u s

J A A R V E R S L A G

G a u d e a m u s

1996

J A A R V E R S L A G

G a u d e a m u s

J A A R V E R S L A G

INHOUD

	pagina
Inleiding	1
Bestuur	2
Artistieke adviesraad	2
Personeel	2
Financiën	2
Internationale Gaudeamus Muziekweek 1996	3
Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1996	4
Festival Indonesische Muziek	5
International Composers' Workshop 1996	5
Binnenland	7
Buitenland	9
Documentatiecentrum	12
Jaarrekening 1996	13
Bijlagen:	
programma Internationale Gaudeamus Muziekweek , bijlage I [incl. Cineac Sonore]	15
programma Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours, bijlage II	20
programma International Composers' Workshop, bijlage III	22
programma Festival Indonesische Muziek, bijlage IV	24
programma Nederlandse Muziekdagen, bijlage V	25
programma Peter de Grote Manifestatie, bijlage	26
overzicht concerten binnenland, gerangschikt per podium, bijlage VII	28
overzicht activiteiten buitenland, gerangschikt per land , bijlage VIII	33
chronologisch overzicht concertprogramma's binnen- en buitenland, bijlage 9	35

INLEIDING

1996 was een jaar vol interessante activiteiten in binnen- en buitenland waarbij veel jongere, nog onbekende, maar ook oudere, gevestigde componisten en musici betrokken waren.

Het jaar stond ook nadrukkelijk in het teken van de toekomst, en wel de Kunstenplan-periode 1997-2000, het omschrijven van nieuw beleid en de strijd om een groter budget. In zijn Kunstennota gaf de staatssecretaris aan dat er in 1997 weliswaar meer geld voor het podiumcircuit ter beschikking zal komen, maar overigens blijft het subsidie-volume voor Gaudeamus op het oude niveau gehandhaafd. Dit bracht het bestuur en de artistieke adviesraad van Gaudeamus ertoe in het activiteitenpakket van de komende jaren te schrappen, zodat meer aandacht besteed kan worden aan de kerntaken. Op zich succesvolle projecten als de "Composers Arena" en de "International Composers' Workshop", die nog in 1996 georganiseerd werden, zullen dan ook in de toekomst niet meer onder financiële verantwoordelijkheid van Gaudeamus kunnen plaats vinden. Verder werd er ook voor gekozen het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours vanaf 1997 in Biennale-vorm voort te zetten. Ook incidentele steun voor projecten van derden zal voortaan bij andere fondsen gevonden moeten worden.

Ondanks deze moeilijke beslissingen aan het einde van het jaar, moet gesteld worden dat 1996 veel mooie hedendaagse muziek bracht. Hoogtepunten waren het Festival Indonesische Muziek, de Internationale Gaudeamus Muziekweek en de International Composers' Workshop. In de Muziekweek konden we met vreugde constateren dat er zelfs weer om toegangskaarten gevochten werd! Ook was er grotere aandacht van buitenlandse omroepen. Voldoende reden om de volgende 4 jaren vol goede moed in te zetten.

Henk Heuvelmans,
directeur.

Op woensdag 17 januari 1996 overleed Chris Walraven op vijfenzestigjarige leeftijd na een moedige maar oneerlijke strijd. Hij was vanaf 1954 bij Gaudeamus betrokken, eerst als vrijwilliger, vanaf 1959 als penningmeester en spoedig daarna als directeur. Onder zijn leiding is Gaudeamus uitgegroeid tot wat zij nu is: een internationaal centrum voor nieuwe muziek. Chris Walraven stond aan de wieg van talloze organisaties en ensembles. In 1991 kon hij van een VUT-regeling gebruik maken en verliet hij Gaudeamus. Maar als altijd bleef hij op velerlei terreinen nog actief in het hedendaagse muziekleven in binnen- en buitenland. Wij gedenken een bijzondere, energieke, bescheiden en uitermate betrokken man.

BESTUUR

In de persoon van Prof.dr.Lammert Leertouwer vond Gaudeamus dit jaar een nieuwe voorzitter. Verder trad ook Zwier Regelink tot het bestuur toe; Janneke Jongewaard trad af.

Het bestuur vergaderde vier keer in 1996, waarbij vooral het beleid 1997-2000 en de ontwikkelingen rond de nieuwbouw onderwerp van gesprek waren.

Het bestuur bestond in 1996 uit:

Lammert Leertouwer - voorzitter

Hans Oosterlee - penningmeester

Paul Op de Coul

Zwier Regelink

Anneke Hogenstijn

Quinten Bunschoten

ARTISTIEKE ADVIESRAAD

De artistieke adviesraad kwam in 1996 zes keer bijeen. Hierbij werd vooral over nieuw beleid en het bijsturen van bestaande activiteiten zoals het Vertolkers Concours en de Muziekweek gesproken. Jacqueline Oskamp trad tot de raad toe.

De artistieke adviesraad bestond in 1996 uit:

Martijn Padding

Taco Kooistra

Arno van Roosmalen

Johan Kolsteeg

Jacqueline Oskamp

PERSONEEL

De volgende personen waren in 1996 in dienst van de stichting:

Henk Heuvelmans - directeur

Arthur van der Drift

Fons Willemsen

Janneke Kalsbeek

Annemiek van Essen

Giovanni Alberg deed stage-werk op het gebied van administratie en bibliotheek. Op free-lance basis deed Michael van Eekeren publiciteitswerk en verzorgde Richard Houtzager de Internet-paginas.

FINANCIEN

Voor de algemene exploitatie van de stichting, voor versterking van de infrastructuur van de kamermuziek, voor activiteiten in het buitenland en lidmaatschappen van internationale organisaties, ontving Gaudeamus subsidie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Welzijn.

Van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van O.C.W. en het Theater Instituut Nederland werd subsidie ontvangen voor activiteiten in het buitenland.

Voor de Internationale Gaudeamus Muziekweek werd subsidie ontvangen van het Amsterdams Fonds voor de Kunst en de Ambassade van de Bondsrepubliek Duitsland.

Voor de ontvangst van buitenlandse gasten werd subsidie ontvangen van het Ministerie van O.C.W.

Voor het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours werd subsidie ontvangen van de Rotterdamse Kunststichting en de G.Ph.Verhagen Stichting.

Voor het Festival Indonesische Muziek werd subsidie ontvangen van het Fonds voor de Podiumkunsten, Amsterdams Fonds voor de Kunst en het Netwerk Niet-Westerse Muziek.

Ook gaf het Fonds voor de Podiumkunsten subsidie voor activiteiten in het buitenland.

Voor de International Composers' Workshop werd subsidie ontvangen van het ThuisKopie Fonds.

Het in de afgelopen jaren opgebouwde tekort werd ingelopen met een bedrag van f25.000,-.

INTERNATIONALE GAUDEAMUS MUZIEKWEEK 1996

De Internationale Gaudeamus Muziekweek 1996 vond plaats op diverse locaties in Amsterdam van 2 t/m 8 september. In het kader van de Muziekweek werd tevens het "International Rostrum of Electroacoustic Music" georganiseerd. Er was een verheugend grote belangstelling voor de concerten en alle zalen zaten dan ook overvol. Talloze buitenlandse omroepen maakten radio-reportages en programma's over de Muziekweek en het Rostrum. NPS/VPRO besteedde er zelfs 4 lange maandagavonden aan.

* Jonge componisten.

Componisten (tot 30 jaar) uit 39 landen stuurden in totaal 338 werken in. De jury, bestaande uit Theo Loevendie (Nederland), Gerard Brophy (Australië) en Christian Lauba (Frankrijk) selecteerde hieruit 15 composities, variërend van kamerorkest, koor tot diverse kamermuziekbezettingen:

kamerorkest:

Hyo Sung Kim (Korea, 1965), *Polylinien* (1995, 8')

Markus Schmitt (Duitsland, 1965), *Escalade* (1993, 10')

Regis Campo (Frankrijk, 1968), *Commedia* (1995, 13')

koor:

Carlo Carcano (Italië, 1970), *Epifonema-Memoria* (1995, 8')

Z. Chesky Neceski (Canada, 1967), *The Prophets of Pella* (1995, 16'30")

Nadir Vassena (Zwitserland, 1970), *Mysterium Lunae* (1995, 7')

kamermuziekensemble:

Kirsty Beilharz (Australië, 1971), *Between Five Bells* (1995, 30')

Joyce Bee Tuan Koh (Singapore, 1968), *Granite HARBOUR* (1995, 13')

Peter Adriaansz (Nederland, 1966), *Chant Ascendant* (1995, 15')

Uzong Choe (Frankrijk, 1968), *Das Lied der Unfruchtbaren* (1995-96, 13')

Soorang Jeong (Korea, 1969), *Percussion quartet: 'Cell'* (1995, 12')

Seong Keun Kim (Korea, 1967), *Streichquartett* (1994-95, 11')

James Neng-Hsien Ho (Taiwan, 1965), *Past* (1995, ??)

Seung Jae Chung (Korea, 1970), *Stillness in Movement* (1995, 11')

Melissa Hui (Canada, 1966), *Solstice* (1994, 8')

Aan het einde van de Muziekweek werd de Gaudeamus Prijs uitgereikt aan de Franse componist Régis Campo voor zijn compositie *Commedia* uit 1995 die op 6 september werd uitgevoerd door het Radio Kamer Orkest onder leiding van Rolf Gupta. Eervolle vermeldingen gingen naar Markus Schmitt (1965) uit Duitsland voor zijn compositie *Escalade* die op 6 september werd uitgevoerd door het Radio Kamer Orkest onder leiding van Jonathan Stockhammer, en naar de Koreaanse componiste Soorang Jeong (1967) voor haar slagwerkkwartet *Cell* dat op 7 september werd uitgevoerd door een slagwerkkwartet onder leiding van Jim Gordon.

* Het Eerste Doel.

In samenwerking met Donemus en het Doelen Ensemble werd een speciaal project voor jonge Nederlandse en in Nederland woonachtige componisten georganiseerd. Een commissie, bestaande uit Ton Hartsuiker, Martijn Padding, Peter-Jan Wagemans, Lucas Vis en Frank de Groot selecteerde een vijftal werken die door het ensemble i.s.m. de componisten ingestudeerd en uitgevoerd werden.

* Kirill Kondrashin Meesterklas.

Het concert van het Radio Kamer Orkest werd georganiseerd in samenwerking met de Kirill Kondrashin Meesterklas voor jonge dirigenten. Leider van deze Meesterklas Peter Eötvös studeerde met een aantal jonge dirigenten het programma met geselecteerde werken in; 4 van hen Rolf Gupta, Filip Bral, Jonathan Stockhammer en Gergely Vajda dirigerden de werken in het concert. De NPS Televisie maakte opnamen voor het programma "Jonge dirigenten aan het werk".

* Cineac Sonore

In samenwerking met NPS werd het International Rostrum of Electroacoustic Music van de International Music Council georganiseerd. Radio-programmeurs van 17 landen beluisterden de ingezonden werken, die vervolgens alle van maandag 2 t/m vrijdag 6 september in de aula van het Stedelijk Museum voor het publiek te horen waren. Angelus van de Argentijnse componist Alejandro Iglesias Rossi werd uitgekozen als beste werk. Aeroson van de Nederlander Arno Peeters en Epiphora van de Pool Pawel Mykietyń werden geselecteerd in de leeftijdscategorie onder 30 jaar.

Voor het volledige programma van de Muziekweek verwijzen we naar Bijlage..I

INTERNATIONAAL GAUDEAMUS VERTOLKERS CONOURS 1996

Het 30e "Internationaal Gaudeamus Vertolkers Conours" vond plaats van 3 t/m 10 maart, op het Rotterdams Conservatorium, in Zaal De Unie en in de Kleine Zaal van De Doelen.

Dit jaar hadden zich aanvankelijk meer dan 140 solisten en ensembles aangemeld. Na een strenge voorselectie werden uiteindelijk 67 solisten en ensembles (uit 19 landen) tot de eerste ronde toegelaten. De eerste ronde duurde 4 dagen. Tot de tweede ronde, die 2 dagen duurde, werden 13 ensembles en solisten toegelaten. De kwaliteit was dermate hoog, dat de jury besliste 6 solisten tot de finale toe te laten.

De jury, bestaande uit Helmut Erdmann (Duitsland), Marek Stachowski (Polen), Taco Kooistra (Nederland), George-Elie Octors (België), Peter-Jan Wagemans (Nederland), kende daarna de prijzen als volgt toe:

1e prijs: Helen Bledsoe (USA, 1965) - fluit

2e prijs: Eiko Morikawa (Japan, 1964) - sopraan

3e prijs: Miwako Matsuki (Japan, 1968) - piano

4e prijs: Hiroaki Ooi (Japan, 1968) - piano

5e prijs: Raaf Hekkema (Nederland, 1968) - saxofoon

6e prijs: Catherine Bowie (New Zealand, 1968) - fluit

In het kader van het Jaar van de Ensembles was een speciale prijs uitgelooft voor ensembles. Weliswaar deden er dit jaar erg veel ensembles in zeer uiteenlopende bezettingen mee, maar de jury vond geen enkel ensemble uitzonderlijk genoeg voor toekenning van de speciale prijs.

Rondom het concours waren op het Rotterdams Conservatorium dagelijks lunchconcerten door concoursdeelnemers georganiseerd. Tevens vond het openingsconcert in de hal van het Conservatorium plaats; hierbij speelde een ensemble van het Conservatorium.

In Zaal De Unie werd door de RKS een festival georganiseerd met de titel "Ensemblage", aansluitend op het thema van het concours. Daarbij traden naast bekende professionele ensembles ook concours-deelnemers op. In samenwerking met het Conservatorium was tevens een amateurproject "Nachklänge II" georganiseerd, waarbij een aantal compositiestudenten nieuwe werken schreef voor Rotterdamse koren; de presentatie hiervan vond plaats in De Doelen op 6 maart.

Radio Rijnmond besteedde op 3 maart aandacht aan het concours. NPS/VPRO Radio nam de tweede ronde en de finale op en wijdde een gehele aflevering van het programma Supplement aan het concours.

In Bijlage II is het programma van het concours weergegeven.

INTERNATIONAL COMPOSERS' WORKSHOP 1996

De 20e International Composers' Workshop, een ontmoeting tussen hedendaagse muziek en traditionele niet-westerse muziek, stond dit jaar in het teken van de Filippijnen. Naast een Kulintang-ensemble dat concerten en demonstraties gaf, gaven 5 componisten van verschillende generaties (José Maceda, Ramon Santos, Alan Hilario, Conrad del Rosario en Josefino Toledo) een goed beeld van het muzikale leven van dit land. Daarnaast presenteerden deelnemers uit landen als Australië, Canada, Zuid-Afrika en Italië zich. Concerten werden gegeven door het Basho Ensemble, de Taiwanese slagwerkster Sharon Hsin-Hui Huang, en het Gaudeamus ensemble. Ter opening van de workshop werd een concert als hommage aan Ton de Leeuw georganiseerd; Ton de Leeuw, die dit jaar overleed, was jarenlang leider van de workshop. Leiders dit jaar waren Frank Denyer (Engeland), Dimitar Christoff (Bulgarije) en José Maceda (Filippijnen). De concerten werden door Concertzender opgenomen. Wilma Tichelaar produceerde een boekje over de geschiedenis van de workshop.

Voor programma-details verwijzen we naar Bijlage.III.

Eerder in het jaar (van 27 januari t/m 5 februari) vond in Johannesburg, Zuid-Afrika, de eerste versie plaats van de International Composers' Workshop Africa; een workshop die in nauw overleg met Gaudeamus tot stand kwam en gevormd is naar model van bovengenoemde workshop. Deze workshop richtte zich nu nog vooral op de Afrikaanse landen, maar zal in de toekomst meer open staan voor deelname uit andere landen, en vormt daarmee een uitstekende aanvulling op de al bestaande workshops in Europa. Als leiders waren Frank Denyer en Rokus de Groot aanwezig. Namens Gaudeamus waren Henk Heuvelmans, Arthur van der Drift en Johan Kolsteeg als gast aanwezig; beide laatsten maakten een verdere studiereis door Zuid-Afrika om mogelijkheden voor verdere uitwisseling te bespreken.

FESTIVAL INDONESISCHE MUZIEK

In het kader van 50 jaar onafhankelijk Indonesië organiseerde Gaudeamus een festival rond verschillende muzikale stijlen en stromingen in Indonesië. Het festival viel in drie onderdelen uiteen:

1. de klassieke traditie: gamelan en poppenspel. De Indonesische Wayang-speler Sri Djoko Rahardjo was uitgenodigd om een voorstelling in te studeren met het Gamelan Ensemble Widosari van de Stichting Raras Budaya. Er werden 5 voorstellingen gegeven in samenwerking met het Netwerk Niet-Westerse Muziek.
2. de nieuwe stroming: 'komposisi kontemporer' voor gamelan instrumenten. De Indonesische componist I Wayan Sadra was uitgenodigd om met de musici van het Gamelan Ensemble Widosari een aantal nieuwe composities in te studeren, volgens de traditionele mondelinge overdracht. Met groot succes werden 4 voorstellingen gegeven.
3. de nieuwe stroming: 'komposisi kontemporer' voor westerse instrumenten. Er werd één concert georganiseerd met recente werken voor piano, fluit, cello, slagwerk en tape van een vijftal jonge Indonesische componisten.

De concerten werden door NPS opgenomen. Aansluitend kon het Gamelan Ensemble Widosari dezelfde voorstellingen geven tijdens het International Festival Bergen, Noorwegen.

Voor programma-details verwijzen we naar Bijlage.IV

In 1996 werd een groot aantal concerten georganiseerd door en in samenwerking met Gaudeamus. Een aantal podia, die via Gaudeamus extra financiële steun krijgen in het kader van de versterking van de infrastructuur van de kamermuziek in Nederland, programmeert autonoom; een aantal kleinere podia programmeert in nauw overleg met Gaudeamus. Er was in 1996 sprake van een brede programmering, waarbij ruimte gegeven werd aan jong talent als Ananda Sukarlan, Reinier van Houdt en Larissa Groeneveld, nieuwe ensembles als Aardvark en het Newt Hinton Ensemble, naast meer gevestigde namen als Frances Uitti, Tomoko Mukaiyama, het Basho Ensemble, het Ives Ensemble.

* Versterking van de Infrastructuur.

In het zeer regelmatige overleg tussen de 7 podia van het Podiumcircuit werden concertaanbiedingen besproken, producties uitgewisseld, gezamenlijke problemen besproken zoals publieksbenadering, publieksverwachting, relaties met andere plaatselijke organisaties. Met name ter voorbereiding van het volgende Kunstenplan werd het functioneren van het podiumcircuit uitgebreid besproken. Het budget ter versterking van de infrastructuur van hedendaagse muziekpodia heeft in elk geval geleid tot grotere professionaliteit van de betreffende podia en een versterking van hun positie in hun eigen regio. Zo zag een organisatie als Stichting Resonans haar budget in de afgelopen jaren verveelvoudigd, vooral door haar professionaliteit en verbreding van haar activiteiten. Sommige podia ontwikkelen zich gestaag verder, hebben een hoog ambitie-niveau en deden dan ook een eigen aanvraag binnen het Kunstenplan (zoals Intro - Maastricht en Nieuwe Muziek - Middelburg); anderen richten zich niet op vergroting van het aantal activiteiten, maar meer op artistieke verdieping en versterking van de relatie met het publiek (zoals Prime - Groningen, Zaal De Unie - Rotterdam en Korzo - Den Haag). De ontwikkelingen van O'42 - Nijmegen en de Utrechtse School zijn zodanig dat geopteerd wordt voor aansluiting van deze twee bij het podiumcircuit vanaf 1997; inmiddels zijn zij al wel bij het overleg betrokken.

In de afgelopen periode is jaarlijks een bijzondere productie voor het circuit tot stand gebracht; zo werd in 1996 veel tijd besteed aan de voorbereiding van een gecompliceerde multi-media productie van Llorenç Barber. Door uitblijven van aanvullende subsidie kwam dit plan te vervallen en werd een aantal kleinschalige muziektheaterproducties als gezamenlijk project gestart: de mini-opera's Faust's Licht van Guus Janssen en Drawers en Door van Tom Johnson, Six Songs van Harry de Wit, en een nieuw werk van Jan van de Putte, dat helaas niet tijdig voor productie gereed kwam.

Bij evaluatie werd het Podiumoverleg het er over eens dat de gezamenlijkheid c.q. de eigenheid van de podia binnen het circuit voor het publiek niet zichtbaar wordt door een of twee producties per jaar. Besloten werd in de komende jaren een serie te maken waarbij elk podium carte blanche krijgt zich bij de andere podia van het circuit te presenteren, zodat het publiek een beter beeld kan krijgen van typische producties elders in het land.

* Coproducties.

Naast de bovengenoemde concerten was Gaudeamus als coproducent nauw betrokken bij de volgende evenementen:

- Nederlandse Muziekdagen. 13-15 december, Muziekcentrum Vredenburg Utrecht. Een samenwerkingsproject van NPS-Radio, Gaudeamus, Donemus en Muziekcentrum Vredenburg. Dit jaar was Hans Hierck centrale programmeur. Naast concerten in de zalen van Vredenburg was ook een orgelconcert in de Domkerk en een carillonconcert op de Domtoren geprogrammeerd.

Voor het totale programma verwijzen we naar Bijlage V

- International Young Composers' Meeting. 29 april t/m 4 mei, Gigant, Apeldoorn. 15 jonge, voornamelijk buitenlandse componisten bespraken hun werk met de leiders Christian Lauba, Gerard Brophy en Theo Loevendie (die ook de jury voor de Gaudeamus Muziekweek vormden). Ook werden nieuwe werken met Muziekgroep De Ereprijs ingestudeerd. Twee van de deelnemers, Joyce Bee Tuan Koh en Kazuhiko Suzuki, kregen aan het eind van de workshop een opdracht voor een nieuw werk.

In het kader van het Holland Festival vond de Ensemble Parade plaats, een festival waarbij vele binnen- en buitenlandse ensembles een groot aantal opdrachtwerken speelden van o.a. Kagel, Stockhausen, Birtwistle en Nederlandse componisten. Gaudeamus was een van de coproducten van deze Ensemble Parade.

* Diverse activiteiten.

- Composers' Arena

In samenwerking met het Utrecht String Quartet en het Sweelinck Conservatorium werd een workshop georganiseerd van 1 t/m 3 november. Meer dan 60 componisten hadden strijkkwartetten ingediend; 12 van hen werden geselecteerd om tijdens de workshop hun werk met het kwartet en leider Magnus Lindberg te bespreken. Een vijftal werken van Aleksandra Vrebalov (Joegoslavië), Imants Mezaraups (Letland), Akane Tsuji (Japan), David Vayo (USA) en Carl Christian Bettendorf (Duitsland) werd uiteindelijk in een openbaar slotconcert in De IJsbreker gepresenteerd.

* Muziek & Theater Netwerk Nederland.

In de loop van het jaar kreeg de samenwerking tussen Gaudeamus, Theater Netwerk Nederland en SJIN steeds meer vorm in het "Muziek & Theater Netwerk Nederland". Een aantal malen werd een gezamenlijke nieuwsbrief uitgebracht met informatie over de instellingen en over eigentijds podiumkunsten-aanbod. Ook werden gesprekken gevoerd leidend tot een nauwer overleg en samenwerking met het Nederlands Impresariaat.

Voor een overzicht van de concerten per podium verwijzen we naar Bijlage VII

Voor de programma's van deze concerten verwijzen we naar Bijlage IX

BUITENLAND

Gaudeamus krijgt een structureel budget van het Ministerie van OCW, enerzijds ten behoeve van activiteiten in het buitenland en anderzijds voor lidmaatschappen van internationale organisaties, niet alleen voor Gaudeamus zelf maar ook voor de organisaties waarvoor Gaudeamus het secretariaat voert, zoals de ISCM. Daarnaast werd ook van het Ministerie van Buitenlandse Zaken subsidie verkregen voor buitenlandse activiteiten.

Met dit budget is Gaudeamus in staat een eigen beleid uit te zetten voor samenwerking en uitwisselingen met buitenlandse organisaties. Dit beleid richt zich vooral op de totstandkoming van een diepgaande uitwisseling tussen twee landen; plaatsen waar componisten en musici niet alleen concerten kunnen geven maar ook in contact met hun collega's en met studenten kunnen komen; plaatsen waar de organisatoren en vooral ook de musici erin geïnteresseerd zijn werken van Nederlandse collega's op het repertoire te nemen. Zo heeft Gaudeamus langlopende uitwisselingen met o.a. Rusland en Amerika, en is voor jonge componisten deelname mogelijk aan een vaste reeks interessante workshops en festivals in Polen, Oekraïne, Rusland, Zweden en Lithouwen. Daarnaast richt het beleid zich ook op de presentatie van Nederlandse musici en componisten bij belangrijke festivals, waar aandacht van internationale media en festival-organisatoren is. Tenslotte is er veel aandacht voor optredens in tournee-vorm in een land of continent.

Met het Fonds voor de Podiumkunsten is veel overleg om tot een goede afstemming van elkaars terrein te komen. Soms werken Gaudeamus en het Fonds samen om bepaalde, wat grootschaligere projecten tot stand te brengen, zoals in het Peter de Grote project.

Gaudeamus is lid van de International Music Council, de European Conference of Promoters of New Music, de International Association of Music Information Centres, het European Jazz Network, de Euro Citizen Action Service; Gaudeamus voert het secretariaat van de Nederlandse secties van de International Society for Contemporary Music en de New International Community of Electroacoustic Music. Henk Heuvelmans is tevens general-secretary van de European Conference of Promoters of New Music, en van de International Society for Contemporary Music. Al deze contacten zijn essentieel voor informatie-uitwisseling en het tot stand brengen van uitwisselingen van componisten en musici.

*** Peter de Grote Manifestatie.**

Speciale vermelding behoeft het Symposium Russische-Nederlandse 20e eeuwse muziek, dat georganiseerd werd in St.Petersburg en Moskou van 5 t/m 12 oktober 1996 in het kader van de Peter de Grote Manifestatie. In navolging van eerdere uitwisselingen met Rusland werden concerten, lezingen en componisten-ontmoetingen georganiseerd door enerzijds Gaudeamus i.s.m. de vakgroepen muziekwetenschap van de Universiteit Utrecht en de Universiteit van Amsterdam (Prof.Rokus de Groot) en anderzijds het Tsjaikowski Conservatorium te Moskou en het Huis van de Componisten te St.Petersburg. Van Nederlandse zijde namen deel: de componisten Klaas de Vries en Willem Jeths, musicologen Rokus de Groot, Elmer Schönberger, Onno Schoonderwoerd, Joke Dame en Hannah Bosma, Orkest De Volharding mmv. sopraan Lucia Meeuwssen, Pianoduo Gerard Bouwhuis / Cees van Zeeland, pianist Eddy Janning, Muziekgroep De Ereprijs, musicologie-studenten Aggie Langedijk en Aafje Roth, en Arthur van der Drift namens Gaudeamus. Van Russische kant waren er in St.Petersburg: componist Alexander Radvilowitsj, musicologen Michail Bjalik, Olga Manulkina, Josef Raiskin, Guljara Sadych-Zade, Igor Vorobjov, en het St.Petersburg New Music Ensemble; in Moskou: musicologen Inna Barsova, Peter Pospelov, Svetlana Savenko en Tatjana Tsjerednisjenko, componisten Leonid Bobyljev, Anton Rovner en Vladimir Tarnopolski, het Ensemble Studio for New Music en het Moscow Contemporary Music Ensemble.

Het programma van dit project is vermeld in Bijlage VI

In 1996 kwamen de volgende optredens in samenwerking met Gaudeamus tot stand:

* voor componisten:

- Bart Visman nam deel aan de 16th International Summer Course for Young Composers, die van 1 tot 15 september plaats vond in Radziejowice, Polen.
- Louis Andriessen was aanwezig bij de uitvoering van "De Stijl" door het Brooklyn Philharmonic Orchestra te New York op 6 en 7 December.
- Nieuwe werken van Louis Andriessen en Guus Janssen werden op 19 oktober tijdens de Donaueschinger Musiktage in première gebracht door het Radio Kamer Orkest, Tomoko Mukaiyama en ensemble LOOS.
- Otto Ketting was aanwezig bij de uitvoeringen van zijn werken in Dublin: "De Aankomst" werd op 12 januari uitgevoerd door het National Symphony Orchestra van Ierland o.l.v. Kasper de Roo; in een lunchconcert werden "Song without words nr.2" en "Trio" uitgevoerd door het Concorde Ensemble.
- Theo Verbey was aanwezig bij de uitvoering van "Expulsie" door het Noors Omroeporkest o.l.v. David Porcelijn op 25 oktober tijdens het Ultima festival te Oslo.
- Rokus de Groot was een van de leiders van de "International Composers' Workshop Africa", die van 27 januari t/m 5 februari in Johannesburg plaats vond.
- Rokus de Groot gaf op 8 november een lezing over zijn eigen werk en over 20e eeuwse Nederlandse muziek tijdens de Nederlandse Dag die georganiseerd werd bij de "3rd International Days for New Chamber Music" te Tirana, Albanië.
- Klaas de Vries was centrale componist bij een uitwisseling met de conservatoria van Rotterdam en Krakow, Polen, van 4 t/m 7 maart. Hij gaf lezingen en workshops, en sopranen Reina Boelens en Gerrie de Vries, en een conservatorium-ensemble van Krakow speelden zijn werken.
- Kees van Unen was een van de vier centrale componisten in een internationaal uitwisselingsprogramma tussen Nederland, Engeland, Hongarije en Frankrijk. Hij gaf lezingen en workshops in Aix-en-Provence, Bath, Budapest en Kaposvar, en zijn werken werden door diverse musici gespeeld.
- Diderik Wagenaar was composer-in-residence tijdens het festival "June in Buffalo" dat van 31 mei tot 9 juni plaats vond.
- Will Eisma was aanwezig bij een tournee van 21 juli t/m 29 augustus door Japan en Indonesië, waarbij zijn compositie "Liwung" (voor gamelan en tape) uitgevoerd werd door het ensemble Darma Budaya.
- Eric de Clercq was aanwezig bij de uitvoering van zijn werk "Compositie voor 2 Piano's" op 16 Mei tijdens de Münchener Biennale - Internationales Festival für neues Musiktheater.
- René Uylenhoet nam, als vertegenwoordiger van Gaudeamus en NEAR, deel aan de International Computer Music Conference te Hong Kong.
- Op 22 maart vond een concert met elektronische muziek plaats tijdens de "18. Internationale Studienwoche für zeitgenössische Musik" te Lüneburg; hierbij werden werken van Ronald Philippi, Kees Tazelaar en Jan Boerman gespeeld.
- Op 7 oktober vond een concert met elektronische muziek plaats tijdens het "22. Festival Begegnungen mit Komponisten" te Lüneburg; hierbij werden werken van Ton Bruynel en Arno Peeters gespeeld.

* muziekinstallaties:

- Armeno en Marcel Alberts presenteerden hun installatie "De Plagen" op 18 November tijdens het Audio Art Festival te Krakow. Een vervolgoptreden werd in Warschau gegeven. Tijdens het Audio Art Festival presenteerde Paul Panhuysen op 9 november een installatie, met vervolg in Praag. Martien Groeneveld gaf optredens in Krakow op 15 november, in Warschau op 17 november en in Szczecin op 20 november.
- Peter Bosch presenteerde zijn installatie "Krachtgever" van 16 tot 25 augustus tijdens de International Computer Music Conference te Hong Kong.
- Horst Rickels verzorgde in het kader van de serie "Paralelo Madrid - Otras Musicas" een aantal optredens met zijn "Mercuriuswagen" in Spanje, op 25 januari in Gijon, 27 januari in Madrid en 30 januari in Santiago de Compostella.
- Mario van Horrik en Petra Dubach presenteerden hun installaties AMS-812, Schaduwklikker en Ballen tijdens het Newsense Intermedium festival, dat van 27 december 1995 t/m 1 Januari 1996 plaats vond in Tacoma, USA.

- Felix Hess presenteerde tijdens de Warschauer Herbst dagelijks van 21 tot 28 September zijn installatie "How light is changed into sound".

* musici

- Het Trio (Harry Sparnaay - basklarinet, Harrie Starreveld - fluit, René Eckhardt - piano) gaf op 11 februari een concert Pittsburgh, waar o.a. samen met het Pittsburgh New Music Ensemble premières gegeven werden van Gerard Brophy en Mary Finsterer.
- Het Trio was betrokken bij de uitwisseling met de conservatoria van Krakow en Rotterdam. In dat kader werden van 2 t/m 6 maart concerten en workshops gegeven in Krakow, Warschau en Wroclaw, waarbij o.a. werken van Martijn Padding, Simon Burgers, Roderik de Man en Theo Loevendie gespeeld werden. Sopranen Gerrie de Vries en Reina Boelens voerden "La Diafonia" van Klaas de Vries uit.
- Basklarinettist Harry Sparnaay trad op 29 augustus op tijdens het festival Encuentros te Buenos Aires, waarbij o.a. werken van Klaas de Vries en Ton Bruynèl gespeeld werden. Aansluitend gaf hij een workshop.
- Harry Sparnaay was solist in "Les Roses Sanglantes", een nieuw werk voor basklarinet en orkest van Gerard Brophy, en "Echange" van Iannis Xenakis, uitgevoerd in Brisbane, Australië, op 24 en 25 oktober door het Queensland Symphony Orchestra. Van 23 t/m 26 oktober gaf Sparnaay workshops voor componisten en musici aan het Queensland Conservatorium, en een concert met werken van Australische componisten en van o.a. Simon Burgers.
- Het Radio Kamer Orkest o.l.v. Peter Eötvös gaf met pianiste Tomoko Mukaiyama en ensemble LOOS op 19 oktober de première van nieuwe werken van Louis Andriessen en Guus Janssen tijdens de Donaueschinger Musiktage. Leden van het orkest speelden vervolgens op 20 oktober een nieuw werk van Robert HP Platz, dat een maand eerder tijdens de Internationale Gaudeamus Muziekweek in première was gegaan.
- Pianiste Tomoko Mukaiyama en sopraan Jannie Pranger traden met hun programma "Crimes & Passion" op 30 September op tijdens het festival "Lichtung 96" te Kanagawa, Japan.
- Luc Houtkamp en Nicolas Collins gaven van 22 tot 25 maart een workshop voor jonge componisten plus een concert op 23 maart tijdens de "18. Internationale Studienwoche für zeitgenössische Musik" te Lüneburg, Duitsland. Uitgewerkte resultaten van deze workshop werden gepresenteerd tijdens het "22. Festival Begegnungen mit Komponisten" van 7-13 oktober te Lüneburg, in concerten waarbij Collins en Houtkamp ook eigen werk speelden.
- Luc Houtkamp maakte van 10 tot 20 april een tournee langs o.a. New York, Chicago, New Jersey, Miami, waarbij naast solo-optredens ook concerten met plaatselijke musici gegeven werden.
- Luc Houtkamp werd uitgenodigd voor twee concerten tijdens het Festival Callejon del Ruido dat plaats vond van 10 tot 16 juni te Guanajuato, Mexico.
- Van 1 tot 12 September maakte Luc Houtkamp een tournee met concerten en workshops langs een aantal universiteiten in Zuid-Afrika.
- Tijdens "Dialoog Cultuur" (Kunst und Kultur der Niederlande in Nordrhein Westfalen) traden Luc Houtkamp en Peter van Bergen met enkele Duitse musici op in Münster op 23 Mei, en gaf Jaap Blonk een performance op 2 Juni.
- Tijdens het Ultima Festival te Oslo gaven Marco Blaauw - trompet, Niek de Groot - contrabas, Ellen Corver en Sepp Grotenhuis - piano, op 26 oktober een uitvoering van György Kurtag's "Rückblick".
- Het Tibia Fluitkwartet speelde met het Midland Music Theatre Jos Zwaanenburg's "Texts for nothing" en Roger Marsh's "Love on the Rocks" in de Spitalfields Market Opera te London op 7, 8 en 10 maart.
- Het Aurelia Saxofoon Kwartet gaf op 8 november een concert met hedendaagse Nederlandse saxofoonkwartetten tijdens de Nederlandse Dag die georganiseerd werd bij de "3rd International Days for New Chamber Music" te Tirana, Albanië.
- Pianist Robert Nasveld gaf concerten in Vilnius en Kaunas, Lithouwen, op 29 februari en 1 maart, met o.a. werken van Ton Bruynèl.

- Op initiatief van componist Carlos Michans kon een groep musici bestaande uit Eeva Koskinen - viool, Kees Wieringa - piano, André Kerver - klarinet, en Marguerite de Waal - altviool, concerten en workshops geven in India: Kodaikanal, Madurai, Mysore en Calicut, van 1 t/m 12 augustus. Op de programma's stonden o.a. werken van Simeon ten Holt, Rudolf Escher en Carlos Michans
- Harpiste Ernestine Stoop, fluitist Geurt Grosfeld en slagwerkers Lorenzo Carrillo en Gustavo Gimeno speelden in Alkmaar, Aix-en-Provence, Bath, Budapest en Kaposvar werken van componisten uit de 4 landen in het festival "Rainbow over Europe".
- Fluitiste Helen Bledsoe, winnares van het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours, nam deel aan de Internationale Darmstädter Ferienkurse für neue Musik", 28 juli - 12 augustus.
- Muziekgroep De Ereprijs gaf tijdens de Nederlandse Muziekweek in Wroclaw, Polen, op 8 en 9 Oktober twee optredens waarbij naast o.a. werk van Louis Andriessen en Jeroen van Dijk ook werken van Poolse componisten gespeeld werden; twee daarvan waren speciaal voor deze concerten geschreven.
- Pianist Marcel Worms gaf concerten in Rusland in het kader van het Europe-Asia festival te Kazan, van 22-24 maart; aansluitend speelde hij op 29 maart in Moskou. Zijn Mondriaan-programma en Jazz-invloeden-programma werden daar gespeeld.
- Het duo Bass Instincts (Henri Bok - basklarinet, Lawrence Cherney - bashobo) trad op tijdens de Double Reed Convention te Tallahassee, USA. Er werden o.a. nieuwe werken gespeeld van Jacob ter Veldhuis en Burkhardt Söll.
- Fluitist Jos Zwaanenburg gaf met het ensemble Idéfix concerten op 24 oktober in Oxford en op 27 november tijdens het Huddersfield Contemporary Music Festival.

Een overzicht van deze evenementen, gerangschikt per land, is te vinden in Bijlage VIII. Voor de programma's verwijzen we naar Bijlage IX

DOCUMENTATIECENTRUM

Aangezien de plannen voor het Centrum Nieuwe Muziek aan de IJ-oever pas begin volgende eeuw gerealiseerd zullen worden, besloot Gaudeamus in november een gedeelte van het huidige pand op de begane grond te verbouwen en zo een ruimer en beter toegankelijk documentatiecentrum te creëren. Ook kwam er zo een grotere luisterruimte beschikbaar.

De collectie van Gaudeamus groeide met vele partituren, CD's en ander audio-materiaal, boeken, tijdschriften, foto's, krantenknipsels, enz.

REISSET

Eind 1996 werd, in overleg met NEAR (het Nederlands Electro-Akoestisch Repertoire Centrum, dat eerder dit jaar door Donemus i.s.m. Gaudeamus gestart werd) en een aantal componisten en technici, een reisset aangeschaft met luidsprekers, versterker, mixer, DAT-recorder, microfoons, CD-speler, ter ondersteuning van concerten met elektronische muziek bij eigen projecten en op podia in het land.

JAARREKENING 1996

BALANS

	31-12-1995	31-12-1996
ACTIVA		
Vaste Activa:		
Bedrijfsgebouw	2.950	27.325
Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>21.930</u>	<u>42.555</u>
	24.880	69.880
Vlottende Activa:		
Subsidies	18.372	41.318
Overige vorderingen en overlopende activa	239.609	149.191
Liquide Middelen	<u>18.501</u>	<u>14.997</u>
	<u>276.482</u>	<u>205.506</u>
	<u>301.362</u>	<u>275.386</u>
 PASSIVA		
Eigen Vermogen:		
Stichtingskapitaal	15	15
Risico-reserve	20.000	
Verliessaldi	<u>-185.892</u>	<u>-160.903</u>
	-165.877	-160.888
Kortlopende Schulden:		
Schulden aan credietinstellingen	16.917	
Schulden aan leveranciers	260.867	177.925
Schulden terzake van belastingen en premies soc. verzekeringen	11.273	21.119
Overige schulden en overlopende passiva	<u>178.182</u>	<u>237.230</u>
	<u>467.239</u>	<u>436.274</u>
	<u>301.362</u>	<u>275.386</u>

EXPLOITATIE-REKENING

	1995	1996
BATEN		
Subsidies:		
Ministerie OCW	1.365.829	1.392.839
Ministerie BuZa	23.829	10.557
Gemeente Amsterdam	63.500	122.500
Gemeente Rotterdam	2.000	2.000
Gemeente Den Haag	6.250	
Rotterdamse Kunststichting	32.760	28.000
Fonds v.d.Podiumkunsten	<u>89.475</u>	<u>60.000</u>
	1.582.937	1.615.896
Bijdragen:		
Diversen t.b.v. buitenland	1.100	52.667
Diversen i.v.m. binnenland	33.000	47.816
Podia	<u>56.840</u>	<u>45.448</u>
	90.940	145.931
Overige opbrengsten:		
Bijdragen omroepen	28.277	32.750
Inschrijfgelden	24.287	18.973
Huuropbrengst	21.650	18.150
Diversen	<u>2.468</u>	<u>1.675</u>
	83.487	71.548
Verleende diensten	<u>22.561</u>	<u>20.053</u>
	1.799.925	1.853.428
LASTEN		
Activiteiten:		
Int.Gaudeamus Muziekweek	164.066	237.833
Int.Gaud.Vertolkers Concours	66.327	59.232
Int.Composers' Workshop		77.491
Festival Indonesië		116.209
Activiteiten Binnenland		
Hoofdpodia	377.466	292.428
Kleine podia	191.724	144.654
Projecten	46.005	4.846
Coproducties	39.609	50.757
Jubileum	104.554	
Overige activiteiten	14.271	1.070
Publiciteit	<u>45.673</u>	<u>53.273</u>
	819.302	547.028
Activiteiten Buitenland	254.567	288.485
Documentatiecentrum	<u>18.238</u>	<u>12.789</u>
	<u>1.322.500</u> --	<u>1.329.067</u> --
	457.425	514.361
Overige kosten:		
Personeelskosten	328.937	375.326
Huisvestingskosten	55.694	54.572
Bureaunkosten	60.161	57.561
	<u>444.792</u> --	<u>487.459</u> --
	12.633	26.902
Financiële baten en lasten:		
Rentelasten	<u>1.917</u> --	<u>1.913</u> --
BATIG SALDO:	<u>10.716</u>	<u>24.989</u>

PROGRAMMA INTERNATIONALE GAUDEAMUS MUZIEKWEEK
2 T/M 8 SEPTEMBER 1996, AMSTERDAM

MAANDAG 2 SEPTEMBER, AGA-ZAAL BEURS VAN BERLAGE, 20.30 UUR

Workshop-concert 'Het Eerste Doel': nieuwe werken van jonge Nederlandse componisten

- Eric Verbugt, *en al luisterend...*
- Kim Bowman, *No downpour has ever since been the same*
- Petros Ovsepyan, *Now the shadow of the pillar*
- Edward Top, *The overwhelming blankness of the ultimately meaninglessness of tragedy*
- Caroline Berkenbosch, *Druk*
- Calliope Tsoupaki, *Echoing Purple*

Het Doelen Ensemble olv Lucas Vis

DINSDAG 3 SEPTEMBER, DE IJSBREKER, 20.30 UUR

Nieuwe muziek van Spaanse componisten

- David Del Puerto, *Canto del abismo*
- Jesús Rueda, *Dos Sonetos*
- Miguel Ruiz, *Selves*
- Rafael Reina, *Renacimientos de fin de siglo*
- Javier Arias Bal, *El Abrazo*

Gaudeamus Ensemble olv José Vicente

WOENSDAG 4 SEPTEMBER, AGA-ZAAL BEURS VAN BERLAGE, 20.30 UUR

- Peter Adriaansz (Nederland), *Chant Ascendant** (a)
- James Neng-Hsien Ho (Taiwan), *Past** (a)
- Melissa Hui (Canada), *Solstice** (b)
- Kirsty Beilharz (Australië), *Between five bells** (b)
- Uzong Choe (Korea), *Das Lied der Unfurchtbaren** (b)
- Wolfgang Güdden (Nederland), *Three pieces for clarinet solo* (c)

(a) Nieuw Ensemble olv Lucas Vis, Djoke Winkler-Prins, sopraan

(b) Ensemble van het Sweelinck Conservatorium olv Harry Sparnaay

(c) Wolfgang Güdden, klarinet

DONDERDAG 5 SEPTEMBER, DE IJSBREKER, 20.30 UUR

- Seong-Keun Kim (Korea), *Streichquartet** (a)
- Seung Jae Chun (Korea), *Stillness in Movement** (b)
- Giovanni Verrando (Italië), *4 Invenzioni* (c)
- Christian Lauba (Frankrijk), *Brasil sem fim* (d)
- Paul Newland (Groot-Brittannië), *Gaude* (c)

(a) Odyssey strijkkwartet

(b) Nora Mulder, piano; Erik Langeveld, fagot

(c) Gaudeamus Ensemble olv Huub Kerstens

(d) Ivo Janssen, piano

VRIJDAG 6 SEPTEMBER, PARADISO, 20.30 UUR

- Hyo-Sung Kim (Korea), *Polylinien**
- Markus Schmitt (Duitsland), *Escalade, sequence**
- Regis Campo (Frankrijk), *Commedia**
- Joyce Bee Tuan Koh (Singapore), *Granite Harbour**
- Robert H.P. Platz (Duitsland), *Nerv II, Echo II*

Radio Kamer Orkest olv Peter Eötvös en deelnemer(s) van de Internationale Kirill Kondrashin Dirigentenmeesterklas, Irvine Arditti (viool), Kristi Becker (piano)

BIJLAGE I

Regis Campo

NRC HANDELSBLAD
Opplage : 268.250
Datum : 090996

55 167 Campo wint bij Gaudeamus met te veel aan esthetiek

Internationale Gaudeamus Muziekweek 1996; Radio Kamer Orkest, Koor Nieuwe Muziek en Gaudeamus Ensemble. Gehoord: 2-7-96 Amsterdam.

Door ERNST VERMEULEN

De 23-jarige Franse componist Regis Campo kreeg zondag in de Amsterdamse Ijsbreker de Gaudeamus Prijs 1996 (10.000 gulden) voor zijn *Commedia* voor negentien musici uit 1996. Eervolle vermeldingen waren er voor de 31-jarige Duitser Markus Schmitt voor zijn *Escalade* voor kamerorkest en voor de 27-jarige Koreaanse Soorang Jeonog als bekroning van een kwartet voor slagwerk. Statistisch gezien lag dit laatste voor de hand: onder de zestien uitgevoerde werken in een selectie van 338 partituren uit 39 landen had de jury (Christian Lauba, Gerard Brophy en Theo Loevendie) liefst acht Aziatische composities gekozen!

Het Gaudeamus-beleid is er doorgaans op gericht om niet zo zeer vrijblijvende esthetiek te belonen, maar zich in te zetten voor talent dat risico's neemt. Markus Schmitt is in dit opzicht een logische keus: hij poneert in zijn neo-expressionistisch werkstuk een tegenstrijdig conflict tussen de wil te klimmen en tegelijk het gevoel te hebben om te dalen. Daar kon ik weliswaar nauwelijks in geloven, maar hij stelde wel iets interessants aan de orde.

Regis Campo hield het op de altemerenderende en veel vrijblijvender tegenstelling tussen een zich fel ontlaadende energie in snelle noten en een blijven hangen op zachte klankklaren. 'Technisch' was het goed, het klonk prachtig, maar dat betoog was te voorspelbaar. Waar Schmitt naar toe wilde, bleef tot het Ives-achtige slot in het ongewisse en dat alleen al wist te boeien.

Tegenstellingen, daar draaide het om. Zoals bij de Argentijnse Andrea Pensado in een soort van hysterisch hoorspel voor twaalf stemmen in het contrast rationeel/irrationeel. Na een hevige explosie volgde een kort naspel voor viool solo! Een vondst, maar niet echt waargemaakt, want die noodzaak bleef onduidelijk. Pensado heeft interessante ideeën, maar weet niet goed hoe ze die moet uitwerken. Als zodanig sprong ze eruit, want meestal was er met het handwerk niets mis, maar schortte het aan fantasie, of beter: durf.

De Canadees Z. Chesky Necscki

had in de *The Prophets of Pella* voor koor en ensemble zijn inspiratie gezocht in folklore. Philip II van Macedonië ligt op een bed en wordt in een droom bezocht door zes profeten, die hem openbaren dat hij een zoon zou krijgen die onnavolgbaar roemrijker in de strijd zal zijn.

Deze episode bevat de introductie tot een theaterwerk dat op zijn beurt een fragment is van een groter epos over het leven van Alexander die Grote, geïnspireerd door R. Murray Schafer's theater van *confluentie*, waarin geen scheiding is tussen de voorstelling en het daarin vrij rondlopende publiek. Durf is Necscki dus niet te ontzeggen, maar al weet hij redelijk te overtuigen in de uitbeelding van een droombestand, wanneer hij ons visioenen van terreur voorschildert, valt hij in een Hollywood-stijl door de mand.

Maar het kan nog veel filmischer. Zo onttaarde een orkestwerk van de Koreaan Hyo-Sung Kim in regelrechte oriëntaalse kitsch. Joyce Bee Tuan Koh uit Singapore toonde zich daarentegen minder exotisch dan de titel van haar orkestwerk deed vermoeden (*Granieten Haven*, met als ondertitel: de adem van de draak), helaas heeft een continue orkeststroom kop noch staart.

De inschakeling van deelnemers aan het Kirill Kondrasjin-dirigentenconcours bij het Radio Kamer Orkest pakte ongelukkig uit. De jonge dirigenten deden niet meer dan de maat slaan. Hulp voor de componisten was er wel van chef-dirigent Peter Eötvös in een intens geladen, zelfs overspannen compositie van Robert Platz, die dan ook stond als een huis.

Zelf had ik een vermelding toegekend aan de Zwitserse componist Nadir Vassena voor zijn koor *Mysterium Lunae*. Zonder te beweren dat dit componeren te vergelijkbaar is met de glorierijke momenten van inzicht zoals geboden in de keus van zijn alchemistische teksten, was hier sprake van een beheerst en interessant uitgewerkte tegenstelling in dramatisch en mystiek opzicht.

Hetzelfde gold voor Pietro Borradini (cantate *Puer Aeternus*) in het contrast van schoonheid (willige koortjes) en ruigheid (spervuur van repeterende tonen in de blazers) en tevens voor Michael Oesterle in *Bruno* voor vlamdend spreekkwartet en sensueel koor. Zij hadden reeds hun kwaliteiten bewezen. Borradini werd in 1984 en Oesterle in 1995 bekroond met de Gaudeamus Prijs.

Peter Eötvös

Iedereen is winnaar bij Gaudeamus

DE VOLKSKRANT
Oplage : 358.200
Datum : 090996

Daar valt weinig op af te dingen, want Campi muziek kan dan wel een beetje anders klinken, maar een fantastisch en gaaf afgewerkt stuk is het zeker.

MUZIEK
Gaudeamus Muziekweek, Paradiso, Houttuin, Amsterdam, 14 september 1996

Gaudeamus probeert het elk jaar weer anders te doen, dus mocht de organisatie van dit jaar heel anders klinken. Hetgeen leidde tot een heel andere besetting van de componisten. Het was niet de gebruikelijke besetting van de componisten. Het was een soort van mini-festival. Hetgeen leidde tot een heel andere besetting van de componisten. Het was niet de gebruikelijke besetting van de componisten. Het was een soort van mini-festival.

Robin de Raaf

Gaudeamus laat componisten naar componisten luisteren

MUZIEK
RECENSIE - AAD VAN DER VEN
Internationale Gaudeamus Muziekweek, Doelenensemble o.l.v. Lucie Van Geboort 2/9, AGA-zaal, Amsterdam.

Eénmaal per jaar in het begin van september komen componisten uit alle delen van de wereld naar Amsterdam om naar elkaar werken te luisteren. Het publiek tijdens de Gaudeamus Muziekweek tellt nauwelijks buitenstaanders, maar met al die toondichters plus een handjevol muziekstudenten en muziekrecensenten heb je toch al snel een ijsbreker of een ACA-zaal vol. En al staan er dan nooit rijen voor de kassa, de Stichting Gaudeamus kan onmogelijk verveten worden, dat zij de Muziekweek laat versloffen. Elk jaar is er wel een nieuw initiatief.

Nieuw dit jaar is bij voorbeeld een 'workshop-concert' met muziek van jonge Nederlandse componisten. Daarmee werd gisteravond de Muziekweek geopend.

De door het Doelenensemble gespeelde nieuwe stukken van Nederlandse (of hier studerende) c.q. werkzame componisten vormen een buitengewoon merkwaardig programma. Een programma, dat door de aanschaakeling van zeer individuele eigenschappen weliswaar geen beeld gaf van zoets algemeen als de nieuwe Nederlandse muziek, maar dat zowel een paar opmerkelijk talenten

liet horen als een paar vraagtekens opriep.

Een van de gespeelde componisten is overigens al vrij bekend. Dat is de al jaren in Nederland wonende Griekse Calliope Tsouaki. Ook zij zit aan haar leeraar Louls Andriessen vastgeklonken, getuige 'Echoing purple'. Wat niet wegneemt dat deze compositie, waarin de voortdurende opwindings als plezierige extase kan worden omschreven, buitengewoon goed klinkt. Opmerkelijk, maar dan op een buitensissige manier, is ook 'Druk' van Caroline Berkenbosch. Haar muziek klinkt alsof zij bij Johannes Brahms, Charles Ives en Olivier Messiaen in de leer is geweest. Het is een en al gedaver van massieve akkoorden, waarbij de indruk van serieuze dramatiek herhaaldelijk wordt verstoord doordat het ritme even een onregelmatig, frivol sprongje maakt. Deze toon - zeg maar rustig een grote mond - wordt in de Nederlandse toonkunst zelden aangeslagen. Een verfrissend geluid derhalve.

Edward Top is een bijzonder geval. Wanneer tegen het einde van zijn stuk een actueel en tekst gaat lezen, die beschrijft wat er gebeurt wanneer iemand op de elektrische stoel geëxecuteerd wordt, rijst twijfel omtrent smaak en artistieke integriteit. Maar, al slaat zijn muziek soms behoorlijk op hol en al is wat de sopraan doet nogal zaiwend, Edward Top heeft wel iets te melden.

ZATERDAG 7 SEPTEMBER, STEDELIJK MUSEUM, 14.00 UUR

- Sooran Jeong (Korea), Cell* (a)
- Ronald Philippi (Nederland), Elektricitteitsveld III: Trenzas I (tapes)
- Concert met de geselecteerde werken van het Internationaal Rostrum voor Elektro-akoestische Muziek

(a) Slagwerkkwartet Marcel Andriessen, Wim Konink, Jan Willem van der Poll, Niels van Hoorn

ZATERDAG 7 SEPTEMBER, POSTHOORN KERK, 20.30 UUR

- Carlo Carcano (Italië), Epifonema - Memoria*
- Z. Chesky Neceski (Canada), The Prophets of Pella*
- Nadir Vassena (Zwitserland), Mysterium Lunea*
- Andrea Pensado (Argentinië), DeJaR De LaDo*
- Pietro Borradori (Italië), Cantata Puer Aeternus
- Michael Oesterle (VS, winnaar Gaudeamus Prijs 1995), Bruno

Kamergoor Nieuwe Muziek en Gaudeamus Ensemble olv Huub Kerstens, Monica Germino (viool)

ZONDAG 8 SEPTEMBER, DE IJSBREKER, 15.00 UUR

- UITREIKING GAUDEAMUS-PRIJS 1996
- Jesús Torres (Spanje, winnaar Gaudeamus Prijs 1995), Masques (a)
  - Michael Ellison (VS), nieuw werk voor fluit solo (b)
  - Robin de Raaff (Nederland), Athomus (c)

(a) Pianoduo Nora Mulder en Pauline Post

(b) Helen Bledsoe, fluit

(c) Strijkkwartet

* Geselecteerd door de internationale jury voor de Gaudeamus Prijs 1996

Чубайс в России больше, чем Чубайс

Газета
Час пик
Nº 188 (693)
0903-0319691

Амстердам: уши всмятку, Утрехт: уши всмять

10000 человек...

В Амстердаме...

В Утрехте...

INTERNATIONAL ROSTRUM OF ELECTROACOUSTIC MUSIC

ARGENTINA		
Alejandro Iglesias-Rossi	Angelus	16'00"
Daniel Teruggi	Syracus	19'54"
AUTRICHE - ORF		
Andreas Rodler	Leere und Forschung	02'00"
Elisabeth Schimana	Obduktion	13'50"
Wang Ming	3 Nachtstücke	14'02"
Andreas Weixler	Methabl 8.7	04'17"
BRAZIL		
Rodolfo Caesar	Nemietoia	11'06"
Tim Rescala	Ponto, linha e plano	11'24"
CZECH REPUBLIC - CR		
Jan Málek	Pastorale interrotta	09'22"
Vlastislav Matousek	Shapes of Silence	11'07"
Marta Jirácková	View from the balcony	15'40"
DENMARK - DR		
Lars Graugaard	Timid Souls	15'00"
Wayne Siegel	Jackdaw	09'37"
FINLAND - YLE		
Timo Hietala	Ostrich	12'12"
Jukka Ruohomäki	Scratches	10'35"
FRANCE - SRF		
Gilles Racot	Diffluences	21'45"
Miao-wen Wang	Yu Fong	09'10"
GERMANY - SFB		
Franz Martin Olbrisch	Studi and speaker	11'30"
Hans Tutschku	Les Invisibles	12'30"
HUNGARY - MR		
Gyula Pintér	If east is glistening	11'45"
Katalin Pocs	Messages from the Past	07'15"
Miklós Sugár	Percupicsy	13'20"
István Szigeti	Ianus	04'05"
JAPAN - NHK		
Hisatome Tomoyuki	Insalades	28'45"
THE NETHERLANDS - NOS		
Arno Peeters	Aeroson	40'00"
NORWAY - NRK		
Jöran Rudi	Concrete Net	12'45"
Anders Vinjar	Coil	14'03"
POLAND - PR		
Anna Ignatowicz	It's only time	10'20"
Pawel Mykietyn	Epiphora	20'53"
RUSSIAN FEDERATION - RADIO ST. PETERSBURG		
Serge Alexandrovich Belimov	Vers l'autre source du flux	13'30"
SLOVAKIA - SR		
Hanus Domansky	Hudba pre klavir	10'20"
Jozef Malovec	Ave Maris Stella	11'00"
Robert Rudolf	Scar	13'01"
SLOVENIA - RTVS		
Bor Turel	The four seasons	22'44"
SWEDEN - SR		
Ragnar Grippe	Shifting spirits	21'10"
YUGOSLAVIA - YRT		
Vladan Radovanovic	Constellations	11'00"
Slavko Suklar	Concerto Doppio	11'40"
Branko Zenovic	Dyptich 6	14'00"

Alejandro Iglesias Rossi

Comptes rendus**Semaine internationale de musique Gaudeamus**

Depuis cinquante et un ans déjà, la Fondation Gaudeamus œuvre à la promotion de la musique d'aujourd'hui, particulièrement celle des jeunes compositeurs. Parmi ses nombreuses actions, la Fondation organise annuellement un festival consacré exclusivement à la jeune génération, doublé d'un concours international pour jeunes compositeurs, dont les œuvres retenues alimentent aussi le programme de la semaine ; cette année, trois cent trente-huit compositeurs de moins de 30 ans venus d'une quarantaine de pays soumettaient leurs œuvres à un jury dont faisait partie, entre autres, le compositeur bordelais Christian Lauba ; le jury retenait seize œuvres programmées dans le cadre d'une semaine de concerts et exposées côte à côte avec des œuvres d'autres jeunes compositeurs. Entre les neuf concerts sont offerts, dans une ambiance tout à fait collégiale et chaleureuse, des cours d'interprétation, de direction d'orchestre, des conférences, des tables rondes et, cette année, la retransmission des œuvres soumises à un autre concours tenu au même moment, la Tribune internationale de musique électroacoustique du Conseil international de la musique.

Les concerts à guichet fermé mènent de découverte en découverte : une soirée consacrée aux jeunes créateurs espagnols ; l'œuvre violente de l'Australienne Kirsty Bellharz ; celle, toute feutrée, de la Canadienne Melissa Hui ; *Masques*, une commande faite à l'Espagnol Jesus Torres, lauréat du prix l'an dernier ; et les ensembles, tous de qualité irréprochable. On aura remarqué l'impeccable prestation de l'ensemble des étudiants du Conservatoire Sweelinck sous la direction de Harry Sparnay, la direction et les cours appréciés de Peter Eotvos, le violon intelligent d'Irvine Arditti, l'Orchestre de chambre de la radio...

Et, en toute fin de cette semaine intense, la révélation des lauréats :

- Tribune électroacoustique (voir *International*) : Alejandro Iglesias-Rossi, Argentin ; Pawel Mykietyn, jeune Polonais ; Arno Peeters (Pays-Bas)

- Concours Gaudeamus : le Marseillais Régis Campo, né en 1968, pour *Commedia* (voir *Solos*), une œuvre prenante confiée à dix-neuf musiciens, mettant en valeur ses soucis de recherche mélodique subtile et sa vitalité rythmique déjà admirés ainsi que sa fière indépendance stylistique. (*Amsterdam, 2-8 septembre*)

Guy Huot

ANNONCEZ VOS

CONCOURS

DANS

Tél. : 01 43 37 74 58

HET PAROOL
Opplage : 102.500
Datum : 190896

78 167
**Dirigenten-
concours in
twee klassen**

(Van onze kunstredactie)
HILVERSUM - Voor de 35ste
Internationale Kirill Kondra-
shin Dirigentenmeesterklas
van de NOS hebben zich meer
dan 130 jonge dirigenten uit
36 landen ingeschreven.

Bij de vorige editie, in 1994,
waren dat er 250 uit 32 landen.
Daarvan werden uiteindelijk
achtien deelnemers geselecte-
erd. Winnaar in 1994 was
Shua-Chia Lü.

De meesterklassen vinden
plaats van 28 augustus tot en met
15 september in het Muziek-
centrum van de Omroep in Hilver-
sum. Voor het eerst in de geschie-
denis van het concours kunnen
de kandidaten kiezen uit twee
klassen. De Brit Sir Edward Dow-
nes, die verbonden is aan het
Royal Opera House Covent Gar-
den in Londen, zal zich ontfer-
men over het romantische reper-
toire. Het Radio Symfonie Orkest
zorgt voor de begeleiding.

Het slotconcert vindt plaats op
vrijdag 13 september in de Grote
Zaal van het Concertgebouw in
Amsterdam. Maximaal vijf diri-
genten uit de meesterklas zullen
dan in werken van Beethoven,
Brahms, Strauss en Wagner laten
horen wat ze waard zijn. Voor de
twee beste kandidaten zijn prij-
zen van tienduizend gulden be-
schikbaar gesteld.

Peter Eärvos, chefdirigent van
het Radio Kamerorkest en specia-
list op het gebied van de heden-
daagse muziek, houdt zich bezig
met het moderne repertoire. Het
slotconcert in deze categorie
vindt plaats op vrijdag 6 septem-
ber in Paradiso, waar in het ka-
der van de Internationale Gaudes-
amus Muziekweek muziek zal
klinken van de Koreaan Hyun-
Sung Kim, Markus Schmidt en
Robert HP Platz (Duitsland), Regi
Campo uit Frankrijk en de Singa-
poreaan Joyce Bee Tuan Koh.
Alle repetities zijn toeganke-
lijk voor publiek.

De NPS zendt op 23 september
de documentaire *Jonge dirigenten*
aan het werk uit, over het twee
jaarlijkse evenement.

CINEAC SONORE

AULA STEDELIJK MUSEUM - AMSTERDAM

INTERNATIONAL ROSTRUM OF ELECTROACOUSTIC MUSIC

MONDAY 2 SEPTEMBER 1996

11.30 & 13.30 hrs.

1. **Argentinië**
Syracus - Daniel Teruggi 19'54"
Angelus - Alejandro Iglesias-Rossi 16'00"
2. **Finland**
Scratches - Jukka Ruohomäki 10'35"
Ostrich - Timo Hietala 12'12"
3. **France**
Yu Fong - Miao Wen Wang 09'10"
Diffluences - Gilles Racot 21'45"
4. **Denmark**
Timid Souls - Lars Gaugaard 15'00"
Jackdaw - Wayne Siegel 09'37"

TUESDAY 3 SEPTEMBER 1996

11.30 & 13.30 hrs.

1. **Yugoslavia**
Constellations - Vladan Radonovic 11'00"
Concerto Doppio - Slavko Suklar 11'40"
Dyptich 6 - Branko Zenovic 14'00"
2. **Poland**
It's only time - Anna Ignatowicz 10'20"
Epiphora - Pawel Mykietyń 20'53"
3. **Austria**
Obduktion - Elisabeth Schimana 13'50"
3 Nachtstücke - Ming Wang 14'02"
Methabl 8.7 - Andreas Weixler 04'17"
Leere und Forschung - Andrerar Rodler 02'00"
4. **Russian Federation**
Vers l'autre source du flux - Serge Belimov 13'30"

WEDNESDAY 4 SEPTEMBER 1996

11.30 & 13.30 hrs.

1. **Norway**
Coil - Anders Vinjar 14'03"
Concrete Net - Jöran Rudi 12'45"
2. **Sweden**
Shifting spirits - Ragnar Grippe 21'20"
3. **Germany**
Les Invisibles - Hans Tutschku 12'30"
Studi and speaker - Franz Martin Olbrisch 11'30"
4. **Brasil**
Ponto, linha e plano - Tim Rescala 11'24"
Nemietoia - Rodolfo Caesar 11'06"

THURSDAY 5 SEPTEMBER 1996

11.45 & 13.30 hrs.

1. **Slovenia**
The four seasons - Bor Turel 22'44"
2. **Slovakia**
Hudba pre klavir - Hanua Domansky 10'20"
Sear - Robert Rudolf 13'01"
Ave Maris Stella - Jozef Malovec 11'00"
3. **Hungary**
Percupicsy - Miklós Sugár 13'20"
If East is glistening - Hyula Pintér 11'45"
Messages from the Past - Katalin Pócs 07'15"
Ianus - István Szigeti 04'05"

FRIDAY 6 SEPTEMBER 1996

12.00 hrs.

a. INTERNATIONAL ROSTRUM OF ELECTROACOUSTIC MUSIC

1. **Netherlands**
Aeroson - Arno Peeters 40'00"
2. **Czech Republik**
Pastorale interrotta - Jan Málek 09'22"
Shapes of Silence - Vlastislav Matousek 11'07"
View from the Balcony - Martia Jiráková 15'40"
3. **Japan**
Insalades - Hisatome Tomoyuki 28'45"

b. INSTITUT INTERNATIONAL DE MUSIQUE ELECTROACOUSTIQUE

1. Gummi - Palle Dahlstedt (Sweden) 11'30"
2. Del ser o la nada y esa desesperada busqueda - Fernando Polonuer (Argentina) 08'40"
3. Eau de Lune - Jonathan Prager (France) 10'20"
4. Dense - David John Prior (Great Britain) 10'38"
5. The Ways - Artoum Vassiliev (Russia) 07'52"
6. Trois Fragments Blues - Pierre Couprie (France) 10'40"

c. PRIX ITALIA 1996 (prize-winning radio-program)

1. **Netherlands**
KINKY ON FOUR 37'55"
a radio-program by NPS-VPRO-SUPPLEMENT

Campo treft met helderheid

muziek

AMSTERDAM - Unaniem oordeelde zondagmiddag de driekoppige jury dat de hoofdprijs in de Gaudemus compositie-wedstrijd dit jaar dient te gaan naar de Fransman Regis Campo voor zijn orkestwerk 'Commedia'.

De met f 10.000 gedoteerde prijs is in feite een opdracht voor een compositie, die bij de volgende Gaudemus Muziekweek wordt uitgevoerd. Naast deze prijs vond de jury aanleiding twee componisten eervol te vermelden: de Duitser Markus Schmitt voor zijn orkestwerk 'Escalade' en de Koreaanse Sooran Jeong vanwege haar kwartet 'Cell' voor vier slagwerkers. Ook zij worden volgend jaar teruggevraagd en kunnen zich dan met nieuw werk presenteren.

Zaterdagmiddag werden in de aula van het Stedelijk Museum ook de prijswinnaars gepresenteerd van een ander, aan de Gaudemusweek gelieerd evenement: het Internationale Rostrum van Elektro-akoestische Muziek. Hoofdprijswinnaar van deze competitie voor muziek uit luidsprekers was de Argentijn Alejandro Iglesias Rossi met zijn werk 'Angelus'. In de categorie voor componisten onder de dertig jaar waren er prijzen voor de Pool Pawel Mykiety en de Nederlander Arno Peeters.

Het viel bij deze drie elektronische composities op, hoezeer de makers ervan gebruik maken van 'bekende' klanken, of het nu de geluiden van flipperkasten zijn of de akkoorden van een barok-strijkorkest. De tijd van de waardering van alleen maar 'vreemde' klanken in de elektronische muziek lijkt voorbij.

Het concert op de vrijdagavond door het Radio Kamerorkest onder leiding van Peter Eötvos in Paradiso maakte ook deel uit van de Kyril Kondrasjin Meesterklas. De jonge Hongaarse dirigent Gergely Vajda behoorde tot vier uitverkoren jonge dirigenten die een van de orkestwerken mochten dirigeren die waren ingezonden voor de compositie-wedstrijd.

Maandagavond 23 september zendt de NPS-televisie het programma 'Jonge dirigenten aan het werk' uit. Hierin worden impressies getoond van zijn voorbereidingen en verrichtingen. Het bleek niet het beste werk van de avond, dat Vajda mocht dirigeren. Daarvoor klonk 'Granite Harbour' van

de Singaporese componiste Joyce Bee Tuan Koh te eenvormig en te weinig karakteristiek. Veel overtuigender was de al genoemde compositie 'Commedia' van Regis Campo. Vitaliteit en ongedwongenheid, een overzichtelijke opbouw en een logisch verloop in het compositorisch betoog maakten dit werk tot een terecht winnaar.

Een bijzonder onderdeel van de avond vormde de wereldpremière van 'Nev II, Echo II' van de reeds gearmwerelde Duitse componist Robert HP Platz. Deze compositie werd speciaal voor het Radio Kamerorkest geschreven en wordt opnieuw ten doop gehouden tijdens de 'Donauschinger Musiktage' in oktober aanstaande. Hier klinkt het werk echter gelijktijdig met twee andere composities van Platz. Samen moeten de drie ook afzonderlijk uit te voeren werten een nieuw ruimtelijk geheel vormen.

Dialogo

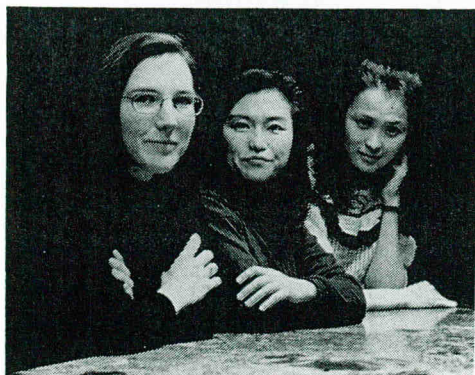
Peter Eötvos, die de jonge dirigenten bij hun voorbereidingen begeleidde, dirigeerde dit werk voor piano, viool en blazers zelf. Pas in het tweede deel 'Echo II' bereikte Platz transparantie en zeggingskracht, in het bijzonder in de dialoog tussen viool en pauken. Hier kon vioolsoelist Irvine Arditti, bijgestaan door pianiste Kristi Becker, schitteren en overtuigen in de bepaald niet makkelijke solopartij.

Alle concerten van de afgelopen nieuwe muziekweek waren opvallend goed tot buitengewoon goed bezocht. Dat gold ook voor die concerten in de Beurs van Berlage en zaterdagavond in de sfeervolle entourage van de Posthoornkerk. Hier kwamen onder de verzorgde leiding van Huub Kerstens werken voor koor, of koor en ensemble voor het eerst tot klinken. Uitschieter was een werk van de van oorsprong Macedonische componist Z. Chesky Neeski met trekken uit de Macedonische volksmuziek. Kees Arntzen

Van alle concerten zijn radio-opnames gemaakt voor het NPS-VPRO programma Supplement. De overgebleven maandagen in september zijn de opgenomen werken in dit programma op Radio 4 te beluisteren.

TROUW
Opplage : 121.600
Datum : 090996

BIJLAGE II

helen Bledsoe, Eiko Morikawa en Miwako Matsuki

NRC HANDELSBLAD
Oplage : 268.250
Datum : 110396

Bij Gaudeamus Concours wint de ware muzikaliteit

Internationaal Gaudeamus
Vertolkers Concours 1996.
Gehoord: 10/3 Kleine Zaal De
Doelen Rotterdam. Opname NPS
voor latere uitzending Radio 4.

DOOR ERNST VERMEULEN

Zaterdagavond werden in de Kleine Zaal van de Rotterdamse Doelen prijzen uitgereikt op het 30e Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. De eerste prijs van f 5000 verwiert de Amerikaanse fluitiste Helen Bledsoe, de tweede ging naar de Japanse sopraan Eiko Morikawa, de derde naar de pianiste Miwako Matsuki. Vierde, vijfde en zesde werden respectievelijk pianist Hiroaki Ooi, saxofonist Raaf Hekkema en fluitiste Catherine Bowie.

In dit Jaar van de Ensembles stond ook dit Gaudeamus Concours in het teken van de ensembles. Onder de 75 inschrijvingen uit 19 landen bevonden zich vijf grote- en talrijke kleinere groepen. Het meest curieus was ongetwijfeld een duo voor psalterium (gusli) en piano uit Tatarstan. Helas, van al die ensembles drong slechts het Italiaanse Ex Novo Trio door tot de voorlaatste ronde. Het musiceerde stevig, bijna, routineus in een trio van Petrassi waarin ik een spits en lenig staccato nauwelijks heb gehoord, en zo werd de finaleronde er één van louter solisten.

Alleen de jury, groot dan vorig jaar, mocht een "ensemble" heten. Drie componisten: Helmuth Erdmann, Marek Stachowski en Peter-Jan Wagemans, aangevuld met cellist Taco Koostera en dirigent-slagwerker George-Elie Octors. Ongetwijfeld verklaarde dat aantal componisten waarom dit jaar niet zo zeer de techniek, maar uiteindelijk veeleer de muzikaliteit van de uitvoering de doorslag gaf in de beoordeling.

Nemen we eerst eens de beide fluitistes. De Nieuwzeelandse Catherine Bowie, als zesde geclassificeerd, speelde zonder enige twijfel professioneler dan prijswinnares Helen Bledsoe. Boewies toon was rijker en geschakerder, haar techniek vele malen trezekerder. Maar hoe onwaarschijnlijk mooi ze ook in een voorronde Holliger's *Taire* vertolkte, hoe perfect ze ook de *Etude* van Yun realiseerde, in Raxach's *Ode* viel ze enigszins door de mand. Dat is een luchtig stuk, vlinderlicht en het werd veel te nadrukkelijk vertolkt. Haar spel is te bedacht, de kleuringen zijn niet zonder raffinement, maar staan een spontaan spel in de weg.

Welnu, Bledsoe is spontaan, durft zich te geven en hoe! De *Sequenza* van Berio had menige jury niet geaccepteerd vanwege de vele slordigheden en fouten. Ze nam hier onnodige risico's, maar ze gaat er nu eenmaal zonder enige remming tegenaan. *L'ombra dell' Angelo* van Paolo Pizzetti lukte veel beter, deze van Sciarino aftekeken

wonderlijke wereld in ruistinten is helemaal een kolffe naar haar hand.

Over de tweede plaats voor de sopraan Eiko Morikawa was geen discussie mogelijk: de expressivistische razernij van Reimann's *Lady Lazarus* kreeg het beoogde effect. Morikawa heeft techniek en uitstraling, een schitterende adembewerking en charisma, alleen de articulatie laat nog te wensen over, want die offert ze te vaak op aan toon- en kleurschakering.

De Nederlandse saxofonist Raaf Hekkema toonde zich weer een musicus in de klasse van Bowie: in wezen meer uit op precisie dan spontaneiteit. Maar ik viel voor zijn fantastische toonvorming in alweer een Berio-sequenza, waarin hij afrekende met het brutaal-schelle klankkarakter van de saxofoon, dat Wagner eens karakteriseerde als *Reckank-reuzungsklankwerkzeuge*: het instrument klonk zins inziens als dit zelfbedachte woord.

Wagner had zijn mening zeker herzien als hij Hekkema had gehoord! Ik zou eerder zeggen: zijn toon geurde naar sneeuwvlokjes en het pianissimo was van een dusdanige kwaliteit dat je afvroeg: speelt hij nu wel of speelt hij nu niet? Boeiend vond ik zijn choreografie, niet alleen in gebaren, maar zelfs in danspassen in *In Freundschaft*, waar ook componist Stockhausen zeker van zou hebben opgekeken.

Tenslotte klonken er op het finaleconcert aanvoering in alweer pianosonates van Boulez. De eerste sonate werd uitgevoerd door Hiroaki Ooi en de tweede door Miwako Matsuki. En weer valt ongeveer hetzelfde verhaal te vertellen. Ooi is professioneler en bezit ook nog eens een geschakerder toonvorming. Alleen heeft hij weinig charisma, althans in visuele zin, hij zit onbewogen achter de piano, zelfs bij een uiterst complex werk van Xenakis. Maar charisma heeft hij wel degelijk te bieden in zijn voordracht, in zijn klankkwaliteiten en in de dosering daarvan.

Matsuki maakte te weinig verschil tussen muziek van Rijnvos en Boulez: het klinkt bij haar allemaal even virtuoos en zelfs overrompend, maar niet werkelijk getypeerd. In de voorronde vond ik pianiste Haruna Segawa vooral bijzonder in Cage, helaas viel ze door de mand in eenvoudiger stukken van haar landgenoot Takemitsu. Eenvoudig is voor veel musici, zo bleek op dit concours het allermeest.

Alles bijeen viel het niveau ditmaal hoger uit dan in vorige jaren. Vandaar het aantal van zes finalisten in plaats van drie, vier of vijf — waarbij vooral de Japanners zich deden gelden. Zes van de dertien drongen door in de tweede ronde. De jury had het dus zeer moeilijk en maakte uiteindelijk een verrassende keuze, die zeer zeker niet gebaseerd was op de puur technische kwaliteiten van de vele uitstekende kandidaten.

INTERNATIONAL GAUDEAMUS INTERPRETERS COMPETITION 1996 SECOND ROUND, Friday, March 8, at the Conservatory

10.00	Raaf Hekkema (24) saxophone		
K. Stockhausen	<i>In Freundschaft</i>	1977	15'
10.20	Miwako Matsuki (33) piano		
M. Mamiya	<i>Prelude 2</i>	1971	6'
P. Boulez	<i>Sonate no. 2 (mvt 1)</i>	1948	4'
L. Andriessen	<i>Trepidus</i>	1983	6'
10.40	Helen Bledsoe (4) flute		
F. Donatoni	<i>Midi</i>	1989	9'
D. Manneke	<i>Faux bourdon</i>	1985	7'
11.00	Duo Nuova (42) saxophone / piano		
W. Bolcom	<i>Lilith (1-3-5)</i>	1984	8'
E. Denisov	<i>Sonata</i>	1970	11'
11.40	Haruna Segawa (51) piano		
G. Crumb	<i>Gnomic variations</i>	1982	15'
12.00	Ulrike Petrizki (44) recorder		
C. Kuwen	<i>Episoden, Skizzen, Uluru</i>	1992	12'
12.20	Jung-Hee Shin (52) piano		
F. Rzewski	<i>Four pieces for piano (3+4)</i>	1977	15'
14.00	Ex Novo Trio (64) fl.ob.cl.		
B. Maderna	<i>Serenata per un satellite</i>	1967	6'
S. Galante	<i>le fate alla mode</i>	1983	10'
14.20	Hiroaki Ooi (43) piano		
G. Ligeti	<i>15 etudes: no. 10, 7, 9,</i>	85-95	14'
I. Xenakis	<i>Mists</i>	1980	8'
14.40	Eiko Morikawa (38) soprano		
A. Reimann	<i>Parergon I zu 'Melusine'</i>	1971	5'
L. Dallapiccola	<i>6 Carmina Alcaei</i>	1943	8'
N. Schuyt	<i>Lisavoce</i>	1969	3'
15.20	Ernst Surberg (53) piano		
C. Ansink	<i>Greener grass</i>	1987	9'
15.40	Chieko Hayashi (23) soprano		
A. Miyoshi	<i>Shiro-ku, part 1 and 4</i>	1962	6'
P. Dusapin	<i>Il-li-ko</i>	1987	6'
D. Vasvikis	<i>Cinq appels, 5th part (victoire)</i>	1987	4'
16.00	Catherine Bowie (5) flute		
P. Hurel	<i>Eolia</i>	1982	8'
I. Yun	<i>Etude no. 5 (allegro)</i>	1974	6'

19.00	Ex Novo trio (64) fl.ob.cl.		
G. Petrassi	Tre per sette	1967	10'
19.15	Jung-Hee Shin (52) piano		
W. Jeths	Epitheta	1991	12'
19.30	Raaf Hekkema (24) saxophone		
L. Berio	Sequenza IX-b	1980	13'
20.00	Haruna Segawa (51) piano		
J. Cage	Piano concerto	57/58	10'
T. Takemitsu	Rain tree sketch I	1982	3'
T. Takemitsu	Rain tree sketch II	1992	4'
20.15	Chieko Hayashi (23) soprano		
C. Ballif	Chansons bas	1949	7'
J. Felderhof	Chanson d'amour	1982	3'
20.30	Catherine Bowie (5) flute		
H. Holliger	„(t)air(e)“	80/83	12'
21.00	Hiroaki Ooi (43) piano		
C. Nancarrow	Study no. 15 for player piano & Tango? 55/84		4'
M. Shinohara	Tendance for piano	62/69	7'
21.15	Ulrike Petritzki (44) recorder		
B. Thorn	Voice of the crocodile	1988	12'
21.30	Miwako Matsuki (33) piano		
M. Mamiya	Prelude 3	1971	5'
T. Loevendie	Strides	1976	7'
21.45	Duo Nuova (42) saxophone/piano		
HKox Sonata	1985	13'	
22.00	Eiko Morikawa (38) soprano		
A. Reimann	Paregon II zu 'Melusine'	1987	3'
L. Dallapiccola	4 Liriche di Antonio Machado	1948	8'
22.15	Helen Bledsoe (4) flute		
M. Smetanin	Nontiscordardimé: I, III	1991	14'
22.30	Ernst Surberg (53) piano		
G. Katzer	Dialog imaginair II (piano + tape)	1986	13'

around 23.30 announcement of the results

FINAL ROUND; 10 March 1996, 20.15 hrs, Rotterdam, De Doelen, Kleine Zaal

- Hiroaki Ooi** (Japan, 1968), piano
- Pierre Boulez, *Piano Sonata no. 1* (1946), 8'
  - Iannis Xenakis, *Herma* (1960/61), 7'
- Catherine Bowie** (New Zealand, 1968), flute
- Isang Yun, *Etude no. 5* (1974), 6'
  - Enrique Raxach, *Chant d'après l'ode une monodie* (1984), 7'
- Eiko Morikawa** (Japan, 1964), soprano
- Aribert Reimann, *Lady Lazarus* (1992), 16'
- Raaf Hekkema** (The Netherlands, 1968), saxophone
- Karlheinz Stockhausen, *In Freundschaft* (1977), 15'
- Helen Bledsoe** (United States, 1965), flute
- Luciano Berio, *Sequenza* (1958), 7'
  - Salvatore Sciarrino, *Fra i testi dedicati alle Nubi*, 7'
- Miwako Matsuki** (Japan, 1964), piano
- Richard Rijnvos, 3 studies from *5 Studies for piano*, 7'
  - Pierre Boulez, *Sonata no. 2* (movements 3 and 4), 8'

Briljante fluitiste wint Gaudeamus

167
DOOR PETER VISSER

Rotterdam — Een week lang heeft Rotterdam gezinderd van de moderne notenlawaai, die jonge musici uit maar liefst 19 landen in het kader van het dertigste Gaudeamus Verklingsconcours voor hedendaagse muziek produceerden. Het peil lag dit jaar zeer hoog, wat resulteerde in zes finalisten.

Aan deze trommelrijke compositie werd door Gaudeamus-directeur Heuvelmans man het begin van de prijsuitreiking kleef een maar. De speciale prijs, in het kader van het jaar

van de Ensemble door de Stichting Gaudeamus voor het beste moderne ensemble beschikbaar gesteld, werd niet uitgereikt omdat de jury het niet veau te laag vond. Is er in moderne muziek een verschuiving van ensemblecultuur naar soloïstendom?

De slotavond in de Kleine Doelenzaal was er niet minder boeiend om, ook al omdat de winnaar, geenszins vaststaand. De jury, bestaande uit de componisten Mark Stachowski (Polen) en Peter-Jan Wagemans, componist/hoofdst. Heijnthuis Erdmann (Duitsland), dirigent

en slagwerker George Elie Octors (België) en cellist Tracy Kooistra wezen uiteindelijk de Amerikaanse fluitiste Helen Bledsoe aan als winnares. Maar het zou niet vreemd zijn geweest als de prijs van vijfduizend gulden was gegaan naar de formidabele Japane soprano Eiko Morikawa, die nu tweende werd. Dat zij na zestien minuten vocaal geweld nog een hoge fuis te produceren was al een bewijs van haar uithoudingsvermogen in het indrukwekkende monodrama Lady Lazarus van Arbert Reimann. En wat zij daarvoor met haar felle voordracht aan effecten, stemmingen en technieken demonstreerde was adembenemend.

Maar goed, de eerste prijs ging nu naar een musicante die in het halluerende trillerwerk van 'L'Ombra dell' Angelo van Paulo Pizzani briljant en krachtig fluitspel produceerde. Bovendien speelde zij alles, ook Berio's befaamde Sequenza, uit het hoofd en bleek zij een uitgesproken podiumpersoonlijkheid. De prijs voor het beste geheel van was bestial voor de derde prijs-winnares, wederom uit Japan, de pianiste Miwako Matsuki, die evenwel te weinig verschild maakte tussen werken van Boulez en Richard Rijnvos. Pianist Hiroaki Ooi (ook weer Japans) werd met knap maar weinig mededelezaan spel vierde terwyl de vijfde plaats voor de perfect gelmede show van de Nederlandse saxofonist Raaf Hekkema in Stockhousens 'In Freundschaft' wat aan de lage kant leek. Dat het bleke fluitspel van Catherine Bowie (Nieuw Zeeland) niet verder reikte dan de zesde plaats zal niemand verwonderen.

PRIX

Félicitations

La flûtiste Helen Bledsoe (USA) qui a remporté le concours international d'interprétation organisé par Gaudeamus à Rotterdam en mars dernier. Le jury composé de P.J. Wagemans (Pays-Bas), T. Kooistra (Pays-Bas), G-E. Octors (Belgique), H. Erdman (Allemagne) et M. Stachowski (Pologne) a decerné les prix suivants : 1er prix 5.000 florins : Helen Bledsoe (USA - flûte), 2ème prix : 3.000 florins, Eiko Morokawa (Japon - soprano), 3ème prix : 1.500 florins, Miwako Matsuki (Japon - piano). ■

BIJLAGE III

INTERNATIONAL COMPOSERS' WORKSHOP 1996

Leaders:

Frank Denyer (Great Britain)

Dimiter Christoff (Bulgaria)

José Maceda (Philippines)

Participants

Kirsty Beilharz (Australia)

Charles Callahan (Canada)

Amyst & Monojit Dutta (

Julia Gomelskaya (Ukraine)

Michael Hannan (Australia)

Alan Hilario (Philippines)

Dietmar Hippler (Germany)

Dirk de Klerk (Great Britain)

Vadim Larchikov (Ukraine)

Antonio de Lisa (Italy)

Rajesh Mehta (India)

Steven Naylor (Canada)

Goran Nacevski (Macedonia)

Conrado del Rosario (Philippines/Germany)

Isak Roux (Germany)

Josefino Chino Toledo (Philippines)

Jian-hua Zhuang (China)

Ramon Santos (Philippines)

Rokus de Groot (Netherlands)

Herman van Niekerk (South Africa)

De International Composers' Workshop - een ontmoeting van traditionele niet-westerse muziek en hedendaagse compositie - vindt dit jaar voor de 20e maal plaats, echter voor de eerste maal zonder initiator Ton de Leeuw. De workshop zal geopend worden met een concert dat aan zijn werk gewijd is.

Rode draad in de workshop van dit jaar is de muziek van de Filippijnen. Een aantal Filippijnse componisten van verschillende generaties zal de huidige situatie van de hedendaagse muziek aldaar schetsen; er worden composities van hen uitgevoerd en er zijn concerten en presentaties door een origineel "Kulintang-ensemble" (Filippijns slagwerk). Verder zijn er concerten waarin met werken van componisten uit andere landen het thema van de workshop wordt toegelicht. Aan de workshop wordt deelgenomen door componisten uit landen als Australië, Canada, Oekraïne, India, China. Leiders zijn Frank Denyer (Engeland), Dimiter Christoff (Bulgarije) en José Maceda (Filippijnen).

Concerten tijdens de International Composers' Workshop 1996:

Zondag 17 November, 20.30 uur: Amsterdam, De IJsbreker

"Hommage aan Ton de Leeuw"

René Eckhardt - piano, Marijke van Kooten - viool, Bart van der Roer - piano, Peter Prommel en Jan Roel Hamersma - slagwerk en Hanneke Metselaar - fagot

Olivier Messiaen - *Regard des prophètes, des bergers et des Mages*
(uit: *Vingt regards sur l'enfant Jésus*)

Ton de Leeuw - *Les Adieux*

Theo Loevendie - *Drones*

Jan Rokus van Rosendaal - *George took the wrong plane*

met dans van Kumari Seema (Bharat Natyan) op choreografie van Joke Molenaar

Mario Lavista - *Responsorio, in memoriam Rodolfo Halffter para fagot y percussions*

Ton de Leeuw - *Music for Marimbaphone, Vibraphone and Japanese Temple Bells*

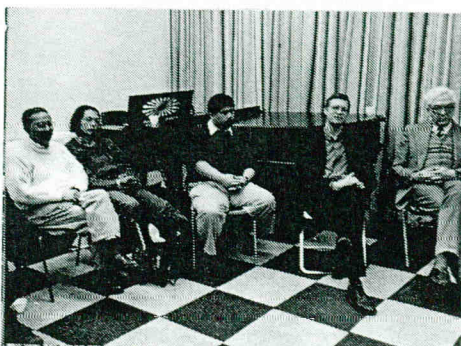
Maandag 18 November, 20.30 uur: Amsterdam, De IJsbreker

"muziek van Filippijnse componisten" door diverse musici

José Maceda - *Music for 2 piano's and 4 winds*

Ramon Santos - *Abot-Tanaw II* (voor viool solo)

Josefino Chino Toledo - *Ika-4 na Piyesa* (for flute and piano)

Beautytrommel

Het podium van De IJsbreker bood een vreemde aanblik vorige week donderdagavond: de ruimte was tot op de laatste vierkante meter volgestouwd met percussie-instrumenten, variërend van vibrafoons tot grote trommels, van regenstokken tot rammelaars. Plus hier en daar voorwerpen zoals een hoge keukentrap. De rode gloed van twee lampionnetjes aan de muur completeerde het half exotische, half kitscherige beeld.

Het soloconcert dat de Taiwanese slagwerkster Sharon Hsin-Hui Huang gaf, was dan ook niets minder dan een muzikale pantomime. Met name in het stuk *Far From the East*, het hoogtepunt van het concert, toonde ze zich een geboren performer die zich met vloeiende, gestileerde gebaren een weg baande door het instrumentarium. Als een kok die blindelings keukengerei en ingrediënten weet te vinden, voerde ze deze *'legendary suite for solo percussion'* van haar landgenoot Wen Loong-Hsing uit. De klanken van een Aziatisch hakkebord, een metalen spiraal, exotische rammelaars, kettingen van klokjes, een gong die in een bak water werd gesmoord, metalen strips en grote bamboestokken, vulde Sharon Huang aan met zang en kreten. Eigenlijk was *Far From the East* even onbegrijpelijk als fascinerend: als je muziek en theater zou loskoppelen zou het beide niets voorstellen, maar samen vormde het een intrigerend schouwspel – niet in de laatste plaats door de flair waarmee Huang het stuk bracht.

Het optreden van Huang vormde het slot van de International Composers' Workshop 1996 die tweejaarlijks onder auspiciën van Gaudeamus in Amsterdam plaatsvindt. Doel is de uitwisseling van ideeën en technieken tussen Oost en West. Stond 'Oost' voorheen voornamelijk in het teken van het Oostblok, de laatste jaren is het accent verschoven naar Zuidoost-Azië. De deelnemers zijn echter afkomstig van over de hele wereld, van Zuid-Afrika tot Korea.

Ook binnen het concert van Huang werd die confrontatie tussen Oost en West tastbaar, maar dan vooral in de stukken van westerse componisten die ze op haar programma had gezet. Zo maakt Christopher Dean in *Mourning Dove Sonnet* voor vibrafoon gebruik van zoete klankkleuren met veel boventonen. De mallen worden afgewisseld met een strijkstok aangestroken en met stokken bespeeld. De plastic bolletjes aan de stokken veroorzaken kitscherige plopjes die wij snel met oosterse muziek associëren. Daarmee vergeleken was het stuk van Frederic Rzewski bepaald subtieler. Refererend aan de keramische potten en schalen die vaak in oosterse muziek als percussie worden gebruikt, heeft hij in *To the Earth* vier bloempotten voorgeschreven. Bespeeld met dunne houten stokjes geven deze een slank, klingelend geluid. Daarnaast moet Huang ook een tekst zingzangen en haar Aziatische intonatie van het Engels gaat grappig met de tekst op de loop.

Dat de Franse taal haar beter afgaat – Huang heeft in Parijs gestudeerd – bleek uit *Les Brèves No.4 The Box* van Jacques Robotier. Het is een scène die zich op een bankje in een park afspeelt, bestaande uit een geritmiseerde Franse tekst en een beautycase als trommel. Er lustig op los babbelend tegen een imaginaire gesprekspartner, wist Huang de charmante, lichtvoetige toon van het stukje feilloos te raken.

Huang had haar programma mooi opgebouwd door het eerste en laatste stuk naar elkaar te laten verwijzen: twee composities voor louter trommels, geschreven door respectievelijk de Japanner Shinichio Ikebe en de Brit Michael Finnissy. Beiden hebben een sober en poëtisch stuk gemaakt die door Huang met haar trefzekere, stoere speelwijze voortreffelijk werden neergezet. Maar waar beiden in het gebruik van kleur- en timbrecontrasten aan elkaar gewaagd waren, was de compositie van Finnissy opvallend veel beter gestructureerd – iets wat zich onmiddellijk vertaalt in een scherpere timing en een grotere intensiteit.

JACQUELINE OSKAMP

Dinsdag 19 November, 20.30 uur: Amsterdam, Soeterijn

"Traditionele Philippijnse Kulintang-muziek uit Mindanao"

door een ensemble bestaande uit:

Aga Mayo Butocan - kulintang (gongs)

Malou Matute - gandingan (gongs)

Labaya Piang - debakan (drum)

Venguil Azares - babendil (gong)

Akmad - agung (grote gongs)

Woensdag 20 November, 20.30 uur: De IJsbreker

"O Bali, O Java!" (werken geïnspireerd op gegevens uit Indonesië)

Basho Ensemble o.l.v. Jurrien Slijter

m.m.v. Ananda Sukarlan - piano

James MacMilan - *Three Dawn Rituals* (1985)

José Evangelista - *O Bali* (1989)

Sinta Wullur - *Khayal* (1996, voor piano en ensemble)

Leopold Godovsky - *Two pieces from Java Suite*

Tony Prabowo - *A Tale Before Sleep* (1992)

Claude Vivier - *Pulau Dewata* (in een nieuwe zetting van Barbara Woof)

Donderdag 21 November, 20.30 uur: De IJsbreker

"Far from the East"

Sharon Hsin-Hui Huang (Taiwan) - slagwerk

Shinichiro Ikebe - *The Forest without Colour* (1996)

Christopher Deane - *Mourning Dove Sonnet, for solo vibraphone* (1996)

Wen Loong-Hsing - *Far from the East - a legendary suite for solo percussion* (1996)

Wen Loong-Hsing - *Two Essays for solo vibraphone* (1994)

Jacques Robotier - *Les Brèves no.4 The Box*

Frederic Rzewski - *To the Earth, for speaking percussionist* (1985)

Michael Finnissy - *Ru Tchou (The Ascent of the Sun)* (1976)

BIJLAGE IV

HET PAROOL
Oplage : 102.500
Datum : 290496

HET PAROOL
Oplage : 102.500
Datum : 290496

Matte middelmaat

MUZIEK

Gaudeamus Festival Indonesische muziek. De nieuwe stroming, M.m.v.: Ananda Sukarlan (piano), Marcel Andriessen (slagwerk) en Wieke Karsten (fluit), René Berman (cello) en Kees Wieringa (piano), Trees Hoogwegt (blokfluit). Programma: Kamal: Paraphrase on a melody by the King of Thailand. Sjukur: Ji-lala-ji, Svara, Suwung, Ngurah Mosaik, Syoto: Messiaenas Indonesias, Wullur: Bayangan. Gehoord: 26/4 De IJsbreker, Amsterdam.

door PAUL JANSSEN

Ik mag niet superioriteitsdenken. Jij mag niet superioriteitsdenken. Wij mogen niet superioriteitsdenken.

Daarom mogen wij niet zeggen dat de hedendaagse Indonesische muziek voor 'westerse instrumenten' ons compleet koud laat.

We doen het toch, want de mateid en middelmaat die van het concert met komposities kontemporer afstraalde, was het Gaudeamus Festival Indonesische Muziek onwaardig.

Is het zinvol een volstrekt onderontwikkelde tak van een land te presenteren? Was het niet beter alleen de sterke punten en de uniciteit van het Indonesische muziekleven alle aandacht te geven, zoals gebeurde in de serie gamelan- en poppenspelvoorstellingen die aan dit concert vooraf gingen en zoals de komende week nog gaat gebeuren in het concert met 'komposities kontemporer' voor gamelanensemble?

De rijke volkscultuur, de immer levende gamelan zit de hedendaagse Indonesische componist in de weg zo gauw hij zijn aandacht verlegt naar instrumenten als de piano en de cello. De zwoele stas van de gamelanmuziek die doorgaans leidt tot een verwaarde machtsverheffing van de geest in het tijd/ruimte-spectrum (lees: een trip), blijft

het alfa en omega. Maar componisten als Trisutji Kamal en Slamet Sjukur en ook de jongere garde onder aanvoering van Budhi Ngurah en Haryo Yose Syoto hebben nog niet de klanktechnische en formele equivalenten gevonden om hun repetitieve, quasi-modale klankpatronen boeiend te houden. Zo schieten de doorzetterende kwarttoonaalteraties in Ngurahs Mosaik hun doel voorbij en moet Syoto nog maar eens goed naar Villa-Lobos' Brazilian Luisteren voordat hij zich weer aan een Messiaenas Indonesias waagt.

Dat Messiaens onbeweeglijke akkoordformaties de Indonesische componist erg aansprekt bleek ook uit het werk van Sjukur. Deze componist uit Soerabaja studeerde in de jaren zestig bij de geëerde ormitoog en hield er een interesse voor klankkleur en klankexperiment aan over die verder gaat dan die van zijn landgenoten. Sjukur wil nog wel eens verrassen door een wederom statische, evocatieve melodie langzaam te ontbinden in schichtige trillers, amechtig staccato en dolende multiphonics (Suwung voor fluit en het mozaïekachtige Ji-lala-ji voor slagwerk en fluit).

Ook Sinta Wullur is al een stap verder dan haar landgenoten, want hoewel ze in Bayangan voor blokfluit en tape blijft steken in clichébeelden van elektronica en mystiek, probeert ze in ieder geval haar Indonesische achtergrond te transformeren tot iets nieuws.

Zou dat komen omdat zij sinds haar tiende jaar in Nederland woont en het vak geleerd heeft bij erkende westerse toonmeesters als Louis Andriessen, Theo Loevendie en Gillis van Bergeijk? En betekent dit werkelijk dat wij de hedendaagse Indonesische componist slechts doorgronden, of misschien zelfs accepteren als die westerse component duidelijk aanwezig is?

FESTIVAL INDONESISCHE MUZIEK

24/4 Antwerpen Zuiderpershuis
klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel
Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya

25/4 Amsterdam Soeterijn
klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel
Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya

26/4 Utrecht RASA
klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel
Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya

26/4 Amsterdam De IJsbreker
Nieuwe Indonesische muziek voor westerse instrumenten door Ananda Sukarlan (piano), Trees Hoogwegt (blokfluit), duo Marcel Andriessen (slagwerk) en Wieke Karsten (fluit) en duo René Berman (cello) en Kees Wieringa (piano)
Trisutji Kamal *Paraphrase on a Melody by the King of Thailand*
Slamet Sjukur *Ji-lala-ji*
Svara
Suwung
Budhi Ngurah *Mosaik*
Haryo Yose Syoto *Messiaenas Indonesias*
Sinta Wullur *Bayangan voor blokfluit en tape*

27/4 Rotterdam De Evenaar
klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel
Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya

28/4 Eindhoven MC Frits Philips
klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel
Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya

1/5 Amsterdam De IJsbreker
Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra

2/5 Rotterdam Zaal De Unie
Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra

3/5 Middelburg Kloveniersdoelen
Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra

11/5 Amsterdam Stedelijk Museum
Gamelan Ensemble Widosari
I Wayan Sadra
Gender
Otot Kawat Balung Besi
Aku/OAEO
Buka, tutup

23/5 Noorwegen Bergen
Gamelan Ensemble Widosari
Wayang Kulit, traditioneel programma

24/5 Noorwegen Bergen
Gamelan Ensemble Widosari
Ketawang Kinanthi Karuna
Ladrang Mugi Rahayu
Ayak-Ayakan slendro-srepegan og sampek
Langgam Gagad Emjang
Lagu Sabtu Soré

DE VOLKSKRAA
Oplage : 355.000
Datum : 040596

Sadra kon hamer en vuur niet overtuigender verbeelden

MUZIEK
Gaudeamus Festival Indonesische Muziek: I Wayan Sadra, nieuwe muziek uit Indonesië. De IJsbreker, Amsterdam. Zaterdag in de Kloveniersdoelen, Middelburg en 11 mei in het Stedelijk Museum, Amsterdam.

Vooraf componist I Wayan Sadra de gongs van de Javaanse gamelan over de grond laat slerpen voor een straaljagereffect, vraagt hij eerst toestemming. Bespelers behandelen de gamelaninstrumenten met eerbied, uit respect voor de stille kracht van het voorname brons. Maar Sadra is op zoek naar verborgen klankmogelijkheden, dus wil hij

graag losse toetsen op trommelvellen kunnen leggen, hameren zo hard hij kan en de gongs als drumstel gebruiken. Het mocht allemaal met gamelan Kyai Tambang Suka, het instrumentarium van het Nederlandse ensemble Widosari.

In vijftien repetities studeerde Sadra drie nieuwe stukken in met een ad-hoc ensemble van Nederlanders die getraind zijn in gamelan spelen. Alles moest uit het hoofd, dus dat kostte veel tijd. Maar het resultaat mocht er zijn. In *Buka-tutup*, het meest gamelaanese stuk van de drie, klonken de complexe patronen naar Balinees recept watterlijk en gelijik.

Sadra is autoritair en inschikkelijk. Hij bepaalt tot in de finesses hoe de muziek moet klinken, maar snijdt zijn werk toe op de muzikale en technische mogelijkheden van zijn ensemble. Zo werd OAEO, genoemd naar het meerstemmig zingen van deze klinkers, ooit uit nood geboren. Een groep Madurese studenten bleek de te grote secundes en te kleine kwinten van de Javaanse toonschalen niet juist te intonen. Dus bedacht de componist een gemakkelijk te zingen stuk dat ook in Nederland van pas kwam. Hier keerden tijdgebrek en simplisme zich tegen hem. De onmogelijkheid om binnen een paar weken voldoende

de nieuw werk in te studeren voor een avondvullend programma leidde in deze compositie tot te veel herhaling van een te eenvoudig gedeven.
Maar meestal wist Sadra de kracht van de eenvoud sublim te benutten. Voor *Otot Kawat balung besi* liet hij de ronde knobbels van kleine gongs instrument met itara om ze als strikinstrument te kunnen gebruiken. Door ze stevig over de grond te wrijven, liet hij de bronzen potjes zingen en schreeuwen. Vier grotere exemplaren dienden als slaginstrumenten, met vuisten en de platte hand trommelde de bespelers er een loodzwaar ritme op.

Dit stuk bleek geïnspireerd op het uithameren van de gongs door zwevende mannen in een gloeiendhete smederij. Sadra had hamer en vuur niet overtuigender kunnen verbeelden.
Er zijn in Indonesië twee soorten komposities kontemporer. Een kleine groep componisten schrijft nieuwe muziek voor westerse instrumenten - daarvan waren eerder in dit Gaudeamus-festival voorbeelden te horen. Slechts enkelen gaan rigorueus aan de slag met traditionele instrumenten, zoals I Wayan Sadra. Zijn aanpak bleek veruit het opwindendst.
Peter van Amstel

HET PAROOL
 Oplage : 102.500
 Datum : 161296

Zuidam, wat wil je?

162 174
 162 MUZIEK
 Nederlandse Muziekdagen. Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen. Solist: Bart Schneemann (hobo). Eleonore Pameijer (altfluit). Programma: Verhey-Notturno, Zuidam-Trance Dance, Van Vlijmen-Agansist traktatie, R. de Leeuw-Abschied. Gehoord: 14/12, Vredenburg, Utrecht.

door PAUL JANSSEN

Zijn de Nederlandse Muziekdagen er alleen maar om het quantum Nederlandse muziek op radio en bij omroeporkest tot een aanvaardbaar gemiddelde op te schrijven, of is dit reservaat van Hollandse toonkunst werkelijk bedoeld om luisteraars te enthousiasmeren? Als dit laatste het geval is - en wie zou aan de goede bedoelingen van NPS-radio, Donemus, Gaudeamus en Muziekcentrum Vredenburg twifelen - moet men de zaak nog maar eens goed doorspreken met Tan Hartsuiker, de gastprogrammeur van de editie 1997. Hans Hierck, na Ed Spanjaard de tweede gastprogrammeur, had er tenminste weinig van begrepen.

In plaats van verrassende verbanden te leggen en werkelijk ongehoorde componisten te bereide te brengen, liep Hierck daarper achter de communis opinio aan en kwam hij naast bekend barokwerk en oerhollandse beiaard en orgel met een voor de hand liggend kwartet 'heden-daagse componisten' aan. Slechts de programmering van Abschied van Reinbert de Leeuw had iets van een dapper daad.

Abschied, in 1973 een van De Leeuws laatste levenstekens als componist, is immers jarenlang ongehoord achtervolgd door rijke vooroordelen. Het werk zou slecht geschreven en onhandig georkestreerd zijn, een waarlijk moloch in een wereld waar raggijn serieel contrapunt en vogue was. Bij de hernieuwde kennis-

making bleek Abschied, ondanks de niet allerwegen trefzekere uitvoering van het Radio Symfonie Orkest, vooral een werk dat een tijdgeest documenteert, een schetsmatig genotuleerd verslag van de worsteling van een generatie. Waar moet de toonkunst heen? De band met het verleden en dus met de luisteraar herstellen of voortgaan op de harde lijn van postseriele tandemknerserij? De charme van Abschied is dat De Leeuw er niet uitkwam.

Generatiegenoot en superestheet Jan van Vlijmen heeft meer te vertellen. Zijn recente solo voor altfluit, Agansist traktatie - Solo IV (1995) heeft precies wat Abschied ontbeert: een meeslepende melodie, even meeslepend gespeeld door Eleonore Pameijer, die zich zowel fysiek als in klank ontpopte tot een ware godin van de fluit.

Ook de huidige generatie kan nog wat leren van Van Vlijmen. Zijn twintig minuten durende solo maakte tenminste meer indruk dan het even lange orkestwerk Trance Dance van Rob Zuidam. Dit stuk moet het slordel zijn van een vierluik dat verder bestaat uit Trance Formations, Trance Position en Trance Figuration en gaat evenals zijn voorgangers mank aan een wat vol niet waargemaakte ambities. Hedonisme, extase en euforie zijn de trefwoorden die Zuidam graag bezigt, maar de vraag blijft wat hij wil met zijn composities: wild, jong, compromisloos en uitermate origineel zijn of gewoon romantische muziek en een mooie melodie schrijven?

De componist weet het in elk geval niet en blijft steken in een stuk dat, afgezien van een paar mooie fluitmomenten, over zijn eigen benen struikelt. Zuidam worstelt slechts met vergeleekbare vraagstukken als Reinbert de Leeuw een generatie eerder. Misschien wordt hij ooit net zo'n gedreven dirigent.

IJNUIDER COURANT
 Oplage : 9.887
 Datum : 161296

Componist Tristan Keuris overleden 162 164 Briljant klankraffinement

Tristan Keuris.

FOTO • ACHIEF

HILVERSUM • AAD VAN DER VEN/CPD

Tristan Keuris, een van de bekendste en ook internationaal meest gerespecteerde Nederlandse componisten, is gisteren in zijn woonplaats Hilversum overleden na een langdurige ziekte. Keuris werd vijftig jaar. Een groot aantal van de meest poëtische en verfiende bladzijden, die na de oorlog in Nederland werden gecomponeerd, zijn van zijn hand. Zijn muziek is door alle Nederlandse orkesten gespeeld.

Tristan Keuris (Amersfoort, 1946) nam een aparte plaats in onder de componisten van zijn generatie. Keuris trok in het begin van de jaren zeventig de aandacht met een concert voor altsaxofoon en orkest en vooral met de *Sinfonia*, die één van de bekendste na-oorlogse Nederlandse orkestwerken zou worden. Hij kreeg voor deze partituur de Matthijs Vermeulenprijs.

Een Britse criticus typeerde zijn werk als 'een onverklaarbare, maar intrigerende synthese van be-bop, Messiaen-achtige gamelan, post-Webern-achtige fragmentatie en de harmoniek van een Hollywood-arrangeur'. Keuris heeft, toen hij dat las, vermoedelijk vergenoegd gegrint. Want humor was hem niet vreemd en gewichtig doen was zijn stijl niet.

De *Sinfonia* uit 1974 is het werk van een componist, die on-

90-jarig bestaan van het Concertgebouworkest), *Catena* voor blazers en slagwerk (1988) en *Lautli* (1993) voor koor en orkest.

De klankschoonheid van zijn muziek werd aanvankelijk verdacht gevonden door componisten, die vasthielden aan de seriële techniek zoals die zich kort na de oorlog ontwikkelde. Keuris kwam er voor uit dat hij veel heeft geleerd van Tsjajkovski en Sibelius, componisten met wie men bij het gros van de avant-garde-componisten niet moest aankomen. Pas veel later zou blijken, dat Keuris één van de eerste Nederlandse componisten van zijn generatie is geweest die in zijn muziek expressiviteit weer belangrijk maakte.

Keuris' klankraffinement is geworteld in de kunst van Debussy en Ravel, zijn afstandelijkheid en ritmische pregnantie in het werk van Stravinsky. Één van zijn laatste werken is een *Symfonie in D*, in opdracht van het Residentie Orkest geschreven. Die doet niet alleen aan Stravinsky denken, maar heeft ook een Beethoven-achtige structuur. De neo-klassieke inslag van deze partituur heeft velen verbaasd en riep de vraag op of één van Nederlands briljantste componisten een andere weg was ingeslagen. We zullen het nooit weten.

De *Sinfonia* uit 1974 is het werk van een componist, die on-

Nederlandse Muziekdagen 1996, Utrecht:

vrijdag 13 december, 12.30 uur:
 Muziekcentrum Vredenburg, Kleine Zaal
 Bik Bent Braam: oud en nieuw repertoire

vrijdag 13 december, 20.15 uur:
 Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal

Ig Henneman *Swiet Viele*
 Maurice Horsthuis *Compositie-opdracht*
 Rob Madna *Touch of Gemini*
 Otto Ketting *Medusa*
 Willem Friede *Movements in M*
 Metropole Orkest o.l.v. Jan Stulen

zaterdag 14 december, 11.00 uur:
 Carillon van de Domtoren

Louis Andriessen *De komst van Willibrord*
 Jan Baptist Verrijt / Arie Abbenes
 Benedictus Buns / Arie Abbenes
 Andries van Rossem *A.C.D.G. een voorslag*
 Herman Hollanders / Arie Abbenes
 Leo Samama *Toccata*
 Abraham van den Kerckhoven / Arie Abbenes
 Louis Andriessen
 Arie Abbenes, carillon

O mediatrix Domine; Currite Pastores
Sonata III, op. 8/3

Twee motetten

Fantasie in d

De komst van Willibrord

zaterdag 14 december, 15.30 uur:
 Domkerk

Johan Wagenaar
 Johannes Gijsbertus Bastiaans
 Richard Hol
 Johannes Albertus van Eijken
 Jan Willem Frans Brandts Buys
 Samuel de Lange jr.
 Jan Jansen, orgel

Preludium en fuga in g
Koraalvoorspel Jesu meine Freude
Fantasie Aus Dunkel im Licht
Sonate in a
Patria in 9, fantasie voor orgel
Preludium en fuga nr 6 in b

zaterdag 14 december, 20.15 uur:
 Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal

Rob Zuidam
 Rudolf Escher
 Jan van Vlijmen
 Reinbert de Leeuw
 Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen
 Eleonore Pameijer, altfluit

Trance Dance
Symfonie II
Solo IV voor altfluit
Abschied, symphonische Dichtung

zondag 15 december, 14.15 uur:
 Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal

Pieter Hellendaal
 Friedrich Hartmann Graf
 Johannes Bernardus van Bree
 Willem De Fesch
 Radio Kamerorkest, Groot Omroepkoor & solisten o.l.v. Ton Koopman

Concerto nr. 1 in g
Concert voor klavecimbel en orkest
Ouverture 'Le Bandit'
Missa Paschalis

BIJLAGE VI

NOORDHOLLANDS D.B. (NWE.N.H.C.)
Opplage : 8.962
Datum : 270996

67

Presentatie van hedendaagse Nederlandse muziek in Rusland

Van onze kunstedactie

AMSTERDAM — Het centrum voor hedendaagse muziek Gaudeamus in Amsterdam organiseert in oktober een presentatie van hedendaagse Nederlandse muziek in de Russische steden Sint Petersburg en Moskou.

Dit is een gevolg van een symposium dat Gaudeamus in 1994 in Moskou organiseerde en ten tegebezoek in 1995 aan Nederland waarbij vele musici, componisten en musicologen uit beide landen betrokken waren.

Aan de presentatie van 6 tot en met 13 oktober nemen en-

sembles als De Volharding, de Ereprijs en het Pianoduo uit Nederland deel en het Sint Petersburg New Music Ensemble, de Studio for New Music Moscow en het Moscow Contemporary Music Ensemble. Centraal staan de Nederlandse componisten Louis Andriessen, Willem Jeths en Klaas de Vries.

Gaudeamus organiseert het evenement samen met de afdelingen muziekwetenschap van de universiteiten van Amsterdam en Utrecht, het ministerie van cultuur en het Fonds voor de Podiumkunsten. De presentatie heeft plaats in het kader van de Peter de Grote Manifestatie.

Programma hedendaagse Nederlandse muziek in Rusland

St. Petersburg

6 oktober: Kleine Zaal Philharmonie

De Volharding o.l.v. Jurjen Hempel
Lucia Meeuwse - sopraan

Gordon McPherson (1965) - *Western Darlings* (1992)

Klaas de Vries (1944) - *Moelijkheden* (1977)

Louis Andriessen (1939) - *On Jimmy Yancey* (1973)

S.Prokofiev/Geert van Keulen (1943) - *5 Sarcasmen* (1995)

Louis Andriessen (1939) - *Mis for Man, Music, Mozart* (1991)

7 oktober: Rimsky Korsakov Conservatorium

St.Petersburg New Music Ensemble
m.m.v. Eddy Janning - piano

Klaas de Vries - *Bewegingen*

Willem Jeths - *Novelette*

Willem Jeths - *A bout de souffle*

en werken van jonge componisten uit St.Petersburg

8 oktober: Huis van Componisten

Pianoduo Cees van Zeeland / Gerard Bouwhuis

Louis Andriessen (1939) - *De Staat* (1976)

Igor Strawinsky (1882-1971) - *Agon* (1953/57)

7 + 8 oktober: Huis van Componisten

Symposium: lezingen door Nederlandse en Russische musicologen, o.a. Rokus de Groot, Elmer Schönberger, Onno Schoonderwoerd, Hanna Bosma, Joke Dame, en musicologen uit St.Petersburg. Klaas de Vries en Willem Jeths ontmoeten compositiestudenten uit St.Petersburg en presenteren hun eigen werk.

Moskou

8 oktober: Rachmaninov Zaal

De Volharding o.l.v. Jurjen Hempel
Lucia Meeuwse - sopraan

Gordon McPherson (1965) - *Western Darlings* (1992)

Klaas de Vries (1944) - *Moelijkheden* (1977)

Louis Andriessen (1939) - *On Jimmy Yancey* (1973)

S.Prokofiev/Geert van Keulen (1943) - *5 Sarcasmen* (1995)

Louis Andriessen (1939) - *Mis for Man, Music, Mozart* (1991)

9 oktober: Rachmaninov Zaal

Pianoduo Cees van Zeeland / Gerard Bouwhuis

Louis Andriessen (1939) - *De Staat* (1976)

Igor Strawinsky (1882-1971) - *Agon* (1953/57)

10 oktober: Rachmaninov Zaal

Ensemble Studio for New Music
m.m.v. Eddy Janning - piano

Vladimir Martinov - *New work for chamber orchestra*

Leonid Bobilyev - *Salut, Satie*

Sergey Dmitriev - *Circulations*

Vladimir Nikolayev - *Melancholic Construction*

Alexander Wustin - *Music for ten*

Willem Jeths - *Novelette*

OVERIJSSSELS DB. ED. SALLAND
Opplage : 35305
Datum : 270996

De Ereprijs naar Moskou

167 162 54
APELDOORN - De Gelderse muziekgroep De Ereprijs geeft 11 en 12 oktober twee concerten in de Rachmaninovzaal in Moskou. De concerten maken deel uit van een presentatie-week van hedendaagse Nederlandse muziek in Rusland, met behalve in Moskou ook concerten in St. Petersburg. De optredens worden verder verzorgd door De Volharding, het pianoduo Cees van Zeeland/Gerard Bouwhuis en enkele Russische ensembles.

De concerten hebben plaats op initiatief van Gaudeamus, de stichting die zich inzet voor de hedendaagse Nederlandse muziek. De presentatie is een uitvloeisel van het symposium dat Gaudeamus in 1994 in Moskou organiseerde, waarbij vele musici, componisten en musicologen uit zowel Nederland als Rusland betrokken waren. Verleden jaar werd een tegebezoek gebracht aan Nederland, en nu heeft dus de derde in deze reeks uitwisselingen plaats.

Centraal in de negen concerten staan composities van Louis Andriessen, Willem Jeths en Klaas

de Vries. Musicologen als Rokus de Groot, Elmer Schönberger en Joke Dame houden tijdens symposia in beide steden lezingen over diverse aspecten van de Nederlandse muziek. De concerten worden mede mogelijk gemaakt door het ministerie van OCW en hebben tevens plaats in het kader van de Peter de Grote Manifestatie. De Ereprijs zal in Moskou werken uitvoeren van onder meer Mauricio Kagel, Vanessa Lann, Vladimir Tarnopolski, Tadeusz Wielecki, Hanna Kulenty en de eigen hooftmist Jeroen van Dijk.

11 oktober: Rachmaninov Zaal

De Ereprijs

Mauricio Kagel - *Zwei Märsche um den Sieg zu verfehlen* (1978)

Roger Marsh - *Waiting for Charlie* (1995)

Vanessa Lann - *Dancing to an orange drummer* (1992)

Vladimir Tarnopolski - *Welt voll Irrsinn* (1994)

Louis Andriessen - *De Afbraak* (1973)

12 oktober: Rachmaninov Zaal

De Ereprijs + Studio for New Music

Louis Andriessen - *Workers Union* (1975)

Tadeusz Wielecki - *Collage Tango* (1995)

Jeroen van Dijk - *Nieuwbouw* (1995)

Hanna Kulenty - *Going up* (1995)

Luca Macchi - *Ad Versum* (1996)

Frank Zappa - *Suite from Black Page*

13 oktober, 19.00: Rachmaninov Zaal

Moscow Contemporary Music Ensemble

Klaas de Vries - *Bewegingen*

Alexander Mossolow - *Concerto for violin and 16 performers*

Alfred Schnittke - *Little Tragedies*

9-11 oktober: Tsjaikovski Conservatorium

Lezingen:

Alexander Radvilovitsch - New music in St.Petersburg: the festival Sound Ways.

Elmer Schönberger - Louis Andriessen's free state of music.

Guljara Sadych-Zade - St.Petersburg composers: a generation of 1970s.

Igor Vorobjov - Russian avantgarde of the first decades of the 20th century and Alexander Mossolov.

Joke Dame - Rocky Times: Feminist musicology in the 1990s.

Hannah Bosma - The issue of authorship in electrovocal music.

Onno Schoonderwoerd - Peter van Anrooy and Sergej Taneev.

Josef Raiskin - Russian musical impressions in the Netherlands.

Rokus de Groot - Utopia and mystic union as totalitarian 20th century concepts: total control and total surrender.

Michael Taranakov - The music in non-stabile society.

Svetlana Savenko - Russian music is making a choice.

Peter Pospelov - Music and national commission.

Tatjana Tcherednichenko - Paradoxes of the post-Soviet culture.

Anton Rovner - An aggression of populism and elite in contemporary music.

Dmitry Ukhov - Jazz: between totalitarianism and freedom.

Inna Barsova - The myth of Moscow, Russian capital: the ballet Four of Moscow.

Leonid Bobyljev - Satie and Russian music.

Drie organisaties podiumkunsten gaan samenwerken

Van onze kunstredactie
AMSTERDAM – De Stichting Jazz in Nederland (SIJN), Gaudeamus en Theater Netwerk Nederland gaan samenwerken bij de distributie en promotie van jazz, nieuwe muziek en eigentijds theater. Daartoe is een nieuwe organisatie in het leven geroepen die zal opereren onder de naam: Muziek en Theater Netwerk Nederland.

Met de nieuwe organisatie hopen de drie ideale distributeurs op het gebied van de podiumkunsten het publiek breder en beter te kunnen informeren. Daarbij willen ze met het oog op de toenemende dwarsverbanden tussen de verschillende kunstvormen zoals muziek en theater meer mogelijkheden scheppen voor interdisciplinaire projecten en programmeringen. Wat dit betreft kan het nieuwe initiatief van SIJN, Gaudeamus en Theater Netwerk Nederland gezien worden als een reactie op de oproep die staatssecretaris Nuis vorig jaar deed aan de door het rijk gesubsidieerde distributeurs om zulke samenwerkingsverbanden te onderzoeken.

Als voorbeeld van zo'n samenwerkingsverband waarvoor in de toekomst meer aandacht zal zijn, noemt Robert Oosterhuis van Theater Netwerk Nederland de co-productie 'Ik heb een tong' van de Maastrichtse theaterwerkplaats Kruis van Bourgondië en de moderne kamermuziekensemble Contraint. In overleg met Gaudeamus en een aantal zogenaamde 'vlotte theatermakers' maakte 'Netwerk' de programmering ervan mogelijk. Oosterhuis voegt eraan toe dat deze initiatieven overigens al bestonden voordat de staatssecretaris zijn voorlopige kunstnotitie presenteerde.

Een ander belangrijk motief voor de oprichting van Muziek en Theater Netwerk geldt de subsidie. Waar SIJN en Gaudeamus momenteel gesteund worden, door het rijk, wijgt het Theater Netwerk Nederland vooral steun uit de provincie. Die situatie is orthandig omdat de drie organisaties in veel gevallen met dezelfde podia te maken hebben. Volgens Oostgheys hebben een aantal provincies al 'geïnteresseerd gereageerd op het nieuwe initiatief. Een voorvoeder van het ministerie van OCW is voorts nog terughoudender: „Nuis zal zich, door dit plan zeker niet overvallen voelen

en juicht het initiatief in principe toe. Maar verder wacht hij gewoon het beleidsplan van de nieuwe organisatie af en zal er pas een definitief oordeel komen als de Raad voor Cultuur zijn advies heeft gegeven.„ Waar, tenslotte, de stichting Theater Netwerk Nederland organisatorisch gezien wordt uitgebreid met de nieuwe organisatie, zullen de SIJN en Gaudeamus hun eigenlijke werk gewoon voortzetten. De SIJN blijft bestaan als distributeur en promotor voor jazz en geïnspireerde muziek en Gaudeamus als impresariaat en en producent voor nieuwe muziek.

OVERZICHT PER PODIUM

Alkmaar	Provadja
13/1	BICE, Grosfeld/Vandewalle/BMB-con. 'Programma Bice'
10/2	Jannie Pranger solo
15/3	Duo Contemporain
20/3-24/3	Festival Rainbow Across Europe
13/4	Eurus Ensemble
10/5	Wolter Wierbos & Maarten Altena Ensemble
31/10	Michael Gordon Philharmonic
7/12	Jan van de Putte's 'Un Ratatouille en Thom Janssen
27/12	Kees Wieringa
Amersfoort	Theater De Lieve Vrouw
14/1	Plenty Powerful
11/2	Anne La Berge
10/3	Juerga Ensemble
14/4	Syrinx Saxofoonkwartet
Amsterdam	Beurs van Berlage, AGA Zaal
20/12	René Eckhardt speelt Igor Stravinsky:
	Beurs van Berlage, Yault Zaal
14/5	Project Jonge Componisten, Nederlands Ballet Orkest o.l.v. Stefan Esburry
Amsterdam	Concertgebouw
9/6	Arditti String Quartet
9/6	London Sinfonietta o.l.v. Markus Stenz met
11/6	Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard met
13/6	Ensemble InterContemporain o.l.v. David Robertson
15/6	Ensemble Modern o.l.v. Hans Zender
Amsterdam	De IJsbreker
15/2	Ensemble L'Art pour L'Art
26/4	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
1/5	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
4/10	Presentatie NEAR CD Harry Sparnaay en Polo de Haas
3/11	Utrecht String Quartet
17/11	International Composers' Workshop
18/11	International Composers' Workshop
20/11	Basho Ensemble o.l.v. Jurrien Slijter
21/11	International Composers' Workshop
Amsterdam	Paradiso
12/6	Ensemble Recherche o.l.v. Lothar Zagrosek
15/6	Ebony Band o.l.v. Wener Herbers
Amsterdam	RAI
21/7	ISME 96, Percussive Rotterdam
Amsterdam	Singelkerk
21/1	Polo de Haas, Maarten 't Hart, Willem Breuker, Theo Loevendie, Lucas van Helsinger, Ebony band o.l.v. Werner Herbers
Amsterdam	Soeterijn
25/4	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
19/11	International Composers' Workshop

Amsterdam	Stedelijk Museum
6/1	Ensemble '88
13/1	Wil Offermans
20/1	Laura Chislett
27/1	Monique Copper
10/2	Ens. Rotterdams Conservatorium
17/2	Ananda Sukarlan
24/2	Helmut Erdmann
2/3	Maarten Altena Ensemble
9/3	Aardvark, Rozemarie Heggen (contrabas), Anna La Berge (fluit) Cor Fuhler (piano) en Alison Isadora zelf (viool)
16/3	Duo Contemporain
23/3	Basho Ensemble
6/4	Luc Houtkamp/Nic Collins; elektronische ensemble-muziek
13/4	De Ereprijs/ASKO-Koor
20/4	Newt Hinton Ensemble
27/4	Tomoko Mukaiyama & Jannie Pranger
11/5	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
18/5	Suonare a tre
2/11	Michael Jüllich & Kurt Dahlke
9/11	Fluitkwartet Tegenwind
16/11	Jeff Hamburg 40 jaar
23/11	Bass Instincts
7/12	Wim Konink & Quatuor Danel
14/12	Cembalipuls
Amsterdam	Sweelinck Conservatorium
10/6-16/6	Elia Masterclass on music
1-3/11	Composers' Arena met het Utrecht String Quartet
Amsterdam	Theater Carré
7/6	Asko Ensemble, Nederlands Blazers Ensemble, Nieuw Ensemble, Schönberg Ensemble
10/6	Nederlands Blazers Ensemble m.m.v. Nederlands Kamerkoor
14/6	Asko Ensemble met werken van Stockhausen
16/6	Schönberg Ensemble, Nederlands Kamerkoor o.l.v. Reinbert de Leeuw
Apeldoorn	Cultureel Centrum Gigant
5/4	De Ereprijs/ASKO-Koor, o.l.v. Jos Leussink
29/4-4/5	International Young Composers' Meeting
23/5	Maarten Altena Ensemble
Arnhem	Gemeentemuseum
31/3	slagwerkduo Konink & Andriessen
12/5	Will Offermans met eigen werk
27/10	Margit Kern
24/11	Suonare à Tre
Bergen	Ruïnekerk
16/2	Ananda Sukarlan
22/3	Diderik Wagenaar centraal
19/4	Newt Hinton Ensemble
24/5	Kees Wieringa
18/10	Suonare a Tre
15/11	Bass Instincts
13/12	René Eckhardt speelt Igor Stravinsky:
Den Haag	Korzo Theater
19/1	Thunderclaps 1
23/2	Thunderclaps 2
29/3	Thunderclaps 3
26/4	Thunderclaps 4
24/5	Thunderclaps 5
1/11	Podium Circuit: Johnson/Janssen

Voor het Amsterdamse festival 'Improvisaties', dat op 22 november begint, mochten zes Nederlandse musici zes niet-westerse partners uitkiezen. De Amsterdamse toetsenist Cor Fuhler koos de Indonesische componist en gamelan-speler I Wayan Sadra. „Een goede improvisator weet wanneer hij zijn kop moet houden.“

DOORFRANS VAN LEEUWEN
„Dat zelfs fantastische musici soms denken dat ze niet kunnen improviseren, is iets dat me erg verbaast. Ik heb eens les gegeven aan een afgestudeerd iemand en die sloeg toen er gecomponeerd moest worden in één klap dicht. De timing, de klank, alles was weg. Zulke blokkades zijn natuurlijk doodzonde. Dat ik zo'n drempel niet voel heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat ik er zelf nooit vóór heb gestaan. Ik ben juist altijd afgestaan op het onbekende.“

Toetsenspeler Cor Fuhler (Barger-Oosterveld, 1964) zat al heel jong te 'pielen' met instrumenten. „Zelf een dinnstelletje bouwen, een propellerje naast je bed als ventilator, de piano versieren, dat soort dingen. Ik was altijd benieuwd wat er uit zou komen.“ In discotheken liet hij zich in zijn jeugd niet zien wegens zijn aanleg voor 'clausrofonic', veel liever ging hij wandelen in het bos, of zat hij thuis te spelen of te luisteren.

„Ik had al vroeg een voorkeur voor muziek met wat uitgebreidere akkoorden. Van het Mahavishnu Orchestra van gitarist John McLaughlin ging het via Misha Mengelberg en Theo Loevendie al

snel naar Steve Reich en Schönberg. Te snel eigenlijk, want wat ik hoorde kon ik niet spelen, althans niet zoals het technisch hoorde. Mijn handen zaten vast. Daarom ging ik naar het conservatorium, ik wilde geen musicus worden die bepaalde dingen alleen maar speelde omdat bij iets anders niet kon. Die frustratie over mijn techniek is gebleven tot ik aan het eind van mijn studie ontdekte dat wat ik zelf deed eigenlijk ook heel virtuoos was. Ik kreeg bovendien de nodige bijval van buien en dat sterkte me in het idee dat ik mijn eigen plan moest trekken.“

Fuhler richtte de groep Carduelis Carduelis op, toerde met het gamelan-gezelschap Raras Budaya, speelde als gast bij het Maarten Altena Ensemble, maakte met Palinckx een Europese tournee, speelde in Indonesië, kreeg compositie-opdrachten van de provincie Drenthe en de NPS-radio, trad toe tot de Astronotes van trombonist Joost Buis en richtte een trio op met bassist Wilbert de Jooide en slagwerker Han Bennink. Hij is te horen op zeven cd's van anderen, waaronder drie van Palinckx. Onlangs verscheen zijn eerste eigen cd, *CC IV 10*, waarop hij 'prepared' piano speelt in stukken met titels als 'Schoenveters' en 'De Koningin van Sorry'. Geen muziek in het genre 'lekkere deunen'.

„Ikzelf kan hele frasen zo meezingen, maar inderdaad: het zijn voornamelijk improvisaties. Ik had wel een paar uitgangspunten toen ik begon, maar die waren soms heel summer. Het gaat me vooral om de frisheid van dingen. Voor 'De Koningin van Sorry' — soms heb je een titel en dan denk je: die past — had ik vijf akkoorden in mijn hoofd. Voor de rest wist ik niet hoe het zich zou gaan ontvouwen. Voor de samenstelling van de plaat heb ik gelet op dingen als: welke versie is de kernachtigste, de

Toetsenist Cor Fuhler over improviseren
Je broedt en dan komt er een kuikentje

OVERIJSSSELS DB. ED. SALLAND
Oplage : 35305
Datum : 240496

Tweede meeting van jonge componisten ¹⁶²₁₆₇

Het Apeldoornse Gigant is van maandag 29 april tot en met vrijdag 3 mei gastheer van de 2nd International Young Composers' Meeting 1996 waarop rond de vijftien jonge componisten uit de gehele wereld met drie genommerde collega's zullen discussiëren over hun werk en over componeren van hedendaagse muziek in het algemeen. Die drie 'leiders' van de meeting zijn de componisten Christian Lauba, Gerard Brophy en Theo Loevendie.

Het doel van de meeting, die georganiseerd wordt in samenwerking met het Gaudeamus Foundation Contemporary Music Center en het Apeldoornse orkest De Ereprijs, is ruimte te geven aan het uitwisselen van ideeën over de hedendaagse muziek. Ook is deze internationale happening gedeeltelijk op te vatten als leerproces voor de jonge componisten. Dit jaar is als belangrijk extra aspect de toekenning van een compositieprijs toegevoegd. De jonge componisten hebben de opdracht gekregen een compositie van drie minuten te schrijven voor het orkest De Ereprijs. De drie 'leaders' van de meeting zullen de composities beoordelen en de prijs toekennen.

In het kader van de meeting wordt een tweetal concerten gegeven. Op donderdag 2 mei -aansvang 20.30 uur - zal het Nieuw Ensemble werk uitvoeren van o.a. Loevendie en Brophy en op de slotavond, vrijdag 3 mei -aansvang eveneens 20.30 uur - zal De Ereprijs op het podium van Gigant plaats nemen. Het Apeldoornse orkest zal dan alle 'drie minuten composities' spelen alsmede een keuze uit het eigen programma.

EUROCLIP

HET PAROOL
Oplage : 102.500
Datum : 110196

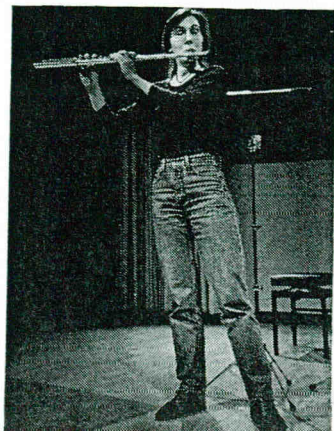
ib7 Gaudeamus, de Sjin en Theater Netwerk samen

(Van onze kunstredactie)
AMSTERDAM - De stichtingen Gaudeamus, Sjin, en Theater Netwerk, die zich bezig houden met de distributie en de promotie van respectievelijk nieuwe muziek, jazz en toneelvoorstellingen, bundelen de krachten. De stichtingen geven daarmee gehoor aan een oproep van staatssecretaris Nuis van cultuur.

Volgens het onderzoeksbureau Berenschot, dat in opdracht van Nuis de stand van zaken in de podiumkunsten onderzocht, leidt samenwerking tussen de sectoren tot een groter publieksbereik.

Nuis heeft eerder laten weten voor een overkoepelende organisatie meer geld over te hebben. Samen organiseren en ondersteunen de drie stichtingen rond de 3000 concerten en voorstellingen op 250 podia.

De nieuwe organisatie gaat Muziek & Theater Netwerk Nederland heten. Sjin en Gaudeamus blijven afzonderlijk de jazz en nieuwe muziek ondersteunen. Het voormalige Theater Netwerk neemt de gezamenlijke distributie van voorstellingen en concerten op zich.

Helen Bledsoe

Eindhoven	MC Frits Philips
28/4	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
Enschede	Muziekcentrum
24/1	Jannie Pranger/Carl van Reenen, piano
13/3	Ives Ensemble
13/11	Reinier van Houdt
Groningen	De Oosterpoort
27/10	Podium circuit: Janssen/Johnson
20/11	Ingrid Kappelle
Haarlem	St. Bavo
9/11	Lien van der Vliet
Leeuwarden	Grote Kerk
23/10	Lien van der Vliet
Maastricht	Zaal Kumulus
4/2	Robert Nasveld
16/4	Zaal Kumulus, New Philharmonic Quartet
	Conservatorium
24/3	De Volharding
21/4	Instrumentaal ensemble
	Intro
21/10	Slagwerkgroep Den Haag
10/11	Podium Circuit: Janssen/Johnson
Middelburg	Kloveniersdoelen
3/5	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
4/10-19/10	Festival Nieuwe Muziek
5/10	Festival Nieuwe MuziekXenakis Ensemble,
5/10	Festival Nieuwe MuziekJan Kuiper, gitaar & Rapb and Zombie Squad
6/10	Festival Nieuwe MuziekGeoffrey Madge, piano,
23/11	Podium Circuit: Harry de Wit
Nijmegen	Galerie Marzee
14/1	Gerard Bouwhuis
11/2	Yens & Yens, The electronic spring project
17/3	Duo Contemporain
21/4	Hein Pijnenburg
6/10	Larissa Groeneveld
10/11	Ananda Sukarlan
15/12	Greetje Bijma's Up There
Nijmegen	St. Stevenskerk
12/10	Lien van der Vliet
Rotterdam	De Evenaar
27/4	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
Rotterdam	Conservatorium
3-10/3	Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours 1996
Rotterdam	Zaal De Unie
21/3	Basho Ensemble
18/4	Newt Hinton Ensemble
2/5	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
9/5	Ensemble Igitur; Reinier van Houdt, piano, Mariëtte Witteveen, sopraan en Paul de Jong, cello
24/10	Yannis Kyriakides
5/11	Podium Circuit: Janssen/Johnson

's Hertogenbosch	Theater BIS
7/1	Nieuw Ensemble
21/1	Teodoro Anzellotti
4/2	Daniel Speer Trombone Consort
17/3	De Volharding
21/4	Schönberg Ensemble
28/4	Carré, blokfluitisten Karin
19/5	Pieter Wispelwey
6/10	Asko Ensemble
27/10	Aquarius Ensemble
24/11	Podium circuit, Johnson/Janssen
8/12	Gabe Tarjan
15/12	René Eckhardt speelt Igor Stravinsky:
Utrecht	Theater Kikker
10/1	Reinier van Houdt werken van Scelsi
6/2	Presentatie HKU
23/2-24/2	Tegenstromen 2
26/3	Dr. Eugene Chadbourne's Ellington Country
10/4	De Ereprijs/ASKO-Koor
16/4	Janice Jackson, traveling
15/5-19/5	Impakt '96
10/10	Greetje Bijma's Up There
5/11	X-OR on tour
24/11	Roof
10/12-13/12	Gitaar centraal
13/12	Gitaar centraal
Utrecht	Carillon van de Domtoren
14/12	Arie Abbenes, carillon
Utrecht	De Utrechtse School
19/21/1	Amnesie
4/2	Novecento & Jaap Blonk
10/2-11/2	<i>Die Braut von Korinth</i>
18/2	Pd2
25/2	Babylotion
3/3	Ives Ensemble
10/3	Aardvark Rozemarie Heggen (contrabas), Anna La Berge (fluit), Cor Fuler (piano) en Alison Isadora zelf (viool)
17/3	Tomoko Mukaiyama
24/3	Basho Ensemble
31/3	Percussive Rotterdam
27/10	Jaap Blonk
28/10	Rumor 4, Brian Wilson, John Zorn, Jacques Palinckx, The Mondriaan Strings, Leine & Roebana
3/11	F.M. Uitti & E. Sharp - improvisaties
10/11	LOOS
7-8/12	Florentijn Boddendijk, Installatie met vijf metalen platen, vijf lage koperblazers
15/12	Tomoko Mukaiyama & Stephan Hussong
22/12	Maarten Altena Ensemble
Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg
13/12-15/12	Nederlandse Muziekdagen
13/12	Metropole Orkest o.l.v. Jan Stulen
14/12	Radio Symfonie
15/12	Radio Kamerorkest, Groot Omroepkoor & solisten o.l.v. Ton Koopman
Utrecht	Tivoli
28/10	Rumor 4; werken van Bar Kokhba, John Zorn
Utrecht	RASA
26/4	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek

Muziekdagen waren informatief maar niet spectaculair

Utrecht

Met de droeve mededeling dat 's ochtends componist Tristan Keuris op vijftigjarige leeftijd was overleden begon zondagmiddag in Muziekcentrum Vredenburg het laatste concert van de Nederlandse Muziekdagen door het Radio Kamerorkest.

Het RKO heeft verschillende van Keuris' composities op het repertoire en droeg daarom het zondagmiddagconcert, met achtste- en vroegnegentiende-eeuws Nederlands werk onder leiding van Ton Koopman, op aan de belangrijke Nederlandse componist. Zijn dood overschaduwde de achtste editie van dit mini-muziekfestival, dat op vrijdag zo bemoedigend was begonnen met een opmerkelijke toestroom van publiek.

Centrale samensteller van het programma van de Nederlandse Muziekdagen dit jaar, Hans Hierck, is zendercoördinator van Radio 4. Dat heeft ongetwijfeld ertoe bijgedragen dat alle zes concerten, die zich deze keer behalve in Vredenburg ook in en om de Domkerk afspeelden, veelal direct maar in elk geval nog tijdens dit weekeinde, ook via de radio te beluisteren waren. Diversiteit kenmerkt de Nederlandse muziek, had Hierck laten weten. Dus was diversiteit het kenmerk in zijn keuzeprogramma, dat zes première's telde, waaronder nieuw werk van Ig Henneman, die als enige vrouw temidden van 25 componisten de seksediversiteit moest garanderen.

Met zijn keuzes uit een door de organiserende instanties al sterk voorgeprogrammeerd aanbod toonde Hierck zijn voorliefde voor welluidendheid en die welluidendheid rangschikte hij keurig in afzonderlijke concerten naar genre en periode onder het wat zwakke thema 'kleur en contrast'. Geen grensoverschrijdingen, voor zover die niet al binnen de genres zelf beoefend worden, zoals in de geïmproviseerde muziek en de jazz. Dat wil zeggen, geen publieksoeving of publieksvermenging door stijlen op ongebruikelijke wijze te combineren of door twintigste- en anderseeuwse componisten in één concert bijeen te brengen.

Alleen het typisch Nederlandse beiaardconcert door stadsbeiaardier Arie Abbenes, die zaterdagochtend vanaf de Domtoren afwisselend een recent stuk (naast Louis Andriessen een première van Andries van Rossem) en een eigen bewerking van een zeventiende-eeuws werk over de stad uitstrooide, gooidde deze overzichtelijkheid vrolijk door de war.

Bik Bent Braam opende vrijdag-

middag de Muziekdagen met een lichte muziekaccents en die lichte toon werd 's avonds voortgezet door het Metropole Orkest met dirigent Jan Stulen. Daarna was het onversneden ernst. Het zaterdagavondconcert bracht twee première's, Rob Zuidams Trance Dance uitgevoerd door het Radio Symfonie Orkest met dirigent Jan van Steen, en Jan van Vlijmens Against that time, solo IV voor altfluit, door Eleonore Pameijer. Groter contrast is nauwelijks denkbaar: provol podium tegenover een vrijwel leeg podium.

Wonderlijk genoeg boeide Zuidams Trance Dance meer in zijn ingetogenheid - bijvoorbeeld in de lege ruisklanken van de trompetten aan het begin en de zichzelf wegstrijkende violen - dan in de wild om zich heen slaande tuttidelen met hun weerkerende gefragmenteerde melodische lijnen en logge climaxen die uiteindelijk wat leeg aandeden.

Het omgekeerde was het geval bij Pameijers uitvoering van Van Vlijmens Solo IV. De lange klacht voor altfluit, met de voor een solostuk vanzelfsprekend beperkte contrastwerkingen, kreeg door Pameijers sterke uitstraling en geconcentreerde beheersing een meerlagig dramatisch aspect dat lang niet altijd tot de noten zal zijn te herleiden. Uiteindelijk klonk het lamento als een boeiend duet voor lange melodie en adem, heel lange adem.

Met composities van Hellendaal, Graf, Van Bree en De Fesch, zondagmiddag, wilde Hierck ons overtuigen van de kwaliteit van de Nederlandse muziek uit de achttiende en vroegnegentiende eeuw. Dat lukte maar ten dele en dan voornamelijk door de speelse aanpak van Ton Koopman. Van Bree's spetterende Overture 'Le Bandit' maakte wel nieuwsgierig naar de hele opera. En De Fesch's Paasmis voor vijf solisten, koor en concert bood interessante momenten, met name in de prachtig gezongen sopraansoli van Anne Grimm, maar had verder te lijden onder een weinig overtuigende uitvoering.

Overzichtelijk, informatief en toegankelijk, maar niet spectaculair was het aanbod van Hierck in deze Nederlandse Muziekdagen van 1996. Het jaar waarin te veel Nederlandse componisten stierven op te jonge leeftijd: Ton de Leeuw, Jos Kunst, Tera de Marez Oyens en Tristan Keuris.

Joke Dame

Vredenburg en Domkerk, Nederlandse Muziekdagen 13, 14 en 15 december, samenwerkingsproject van NPS-Radio, Gaudeamus, Donemus en Vredenburg Utrecht.

November Music vol innige dialogen met elektronica

November Music, t/m 24/11 (073-6122000). *Schreck-Ensemble. Gehoord: 19/11 De Synagoge, Den Bosch. Herh.: o.a. 21/11 Muziekcentrum Frits Philips Eindhoven, 28/11 De Kikker, Utrecht. *Ictus Ensemble. Gehoord: 20/11 Theater aan de Parade, Den Bosch.

Dezer dagen vindt in Zuid-Nederland en Vlaanderen voor de vijfde keer het November Music Festival voor eigenijds muziek plaats. Het is een bruisend, tiendaags muziekfeest, verspreid over verschillende steden, waarin zich vaak jonge ensembles presenteren. De brede programmering staat borg voor een festival waarin zelfs de meest doorgewinterde concertbezoeker nog allerhande onbekends krijgt voorgeschoteld. Thematische kaders vormen dit jaar 'Muziek en Machine' en 'De Handeling'. Centrale componist is de Finse Kaija Saariaho (1952).

krabbend, soms schreeuwend. Telkens is er een laag die in werkelijkheid of in gedachte doorpulsert. Haar gebruik van elektronica doet hier en daar wat primitief aan, met name de eenzijdige toepassing van het delay-effect op het hoge register van de harp in *Fall*. Wel laat zij de elektronica en de live-muziek vaak een innige dialoog aangaan, zoals de interactie vol bovontonen tussen bakkarinet en cello in *Okium*.

Het Belgische Ictus Ensemble speelde deze werken in een boeiend programma met verder onder meer Stockhausens klassieker *Der kleine Harlekin* voor dansende klarinetist en een nieuw werk van Thierry de Mey. Diens *Tiepeke* is een dwingend muziekfilm met fave cello-spel en elektronica. Op het scherm is een frenetiek, door dag en nacht dansende Anne-Teresa De Keersmaecker te zien.

Het theatrale element in het Luigi Nono-programma dat het Schreck-Ensemble enkele keren in het festival speelt, beperkt zich tot *La lontananza nostalgica utopica futura* voor viola, band en live elektronica dat de componist kort voor zijn dood in 1990 voltooidde. Een violiste komt schijnbaar schoorvoetend het podium op. Inbeert en

band gemanipuleerde en vermenigvuldigde violistreeken te horen zijn van de hand van Gidon Kremer. Toen deze compositie in het Holland Festival '92 door Kremer zelf in de Beurs van Berlage werd uitgevoerd, maakte zij grootse indruk. Maar er gaat weinig van de intense spanning verloren in een intieme ruimte als de Bossche Synagoge.

Nono componeerde ingelijst stilstes. Dat deed hij eigenlijk ook al in zijn oudere werken. In *La fabbrica illuminata*, een vroege proeve van elektronische muziek, klinken lang aangehouden noten alsof ze worden voortgebracht door rondzwappende tuinslangen. Het donkere timbre van sopraan Janice Jackson kleurt goed bij de fabrieksgeluiden, koorklanken en het gebonk en geklois op de band. De muziek van Nono vergt van de musici uiterste concentratie en een bijzonder goede timing in een traag dramatisch ritme. Dat gaat de leden van het Schreck-Ensemble goed af. Vooral de bijdrage van pianiste Daria Crispin maakte in *„Sufferte unde serene...“* voor piano en klankpunten een onuitwisbare indruk. Zeker ook omdat bij het Schreck-Ensemble de technici van achter hun metalen afsluiting

- Veere
10/10-12/10
7/10-19/10
- Velp
4/2
16/2
17/3
27/10-11/11
29/10
31/10
- Venlo
25/2
24/3
17/11
22/12
- Zuid-Nederland
15/11-24/11
- Zwolle
24/10

- Grote Kerk
Willem Breuker Kollektief, Mondriaan Strings, Koor Nieuwe Muziek
films rondom Toru Takemitsu
- Kunsthuis 13
Jannie Pranger solo
Novecento & Jaap Blonk
Basho Ensemble
Festival Ongehoord Goed, Schönberg Kwartet
Festival Ongehoord Goed, Ensemble Gending
Festival Ongehoord Goed, het Atlantisproject
- Museum Van Bommel Van Dam
Annelie de Man
Duo Contemporain
Daniel Speer Trombone Consort
Kees Wieringa
en Vlaanderen
November Music
- Odeon
Orkest De Volrading: Nieuwe Oogst

Hans Hierck: 'Nederlandse muziek verrijkt concertmenu' **'Kwaliteit norm Muziekdagen'**

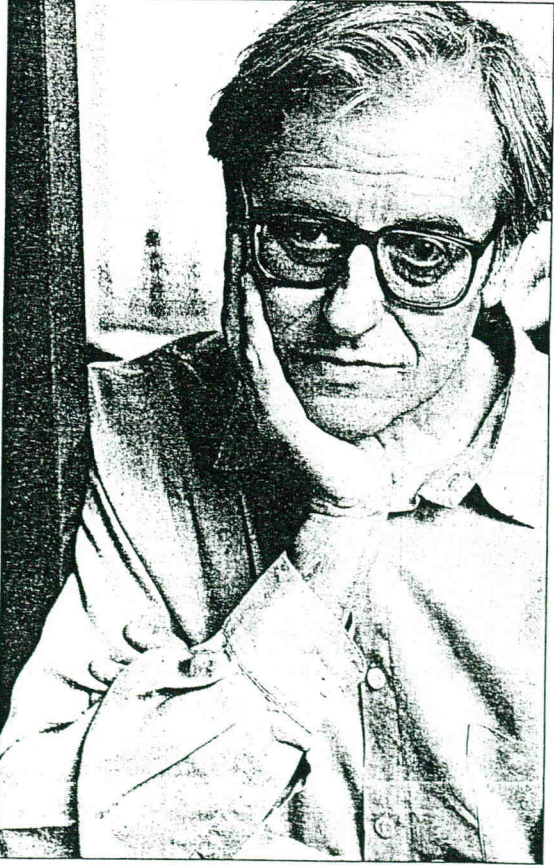
Juuriaan Meijer

Kwaliteit is de enige maatstaf. Dit lezen we in de folder voor de Nederlandse Muziekdagen die van vrijdag tot en met zondag voor de achtste keer in Utrecht zullen worden gevierd. Staatssecretaris Nuis van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen denkt daar kennelijk anders over: in zijn nieuwste Cultuurnota verplicht Nuis een groot deel van de Nederlandse orkesten en ensembles ten minste zeven procent Nederlandse muziek te spelen. Ten minste drie procent hiervan moet werk zijn van levende Nederlandse componisten. Al dit op straffe van ferme subsidiecuttingen.

„Maar wat is een Nederlandse componist?“ vraagt Hierck zich geamuseerd af. „Iemand die in Nederland is geboren, die een Nederlands paspoort heeft? Moeten we in Nederland levende buitenlandse componisten meetellen of niet? En wat te doen in het geval dat een levende componist kort voor een concert komt te overlijden? Dat kan je straks als orkest geld gaan kosten.“

Hans Hierck, na Ed Spanjaard tweede centraal programmeur van de Nederlandse Muziekdagen en het Weekend van de Nederlandse Muziek op Radio 4, kan zich niet echt opwinden om de affaire Nuis die de gemeoerden in de vaderlandse muziekwereld sinds oktober bezig houdt. „Ookaze“, ave-rechte cultuurpolitiek, maar ook „zijn vol experiment“ zijn uitspraken die vele cultuurpagina's en vakbladen dezer dagen bevolken en de discussie zal ook na het Kamerbesluit, dat deze maand wordt verwacht, niet snel verstommen.

„Als je het mij vraagt, gaat de kamerakkoord met de voorstellen van Nuis“, zegt Hierck die na een carrière als recensent (onder andere bij deze krant), directeur van het Gelders orkest en nu als zendercoördinator van klassiekstation Radio 4 als geen ander ingevoerd is in de problematiek rondom de moeilijke verkoopbaarheid van Nederlandse muziek. „Want als je aan de aanbodkant met dwangmaatregelen iets denkt te kunnen bereiken, dan is sturing via het subsidiebeleid het enige middel. Maar net als zoveel anderen geloof ik niet in dwangmaatregelen. Ik onderschrijf de doelen van Nuis, maar niet zijn middelen. Dit soort quateringen zijn al eerder geprobeerd en leiden in het ergste geval tot plichtmatige programmering van Nederlands werk. Bovendien mag zo'n stelregel niet ertoe leiden dat uitstekend buitenlands werk van de programma's wordt verdronken.“

Onder meer de compositie *Against that time* van Jan van Vlijmen (foto) zal tijdens de Nederlandse Muziekdagen in Utrecht in première gaan.

als verrijking van het concertmenu. „De klachten zijn terecht, hoewel we het niet moeten overdrijven, in internationaal perspectief is het Nederlandse muziekleven best goed georganiseerd. Bovendien zijn er voldoende ensembles die ruim boven de zeven procent grens uitkomen. Een paar voorbeelden zijn ASKO, het Schönberg Ensemble en niet te vergeten de omroeporkesten (die gezien hun aparte status buiten de beleidslijn van Nuis vallen, JM).“ De problemen liggen volgens Hierck ook bij de belanghebbenden die moeten meedelen, bij de zoek-

tocht naar alternatieve oplossingen. „Sommige componisten zijn eenvoudiger nooit tevreden over het aantal uitvoeringen van hun werk. Een andere belemmering is het feit dat programma's met Nederlandse muziek veelal prijzig zijn. Neem bijvoorbeeld de première van Een Indisch requiem van Peter Schat: daarvoor was een enorm orkest met bijzondere instrumenten vereist. Dat verhoogt de kosten aanzienlijk. Ook de auteursrechten en huur voor de partijen zijn pittig, vooral als het om een eerste uitvoering gaat. Je kunt je afvragen of een eenmalige uit-

voering, zoals deze, verantwoord is. Het gaat tussen de kosten en de opbrengst is gewoon te groot.“

Hierck denkt dat alle betrokkenen, componisten, ensembles, concertdirecties, media en beleidsmakers maar eens om de tafel moeten gaan zitten.

„Misschien moeten we het publiek vaker niets of weinig laten betalen en de uitgevers de materiaalhuur verlagen of kwijtschelden. De overheid moet haar geld en energie stoppen in een stimuleringsfonds en niet in boeteaansluiting. Het echte probleem zit natuurlijk aan de publiekskant: de

malaise in het onderwijs zorgt dat hele generaties aan muziek voorbijgaan.“

Jac van Steen, die zaterdagavond het Radio Symfonie Orkest zal aanvoeren in de première van Rob Zuidams *Trance Dance*, ziet ook aan conservatoria mogelijkheden om meer Nederlands repertoire bij het onderwijs te betrekken. „Je staat versted hoevel studenten nog moeten ontdekken hoe toegankelijk bijvoorbeeld het pianoconcert van Willem Pijper is. Zinnvolle programmering, in lessuisties en in de concertzaal, dat is het sleutelwoord. Daarom laat ik als het enigszins kan de componist meebeslissen over het programma waar zijn werk deel van uitmaakt. Dat werkt fantastisch.“

Ook Jan van Vlijmen, van wie *Against that time*, een compositie voor altfluit solo, tijdens deze Muziekdagen in première zal gaan, ziet kansen in goede artistiek leiders die materiekennis met overtuigingskracht weten te combineren.

„De orkesten moeten programmeurs aantrekken die kennis en visie hebben, die programmeurs uit overtuiging en niet omdat het moet.“ Want opgelegde regels worden in Nederland bij voorkeur ontkend, weet ook Van Vlijmen: „Een aantal orkesten zal de last van zo'n maatregel tot een minimum willen beperken door bijvoorbeeld stukken te kiezen die weinig repetitietijd vergen of die makkelijk in het gehoor liggen. Bovendien zou ik me beschaamd voelen als via deze constructie mijn werken moesten worden uitgevoerd. Dit is niet de weg, het gaat erom goede muziek regelmatig te laten horen. Of die nu Nederlands is of niet is daarbij niet eens van primair belang.“

Dal programmeurs het echter niet te ingewikkeld moeten maken staat voor Hans Hierck vast. „Het publiek wil absoluut niet de les gelezen worden. Kunstmatige lijnen over meerdere concerten of die geprobeerd te vermijden. Bovendien legt de beschikbaarheid van bepaalde ensembles beperkingen op. Kijk, Ton Koopman moet je gewoon laten werken op het gebied waar hij sterk in is. Zijn betrokkenheid is een goede gelegenheid om bekende Nederlands werk uit de achtentiende eeuw te laten horen. En ik wou ook eens iets buiten Vredenburg doen zoals het beiaardconcert met Arie Abbens. Een heel Hollands instrument waar eigentijdse componisten zoals Louis Andriessen en Leo Samama graag voor schrijven.“

Een veelzijdig festival met honderd concerten Nederlandse muziek dus (symfonische jazzklanken bij de Eik Brent Braam en het Metropole Orkest, Nederlands orgelrepertoire in de Domkerk en twee premières van Rob Zuidam en Jan van Vlijmen op zaterdag met het Radio Symfonie Orkest. Hans Hierck: „Als er al zoets als typisch Nederlandse muziek bestaat, dan is grote diversiteit daar het belangrijkste kenmerk van.“

OVERZICHT GERANGSCHIKT OP LAND

Albanië	8/11	Tirana	3rd International Days for New Chamber Music Lezing door Prof.Dr. Rokus de Groot Aurelia Saxofoon Kwartet
Argentinië	29/8	Buenos Aires	Festival Eccuentros, Harry Sparnaay
Australië	24/10	Queensland	Harry Sparnaay
	25/10	Queensland	Meet the Composer, Queensland Symphony Orchestra o.l.v. Mark Summerbell, Harry Sparnaay, basklarinet
België	4/1	Gent	Logos tetraeder, Ensemble '88
	3/3	Brussel	Ars Musica, "Project Jonge Componisten in Europa"
	24/4	Antwerpen	Zuiderpershuis, Gaudeamus Festival Indonesische Muziek
Duitsland	22/3	Lüneburg	Elektroakustische Musik aus den Niederlanden
	22/3	Lüneburg	Luc Houtkamp en Nicolas Collins, Duo Projekt
	16/5	München	Tijdens de Münchener Biennale was Eric de Clercq
	23/5	Essen	Festival Dialoog-Cultuur
	30/5	Essen	Jan Klare 'Eureka' en Paul van Kemenade Quintet
	2/6	Münster	'Stage off Limits'
	13/6	Essen	Festival Dialoog-Cultuur, Available Jelly, NL-D Quartet
	28/7-12/8	Darmstadt	Deelname aan de Internationale Darmstädter ferienkurse für neue Musik door Helen Bladsoe
	7/10	Lüneburg	Begegnungen
	19/10	Donaueschingen	Nederlands Radio Kamer Orkest o.l.v. Peter Eötvös
Engeland	1-3/3	Bath	Rainbow across Europe
	7-10/3	Londen	Spitalfields Market Opera, Het Tibia Fluit Kwartet
	24/10	Oxford	Idée Fixe
	27/11	Huddersfield	Huddersfield Contemporary Music Festival ensemble IDÉFIXE
Frankrijk	6-10/3	Aix-en-Provence	Rainbow across Europe
Hongarije	14-17/3	Kaposvar	Rainbow across Europe
Hong Kong	16/8-25/8	ICMC	De krachtgever van Peter Bosch, Simone Simons, Rene Uylenhoet
Ierland	12/1	Dublin	Concorde Ensemble
India	30/7-12/8	tournee	Carlos Michans en musici Eeva Koskinen, viool, André Kervers, klarinet, Kees Wieringa, piano
Indonesië	22/7,4/8,7/8,9/8	Jakarta, Bandung, Yogyakarta	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
Japan	25/5	Kyoto	3rd International Sound Festival
	21/6	Kyoto	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
	28/7	Osaka	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
	4/8	Kobe	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya

BIJLAGE VIII

der möbelmusikartig verhalten. Zu einem Höhepunkt wurde das Konzert des Niederländischen Kammerorchesters Hilversum unter Peter Eötvös. Hochmotivierte Musiker brachten das krätzigste, mit Jazz- und Avantgardephrasen komplex rhythmisch jonglierende „Verstelwerk“ von Gaus Janssen ebenso zum Glänzen wie das konzeptionslos schnurgerade drivende Stück „Industry and Idleness“ von Heiner Goebbels. Kapitalistisches Maschinenräderwerk, von Band eingespielt, gab frei nach Taylor Rhythmus und Puls vor, die Musik klinkte sich ein - ein Hummelflug des Fließbandes. Die Lust am (verklärenden?) Mitmachen des Tempos wirkte vielleicht ein wenig zu groß, zu fasziniert vom klappernden Lauf der Triebwerke. Eindringlichstes Werk dieses Konzerts, und wohl der ganzen Musiktage, aber war Louis Andriessens „Tao (Der Weg)“. In dieser stillen, subtil durchgehörten Komposition legte Andriessen alle vormaligen agitatorischen oder pulsakzentuiert treibenden Elemente ab (die in ihrer spontan direkten Art auch immer überzeugten). Eine knappe Linie, schwer ortbar, eine Akkordreihe festschreibend wird fortwährend behutsam modifiziert, leicht verschoben, vom Stimmigen ins Stimmige schwankend. Nichts gibt Andriessen hierbei von seiner aufbegehrenden Lebenslust auf, die aus all seinen Werken herausklingt. Doch es gelang eine Volte nach innen, zu einem gesicherten Platz, weil, so das herangezogene Gedicht von Lao Tzu, da kein Platz für den Tod in ihm ist. Eine höchst sensibel gehörte Musik! Etwas weniger beherrscht wirkte in diesem Jahr das Ensemble Modern unter dem Dirigat von Jürg Wyttenbach. Sie hatten eine formal sehr interessante „Partida“ der Argentinierin Maria Cecilia Villanueva, ein herb klanggestopftes Werk „Un-Fini“ des Franzosen Marc André, den etwas billig glissando- und quintilüsternden „Event Horizon“ der US-Amerikanerin Lois V Vierk und das Melodram „Polaroids“ von Helmut Oehring und Iris ter Schiphorst im Gepäck. Wieder einmal verdichtete sich bei Oehring der Eindruck, daß schwer auszumachen ist, nach welchen Prinzipien hier komponiert wird, aber daß gleichwohl die Sache sitzt.

Diese Menge an lohnend diskutablen verdiente über die Jubiläums-Festivitäten hinweg gefeiert zu werden. Und dies geschah stimmig in der Jazz-Session, die diesmal eine italienische Banda eingeladen hatte. Sie spielte zunächst eine muntere Folge von kühn lädierten Opernummern und wurde schließlich vom Jazzer Willem Breuker zu einer vergnüglichen, ausgelassen anarchischen Ad-hoc-Tirade animiert. So kann es weitergehen mit Donaueschingen. REINHARD SCHULZ

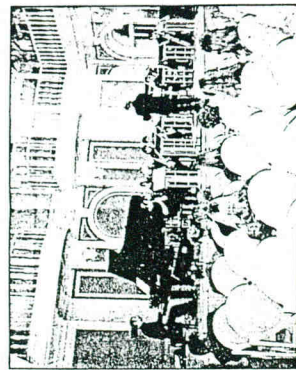
Donaueschingen Musiktage
1991-1996

I C M C H

INTERNATIONAL COMPUTER MUSIC CONFERENCE
HONG KONG 1996
On the Edge

The Hong Kong University of Science and Technology
The Hong Kong Urban Council
The International Computer Music Association
19-24 August, 1996

On the Edge
CONCERT PROGRAM

• De Ereprijs is Wim Boerman in de Rachmaninovzaal van het Tsjajkovski Conservatorium in Moskou...historisch... (Foto De Ereprijs)

Concerten van De Ereprijs in Wrocław en Moskou: Elektrische gitaren in de Rachmaninovzaal

een geluid. Moes wit pleisterwerk met pastelblauw op het houtwerk, groot balkon en kroonluchters. Nog nooit was er in deze zaal het geluid te horen geweest van een symfonieorkest en een jazzband. Die avond vond er in dat opzicht een historisch concert plaats.

Zappa
Naast werk van Frank Zappa speelden we stukken van Roger Marsh, Luca Marchi en Vladimir Martini. Tijdens het tweede concert speelden we ook stukken van Jeroen van Dijk, Hanna Kulenkamp en Louis Andriessen. Zijn werk is een succes, met name door de uitvoering van Andriessen. De reis werd georganiseerd in samenwerking met de Stichting Gaudemus en verschillende muziekverenigingen in Wrocław gevestigd met het in Wrocław gevestigde Nederlandse consulaat en de ambassade in Warschau. Ceren toekomst naast nieuwe composities ook nieuwe uitnodigingen. Maar nu eerst de restreinde optredens van het 'Leemachines' programma. Poëtic arts.

nog een gezicht in de geschiedenis van Wrocław, naast de zichtbare spanningen die er geleefd worden op de prachtige historische gebouwen en pleinen weer in ere hersteld. De avond vond er in dat opzicht een historisch concert plaats.

Zappa
Naast werk van Frank Zappa speelden we stukken van Roger Marsh, Luca Marchi en Vladimir Martini. Tijdens het tweede concert speelden we ook stukken van Jeroen van Dijk, Hanna Kulenkamp en Louis Andriessen. Zijn werk is een succes, met name door de uitvoering van Andriessen. De reis werd georganiseerd in samenwerking met de Stichting Gaudemus en verschillende muziekverenigingen in Wrocław gevestigd met het in Wrocław gevestigde Nederlandse consulaat en de ambassade in Warschau. Ceren toekomst naast nieuwe composities ook nieuwe uitnodigingen. Maar nu eerst de restreinde optredens van het 'Leemachines' programma. Poëtic arts.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Concerten van De Ereprijs in Wrocław en Moskou: Elektrische gitaren in de Rachmaninovzaal

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

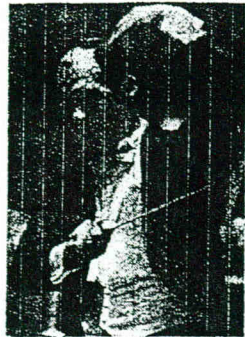
Daarbij vergeleken was het gezamenlijke verrassing. Recente prachtige 19e-eeuwse streekmuren en marmeren gangen. Het eten was nog niet zo ver, maar er is goede hoop voor de toekomst. De eerste repetitie plaats met twee jonge componisten, Marcy Bortnowski en Robert Kurdyba.

MUSIC REVIEW

Loony, Brutal and Raw, Like a Suicidal Machine

By PAUL GRIFFITHS

One of the great things about the Dutch composer Louis Andriessen is that in middle age he is keeping his music uncouth, obtuse, rampant, in revolt. "De Stijl," excellently played on Friday by the Brooklyn Philharmonic under its new conductor, Robert Spano, is scored for a typical noisy ensemble of flutes, saxophones, trumpets and trombones with electric guitars, pianos and percussion, an ensemble barely gentled by the quartet of amplified women's voices singing along in harmony for much of the time. The sound is brutal, and the structure not so much clear as raw. There is the sense of a huge machine — a machine because Mr. Andriessen deals in blocks and stiff rhythms — in which the components are at odds. This is a machine tearing itself apart.

Robert Spano

also of the Indonesian gamelan and other traditions from the country's former colonies. For much of the time a boogie-woogie is going on, (with echoes of Stravinsky's "Ebony Concerto"), but there will generally

Lithouwen	29/2	Vilnius	Robert Nasveld
	1/3	Kaunas	Robert Nasveld
Mexico	10/6-11/6	Guanajuato	Luc Houtkamp
Noorwegen	24/5	Bergen	Gamelan Ensemble Widosari
	27/5	Bergen	Conjunto Iberico
	25/10	Oslo	Theo Verbey aanwezig bij de uitvoering tijdens het Ultima Festival
Polen	2/3	Warschau	Het Trio (Harry Sparnaay, basklarinet, Harrie Starreveld, fluit, René Eckhardt, piano) in Centrum Sztuki Wspolczesnej
	4/3	Wroclaw:	workshop en concert door Het Trio aan de Muziekacademie.
	4/3	Krakow	Muziekacademie: lezing Klaas de Vries en openbare repetitie
	5/3	Krakow	compositie-workshop Klaas de Vries, en concert door studenten-ensemble mmv Harry Sparnaay, basklarinet, Reina Boelens en Gerrie de Vries, soprano
	6/3	Krakow	workshop en concert door Het Trio
	1/9-15/9	Radziejowice	Bart Visman deelname aan de 16th International Summer Course for Young Composers
21/9-28/9	8/10	Warschau	Felix Hess installatie How light is changed into sound
	9/10	Wroclaw	De Ereprijs tijdens de Nederlandse Muziekweek
	8/11	Wroclaw	De Ereprijs tijdens de Nederlandse Muziekweek
	9/11	Krakow	Audio Art Festival, Edwin van der Heide en Zigniew Karkowski
	15/11	Krakow	Audio Art Festival, Paul Panhuysen installatie
	17/11	Krakow	Audio Art Festival, Installatie van Martien Groeneveld
	18/11	Warschau	Audio Art Festival, Installatie van Martien Groeneveld
		Krakow	Audio Art Festival, Armeno en Marcel Alberts
Rusland	22/3	Kazan	Michel Marang, Marcel Worms
	23/3	Kazan	Michel Marang, Marcel Worms
6/10-13/10		St.Petersburg/Moskou	Peter de Grote Manifestatie
Spanje	25/1	Gijjon	Horst Rickels Mercurius Wagen
	27/1	Madrid	Horst Rickels Mercurius Wagen
	30/1	Santiago	Horst Rickels Mercurius Wagen
U.S.A.	11/2	Pittsburgh	Het Trio met het Pittsburgh New Music Ensemble
	10/4	Miami	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
	11/4	Orlando	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
	12/4	Tampa	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
	13/4	Tallahassee	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
	14/4	Gainsville	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
	16/4	Paramus, New Jersey	Luc Houtkamp, solo
	17/4	Southern Regional	Highschool, Luc Houtkamp, solo
	18/4	New York	Luc Houtkamp, solo
	20/4	Chicago	Luc Houtkamp, solo
	31/5-9/6	Buffalo	Diderik Wagenaar composer-in-residence
	5/6	Tallahassee	Double Reed Convention, Duo Bass instincts
	5-6/12	New York	Brooklyn Philharmonic Orchestra o.l.v. Robert Spano, Gertrude Thoma, sopraan
	1/1	Tacoma	Installatie van Mario van Horrik en Petra Dubach
Zuid-Afrika	27/1-5/2	Johannesburg	International Composers' Workshop Africa 1996. Leiders zijn o.a.
	1/9-12/9	Diverse	tournee Luc Houtkamp o.a. Grahamstown, Stellenbosch, Durban

OVERZICHT CONCERTPROGRAMMA'S BINNEN- EN BUITENLAND

1/1	USA	Tacoma	Installatie van Mario van Horrik en Petra Dubach de <i>Schaduwklikker</i> en <i>Ballen</i>
4/1	België	Gent	Logos tetraeder Ensemble '88 Vladimir Tarnopolski <i>Ausklänge des vergangenen Tages</i> Nadav Ziv <i>Yearning for peace</i> Eric Verbugt <i>Drempel</i>
6/1	Amsterdam	Stedelijk Museum	Ensemble '88 Vladimir Tarnopolski <i>Ausklänge des vergangenen Tages</i> Nadav Ziv <i>Yearning for peace</i> Eric Verbugt <i>Drempel</i>
7/1	's Hertogenbosch	Theater BIS	Nieuw Ensemble werken van Theo Loevendie, Bach, Machaut en Mozart, Elliott Carter en Aldo Clementi
10/1	Utrecht	Theater Kikker	Reinier van Houdt werken van Scelsi
12/1	Ierland	Dublin	Concorde Ensemble Otto Ketting <i>Song without words No. 2</i> <i>Trio</i> Tristan keuris <i>Canzone</i> Mary Kelly <i>Tussenmeer</i> Ton Bruyñel <i>Serène</i>
12/1	Ierland	Dublin	Radio Telefís Éireann Orchestra Otto Ketting <i>De Aankomst</i>
13/1	Amsterdam	Stedelijk Museum	Wil Offermans Wil Offermans <i>For the contemporary flutist</i> <i>Hinami</i> <i>Cosmis Child</i>
13/1	Alkmaar	Provadja	BICE, Grosfeld/Vandewalle/BMB-con. 'Programma Bice'
14/1	Amersfoort	Theater De Lieve Vrouw	Plenty Powerful Elisabeth Poston <i>Trio</i> Barbara Kolb <i>Cavatina</i> Jacqueline Fontyn <i>Mime IV</i> Reine C. Osorio Swaab <i>Sonate</i> Marta Ptaszynska <i>Variations</i> Sofia Goebaidolina <i>Garten von Freunden und Traurigkeiten</i>
14/1	Nijmegen	Galerie Marzee	Gerard Bouwhuis Misha Mengelberg <i>Left Right</i> Alexander Mossolov <i>2e sonate</i> Charles Ives <i>Pianosonate nr. 2, Concord, Mass.</i>
19/21/1	Utrecht	De Utrechtse School	Amnesie Peter Vermeersch (klarinet) en David Dramm (rap & gitaar) en slagwerkers Wim Konink en Marcel Andriessen
19/1	Den Haag	Korzo Theater	Thunderclaps met o.a. Misha Mengelberg en Gerard Bouwhuis
20/1	Amsterdam	Stedelijk Museum	Laura Chislett Reza Vali <i>Iran Song</i> Maurice Weddington <i>Devolente</i> Horatiu Radulescu <i>Dizzy Divinity I</i> Giorgio C. Taccani <i>Soleil Levant</i> Gerard Brophy <i>Es</i> Franco Donatoni <i>Ciglio II</i> (met violist Thomas Jones)
21/1	's Hertogenbosch	Theater BIS	Teodoro Anzellotti werken van Berio, Kagel, Globokar
21/1	Amsterdam	Singelkerk	Polo de Haas, Maarten 't Hart, Willem Breuker, Theo Loevendie, Lucas van Helsinger, Ebony band o.l.v. Werner Herbers
24/1	Enschede	Muziekcentrum	Jannie Pranger/Carl van Reenen, piano Olivier Messiaen <i>Harawi, chant d'amour et de mort.</i>
25/1	Spanje	Gijgon	Horst Rickels <i>Mercurius Wagen</i>
27/1	Spanje	Madrid	Horst Rickels <i>Mercurius Wagen</i>
27/1	Amsterdam	Stedelijk Museum	Monique Copper Ton Bruyñel <i>Brouillard</i> voor klanksporen en piano Morton Feldman <i>Piano</i>
27/1	-5/2 Zuid-Afrika	Johannesburg	International Composers' Workshop Africa 1996. Leiders zijn o.a. Rokus de Groot (Nederland), Kevin Volans (Groot-Brittannië), Peter Klatzow (Zuid-Afrika), Frank Denyer (Groot-Brittannië), Jeanne Zaidel-Rudolph, James Khumalo (Zuid-Afrika).
30/1	Spanje	Santiago	Horst Rickels <i>Mercurius Wagen</i>
4/2	's Hertogenbosch	Theater BIS	Daniel Speer Trombone Consort Morriz Eggert <i>Seraphim</i>

BIJLAGE IX

Dankzij een dwarse textielingenieur

Peter Peters: *Eeuwige jeugd*. Een halve eeuw Stichting Gaudemus. Uitg. Donemus, 252 blz. Prijs: f 49,50
50 jaar internationale Gaudemus Muziekweek. Composers' Voice CV 45/46. Prijs: f 72,-

Vijftig jaar geleden, eind 1945, werd in Huize Gaudemus te Bilthoven een concert gegeven dat het officieuze beginpunt markeerde van de Stichting Gaudemus — Centrum voor hedendaagse muziek. Liefst tweehonderd bezoekers trok dit huisconcert, velen moesten noodgedwongen buiten voor de geopende ramen blijven staan luisteren. Na deze bemoeiende start groeide Gaudemus snel uit tot een ontmoetingsplaats voor binnen- en buitenlandse nieuwlichters in de toonkunst en werd zij een organisatie van internationale allure. Karlheinz Stockhausen kwam naar Bilthoven, gevolgd door György Ligeti, Iannis Xenakis en Brian Ferneyhough. Huize Gaudemus stond aan het begin van de carrière van Peter Schat, Jan van Vlijmen, Reinbert de Leeuw en Tristan Keuris.

Maar de dwarse pioniersorganisatie van na de oorlog begon vanaf de jaren zestig in toenemende mate deel uit te maken van het muzikale establishment en 'steeds duidelijker werd dat de ligging van Huize Gaudemus in de geografische periferie een metafoor was geworden voor de positie van de Stichting Gaudemus in het Nederlandse Muziekleven.' Woorden van Peter Peters, die de roemruchtige geschiedenis van deze organisatie te boek heeft gesteld in *Eeuwige jeugd*. Een halve eeuw Stichting Gaudemus.

Gaudemus verhuisde in de jaren tachtig naar Amsterdam en ging zich steeds meer toeleggen op het ondersteunen van jonge componisten en organisaties die eigentijdse muziek wilden programmeren. De auteur intellectuaal van Gaudemus was Walter Mass (1909-1992), een Duits-joodse 'textielingenieur', die bezeten was door het idee iets te willen terugdoen voor de Nederlandse samenleving die, door hem onderduikadressen te verschaffen, er toe had bijgedragen dat hij de oorlog had overleefd. Omdat Mass eigenaar was van Gaudemus, een hotel-pensioen dat ooit had toebehoord aan pianist en componist Julius Röntgen, tekende zich voor zijn geestesoog een muzikale bestemming voor de villa af. Een jaarlijks terugkerende, Internationale Muziekweek, waar de jongste generatie componisten elkaars werken kon beluisteren en waar de nieuwste technieken zouden worden geanalyseerd, werd de spil waaromheen de activiteiten van Gaudemus zouden draaien. En deze Muziekweek besta

nog altijd — de titel *Eeuwige jeugd* refereert hier aan. Als de analysecursor dan komen te vervallen en is de opzet intusschen menigmaal gewijzigd, jaarlijks worden nog steeds honderden partituren uit alle windstreken ingezonden om in aanmerking te komen voor een uitvoering tijdens de genoemde Muziekweek.

Niet van de wetenswaardigheden omtrent Gaudemus zijn natuurlijk niet nieuw, maar aan het nut deze geschiedenis — gelardeerd met anekdotes, recensies en een vleugje *oral history* — in heldere bewoordingen geschetst te zien in dit verzorgd uitgegeven boek, heeft geen moment te worden getwijfeld. Bovendien vormt de 'Werkenlijst met gespeelde werken tij-

Vijftig jaar Gaudemus, centrum voor hedendaagse muziek

dens de Muziekweken 1945-1995', samengesteld door Arie van Vliet, schietten en een halve eeuw bedrukte pagina's, een dienstbaar document voor wie zich bezighoudt met het (Nederlandse) muziekleven van de tweede helft van de twintigste eeuw.

Helaas komt er nogal wat redundantie voor in de lopende tekst. Dit is deels het gevolg van de gekozen opzet, waarin ieder hoofdstuk begint met een inleidende synopsis, en deels van een minder nauwgezette eindredactie. Dat laatste kan ook enkele tegenstrijdigheden en inconsequenties verklaren. Een andere onvolkomenheid vormen de vele vraagtekens die de auteur niet heeft weggelaten. Peters baseert zijn verhaal op het archief van de stichting, dat in 'het Gaudemus-pand in Amsterdam letterlijk tot aan het plafond ligt opgetast', zoals hij schrijft. Hierin bevinden zich ook de talloze krantenknipsels waarvan de publicatiedatum bekend is, maar waarvan de dagbladen van herkomst niet altijd zijn gedocumenteerd. De vraagtekens die Peters plaatst als hij naar deze krantenartikelen verwijst, zijn daarom weliswaar veelzeggend voor de gewetensvolle wijze waarop de auteur te werk is gegaan, maar hij beken daarmee tevens ziele de gang naar alternatieve archieven om deze vraagtekens weg te nemen te hebben bespaard.

NRC HANDELSBLAD
Pagina : 268, 250
Datum : 070696

Wel heeft Peters een hardnekkig gerecht ontenuwd. Al decennia deed het verhaal de ronde dat Pierre Boulez aan het eind van de jaren vijftig (anno-niemi) zijn *Sonatine* voor fluit en piano — inmiddels een van de standaardwerken van het seriele repertoire — zou hebben ingezonden voor de compositiewedstrijd die een onderdeel vormde van de Muziekweek. Het stuk zou zijn afgewezen, wat als een bewijs werd gezien voor de incompetentie van de jury. Bij telefonische navraag bleek echter dat Boulez nimmer een stuk naar Gaudemus heeft gestuurd.

De Muziekweek en de bijbehorende compositiewedstrijd zijn van meet af aan onderwerp van discussie geweest. Een markant aspect hierbij is dat de muziekpers altijd een kritische houding heeft gehad ten opzichte van de kwaliteit van de uitgevoerde stukken, wat zich het laatste decennium uitte in steeds venijger recensies.

De samenstellers van de dubbel-cd met highlights van een halve eeuw Gaudemus Muziekweek, die tegelijk met het jubileumboek is uitgebracht, lijken deze kritische mening onbedoeld te delen. Van de twaalf werken op de cd dateren er acht uit de jaren vijftig en zestig, zeg maar de gulden beginlijd van Gaudemus. Overigens zijn de hoogtenpunten wel heel eenzijdig geselecteerd, ten gevolge van het feit dat uitgever Donemus nadrukkelijk optreedt als pleitbezorger voor de vaderlandse componist. Op de Brit Richard Ayres na, hebben alle componisten de Nederlandse nationaliteit, wat allerminst representatief is omdat het al jaren een trend is dat Nederlandse partituren steeds minder hoge ogen gooien in de Internationale Muziekweek.

Dat neemt niet weg dat op de cd's enkele prachtige composities zijn gedocumenteerd, zoals het mysterieuze getwinkelde in Jan Vriendens *Huanian* of de spectaculaire klankeoorlog tussen plaatstalen percussie en basblokfluit die schuilgaat achter Richard Rijno's compositie met de bizarre titel *Zakgum, whose number is twenty-three and who kills in an unnatural fashion*. De meest recente opname is Ton de Kruyff's *Sgraffiti*, een pianostuk dat in 1961 werd vertolkt in de Muziekweek, maar recentelijk weer op het repertoire werd genomen door pianist Ananda Sukarlan. De oudere Gaudemus-composities bezitten misschien niet zo zeer de eeuwige jeugd, maar kunnen door jonge vertolkers als Sukarlan wel een tweede jeugd beleven. Wat wellicht evenzeer de vitaliteit en het belang van de jubilerende organisatie illustreert.

EMILE WENNEKES

Elektronische muziek vol emoties

Utrecht 16.7

Elektronische muziek in Nederland. In veel opzichten lijkt ze op de Hollandse kerkgeschiedenis: vóór de Tweede Wereldoorlog werd er met elektronische muziek verwerkt in kleine groepjes. En dat is jammer, want de elektronische muziek verdient een 'nauwere' aandacht. Het is niet alleen een nieuwe manier van componeren, maar ook een nieuwe manier van spelen. Het is niet alleen een nieuwe manier van componeren, maar ook een nieuwe manier van spelen. Het is niet alleen een nieuwe manier van componeren, maar ook een nieuwe manier van spelen.

blankvibraties over het podium huppelende elektrische sires, elektronische klanken die de theaterale klankelementen van dit tegenstroom-festival, die glisteren in premiere voor de elektronische muziek. Het is niet alleen een nieuwe manier van componeren, maar ook een nieuwe manier van spelen. Het is niet alleen een nieuwe manier van componeren, maar ook een nieuwe manier van spelen.

the pittsburgh
newmusicensemble
David Stock Conductor

4/2	Maastricht	Zaal Kumulus	Robert Nasveld Luigi Nono Dror Elimelech M. Helder/R. de Man Ton Bruynèl Luc Ferrari	...sofferte onde serene... <i>My desert III</i> <i>Spell</i> <i>Toccare en Brouillard</i> <i>36 enfilades</i>
4/2	Utrecht	De Utrechtse School	Novecento & Jaap Blonk	werken van Nicholas Collins, Armeno Alberts, David Dramm, Cor Fuhler, en Jaap Blonk
4/2	Velp	Kunsthuis 13	Jannie Pranger solo Luciano Berio György Kurtág Louis Andriessen Maarten Altena Alexander Knaifel Arthur Sauer	<i>Sequenza III</i> <i>Attila Jozsef, fragmenten</i> <i>Een lied van de zee</i> <i>Toonzucht</i> <i>Monodia</i> <i>Parallel cases from under a peartree</i>
6/2	Utrecht	Theater Kikker	Presentatie HKU Roger Herpers Roger Herpers Bas Lentfert Bas Lentfert Jeroen Strijbos Daniël Testas	<i>Arcade Music for midipiano</i> <i>Wrapped in Paper</i> <i>De keerzijde van het oog</i> <i>Terra</i> <i>Verb</i> <i>I love Nancarrow</i>
10/2	Amsterdam	Stedelijk Museum	Ens. Rotterdams Conservatorium Alban Berg Alban Berg Arnold Schönberg Bernd-A. Zimmermann Arnold Schönberg	<i>Filmmusik aus Lulu</i> <i>Fünf Orchesterlieder nach Ansichtkartentexten von P. Altenberg</i> <i>Drei kleine Orchesterstücke 1910</i> <i>Omnia Tempus Habent</i> <i>Kammersymphonie op. 9</i>
10/2	Alkmaar	Provadja	Jannie Pranger solo Luciano Berio György Kurtág Louis Andriessen Maarten Altena Alexander Knaifel Arthur Sauer	<i>Sequenza III</i> <i>Attila Jozsef, fragmenten</i> <i>Een lied van de zee</i> <i>Toonzucht</i> <i>Monodia</i> <i>Parallel cases from under a peartree</i>
10/2	11/2 Utrecht	De Utrechtse School	<i>Die Braut von Korinth</i> Jan Bus Petra de Haan Marco Bons	<i>Compositie</i> regie/choreografie Muzikale leiding een danslied met een noodlottige afloop
11/2	Amersfoort	De Lieve Vrouw	Anne La Berge	met werken van uitsluitend vrouwelijke componisten
11/2	U.S.A.	Pittsburgh	Het Trio met het Pittsburgh New Music Ensemble	
11/2	Nijmegen	Galerie Marzee	Yens & Yens, The electronic spring project	
15/2	Amsterdam	De IJsbreker	Ensemble L' Art pour L' Art Programma: Mauricio Kagel, <i>Con Voce</i> ; <i>Recitativo</i> ; <i>Acustica</i> ; <i>Phantasiestück</i> ; <i>Serenade</i>	
16/2	Velp	Kunsthuis 13	Novecento & Jaap Blonk	werken van Nicholas Collins, Armeno Alberts, David Dramm, Cor Fuhler, en Jaap Blonk
16/2	Bergen	Ruinekerk	Ananda Sukarlan Nancy van de Vate Haflidi Halgrimmson Josep Soler Joan Guinjoan Avi Schönfeld Rob Zuidam Simon Burgers	<i>Fantasy-Suite</i> <i>Hommage to Mondrian</i> <i>Piano Sonata no. 5</i> <i>Divagant</i> <i>Sentier no. 1</i> <i>Yaz</i> <i>Message</i>
17/2	Amsterdam	Stedelijk Museum	Ananda Sukarlan Nancy van de Vate Haflidi Halgrimmson Josep Soler Joan Guinjoan Avi Schönfeld Rob Zuidam Simon Burgers	<i>Fantasy-Suite</i> <i>Hommage to Mondrian</i> <i>Piano Sonata no. 5</i> <i>Divagant</i> <i>Sentier no. 1</i> <i>Yaz</i> <i>Message</i>
18/2	Utrecht	De Utrechtse School	Pd2 Robert Wechsler Gene Carl Carl/Stuart	<i>de solo</i> <i>Laika</i> <i>Remote control en gray matter</i>
23/2	-24/2 Utrecht	Theater Kikker	Tegenstroom 2	presentaties van Joel Ryan, Horst Rickels & Victor Wentink en de Laboratories of Art Technologies. Op 24 februari treden Marion de Laat, Dick Raaijmakers en Metamkine.

23/2	Den Haag	Korzo Theater	Thunderclaps 2 Misha Mengelberg; de Amerikaans-Nederlandse formatie Roof die is ontstaan uit The Ex, met vocalist Phil Minton, cellist Tom Cora, bassist Luc Ex en percussionist Michael Vatcher; dj Bruce Gilbert (Wire), pianist Gerard Bouwhuis en Beesten.
24/2	Amsterdam	Stedelijk Museum	Helmut Erdmann werken van o.a. Klaus Ager, James Clarke, Dubravko Detoni en Helmut Erdmann zelf
25/2	Utrecht	De Utrechtse School	Babylotion JanHans Berg, Han Buhrs en Don Duyns
25/2	Venlo	Museum Van Bommel Van Dam	Annelie de Man Ton Bruynèl Roderik de Man Karel Goevaerts Jean Philippe Rameau Jacob ter Veldhuis & Kristien Kerstens <i>Toccare</i> <i>Chordis Chanam</i> <i>Litanie V</i> <i>Les Soupirs</i> <i>Les soupirs de Rameau</i>
29/2	Lithouwen	Vilnius	Robert Nasveld Ton Bruynèl Dror Elimelech Marlijn Helder Luigi Nono Ton Bruynèl Luc Ferrari <i>Toccare</i> <i>My Desert III</i> <i>Spell</i> <i>...sofferte onde serene...</i> <i>Brouillard</i> <i>delen uit: 36 Enfilades</i>
1-3/3	Engeland	Bath	Rainbow across Europe Workshops en concerten met componisten en ensembles uit 4 landen: Sean Gregory en No Strings Attached en Barrie Webb (Engeland), Michael Pascal en Studio Strumentale Nice (uit Frankrijk), Kees van Unen en Geurt Grosfeld, Ernestine Stoop en 2 slagwerkers (uit Nederland), Laszlo Tihanyi en Ensemble Intermodulation (uit Hongarije)
1/3	Lithouwen	Kaunas	Robert Nasveld Ton Bruynèl Dror Elimelech Marlijn Helder Luigi Nono Ton Bruynèl Luc Ferrari <i>Toccare</i> <i>My Desert III</i> <i>Spell</i> <i>...sofferte onde serene...</i> <i>Brouillard</i> <i>delen uit: 36 Enfilades</i>
3-10/3	Rotterdam	Internationaal Gaudeamus	Vertolkers Concours 1996
2/3	Amsterdam	Stedelijk Museum	Maarten Altena Ensemble Roscoe Mitchell, Anthony Braxton, John Zorn en Butch Morris
2-7/3	Polen	Krakow, Warschau, Wroclaw	Nederlandse Muziekdagen Polen
2/3	Polen	Warschau	Het Trio (Harry Sparnaay, basklarinet, Harrie Starreveld, fluit, René Eckhardt, piano) in Centrum Sztuki Wspolczesnej Martijn Padding Simon Burgers Roderik de Man Paolo Perezani Theo loevendie Gerard Brophy <i>Harmony Pricker</i> <i>Pastiche</i> <i>Gramvousa</i> <i>In Volto della note</i> <i>Strides</i> <i>Head</i>
3/3	Utrecht	De Utrechtse School	Ives Ensemble Morton Feldman <i>Trio</i>
3/3	België	Brussel	Ars Musica, "Project Jonge Componisten in Europa" Solf Schaefer (Internationales Musikinstitut Darmstadt), Marc Texier (Fondation Royaumont), Jean-Dominique Marco (Festival Musica Strasbourg), Eric de Visscher (Ars Musica) en Henk Heuvelmans (Gaudeamus).
4/3	Polen	Wroclaw	workshop en concert door Het Trio aan de Muziekacademie.
4/3	Polen	Krakow	Muziekakademie: lezing Klaas de Vries en openbare repetitie met studenten-ensemble
5/3	Polen	Krakow	compositie-workshop Klaas de Vries, en concert door studenten-ensemble mmv Harry Sparnaay, basklarinet, Reina Boelens en Gerrie de Vries, sopranen Rob Zuidam Klaas de Vries Rob Zuidam Klaas de Vries Klaas de Vries Klaas de Vries <i>Les Murs</i> <i>Songs and Dances, part 1 + 3</i> <i>Calligrammes Il Plant</i> <i>Kotz mmv danseres Agnieszka Laska</i> <i>Berceuse</i> <i>Diafonia, la Creacion</i>
6/3	Polen	Krakow	workshop en concert door Het Trio Martijn Padding Simon Burgers Roderik de Man Paolo Perezani Theo Loevendie Gerard Brophy <i>Harmony Pricker</i> <i>Pastiche</i> <i>Gramvous</i> <i>Il volto della note</i> <i>Strides</i> <i>Head</i>

ROTTERDAMS DAGBLAD
Opplage : 116.000
Datum : 020396

Dansen rond de marimba in volle Unie

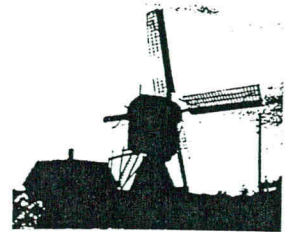
Door Willem Jan Keizer

Rotterdam - Door de Gaudeamus-week in Rotterdam, het vertolkers-concours voor moderne muziek, was het weer eens druk in Zaal de Unie. Het afgelopen seizoen liet het publiek de zaal met de zo avontuurlijke programmering voor wat hij was. Volgens programmeur Ellen Overweel was dat onder meer te wijten aan concurrentie van de serie 'Grensverleggers' in De Doelen. De spin-off serie 'Ensenblage' wordt echter druk bezocht. In het Jaar van de Ensembles staan ook Gaudeamus en dus de afgelote concerten in De Unie in dit teken. Tot aan de finale zondagavond in De Doelen treedt er een keur van ensembles op, voor de pauze deelnemers aan het concours en daarna voornamelijk Rotterdamse ensembles. De musici van gisteravond haalden geen van allen de tweede ronde, hoewel het gemiddeld niveau vrij hoog was. Het JAM Gi-taarkwartet mocht het spits afbijten waarbij de vinger direct op een zere plek werd gelegd. Op technisch niveau viel niets aan te merken, maar het bleek moeilijk om goede composities te vinden. 'Grand Jeté' van Juan Antonio Moro (naamgever van het ensemble) valt in de categorie 'kijk mij eens a-tonaal zijn'. 'Soms' van Loris Chobanian was sterker van structuur, vooral in de

hoketus-achtige opbouw. Beter nog was het optreden van de Amerikaanse klarinetist Anthony Burr, de enige solist. Hoewel zijn uitvoering van Elliott Carter's 'Gra' erg onrustig klonk, was 'Pregier per un'ombra' van Giacinto Scelsi bij vlagen betoverend meditatief.

Het Russische Musica da Camera maakte furie met enkele cd's en spreide een romantische benadering van de moderne muziek tentoon in de marginale composities 'Fruits of CIVILISATION' van Vsevolod Schmulievich en in het veel beter geschreven 'Just a Moment' van Joep Straesser. De klap op de vuurpijl kwam van Percussive Rotterdam, een jong slagwerkensemble dat zich onderscheidt in het uitvoeren van weinig gespeeld repertoire. Mauricio Kagel's muziektheater voor zelfgebouwd houten instrumentarium 'Dressur' kreeg een hilarische vertolking. Als door een clubje stoute schooljongens werden de houten kisten, stoelen en tafels, een marimba en boetenklampen opklank uitgeprobeerd. Geweldig was de toegift: een melige maar virtueuze danse-à-quatze rond een marimba. Zaal de Unie: Festival Ensemble in het kader van de Gaudeamus-week; Concoursdeelnemers en Percussive Rotterdam. Gehoord: gisteravond. Morgenavond: concoursdeelnemers en het Doelensemble.

DNI MUZYKI HOLENDERSKIEJ

NRC HANDELSBLAD
Opplage : 268.250
Datum : 020396

Ook de avant-garde kan ontspannen zijn

Concert: Ives Ensemble met werken van Wolff, Culver, Cage en Fox. Gehoord 29/2 De Ijsbreker Amsterdam, herh. 2/3 De Unie Rotterdam, 3/3 De Utrechtse School Utrecht en 4/3 Schouwburg Arnhem

DOOR ERNST VERMEULEN

Drie premières en een werk dat nog maar een enkele keer eerder in Nederland is gespeeld: het Ives Ensemble draait er zijn hand niet voor om. Dit leverde een boeiend en uitermate veelzijdig programma op, dat culmineerde in Christopher Fox *Themes & Variations* (1992-1996), geheel op de huid van het tienkoppig Ives Ensemble geschreven.

Het valt uiteen in drie kwartetten, twee trio's en één quintet, die elkaar deels overlappen, en daarmee ontstaat tevens een statement over het begrip kamermusiek in het algemeen. Fox streefde naar delen waarin klanken de tijd markeren, dan wel omspelen. Dit leverde een vergaark aan ideeën op, sterk wisselend van niveau, variërend van een op hol geslagen fagot in *à bout de souffle*, snepende quasi-Japanse hofmuziek in *tangled*, een slap Satie-film muziekje in *intersections* en, als verrassende finale, een intens contemplatief *stringquartet*. Nog interessanter vond ik *Architectonic Space* van Andrew Culver, wiens naam waarschijnlijk bekender klinkt als voormalig assistent van Cage dan als componist. *Architectonic Space* is een poging de ideeën van Dom van der Laan, zoals die zijn te vinden in zijn boek *Architectonische Ruimte*, akoestisch te projecteren. Deze Benedictijner monnik uit Vaals

ontwierp een soort van driedimensionale gulden snede en vertaald in muziek leverde dit een waanzinnig precieze partituur op met in plaats van noten Herz-getallen tot twee cijfers na de komma, en met tijdsduren tot op de honderdste seconde nauwkeurig! Ieder instrument beschikt over acht toonhoogtes waarvan er slechts één gemeenschappelijk is.

Van alle microtonale composities die ik tot nu toe hoorde is dit werk zeker een van de meest fascinerende, een soort van hemels orgel in spannende spectrale verschuivingen. Misschien was de instrumentatie niet geheel gelukkig, met name de trompet mengde slecht en klonk te mateloos. Verrassend was ook de Nederlandse première van *Prelude for 6 Instruments in a minor* uit 1946 van John Cage, dat in diens nalatenschap gevonden werd. Het is op te vatten als een soort van voorstudie voor de *Sixteen Dances*. Fluit, trompet, fagot, piano, viool en cello voeren een verrassend scherp betoog met veel kleine versierinkjes in de fluit, als een soort van hectische Amerikaanse Webern, waarbij overigens de dynamische tekens in partituur en partijen niet geheel congrueren.

Ten slotte waren nog de twee *Eisler Ensemble Pieces* van Christian Wolff, gecomponeerd voor het Londense ensemble van John Tilbury. *Dig a Hole in the Meadow* heeft als thema een lied uit de Apalachen over een vrouw die de dood vond in een gevecht met de politie, die haar kwalijk neemt dat ze illegaal alcohol stookt. Wolff toont hierin aan dat avantgarde-musiek ook ontspannen kan zijn, geestig zelfs.

his blessed Beatrice, Chronon was not to be. And she did allow the mythical race to follow its natural tempo.

With their second season promising an opera on the Barings fiasco, Spitalfields' new house seems set to challenge assumptions, an impression enhanced by an enthralling first half of upbeat taster. Anna Myatt sang three studies in phonic babble, *Accanzona*, *And* and *Thy* by the neglected Greek poet, *My Lige*, a one-man *Jingle* and Bracket show, proved perfect territory for Wyse's numerous skills, while Ben Till's sensual Italian accent was a winner in Berio's *A-Ronne*. "In my beginning is my end" runs the text of this 1976 vocal quintet classic. It would be a shame if the album didn't do justice to the depths of this beautiful music of talented young musicians.

NICHOLAS WILLIAMS

'Marsh's intricate score wrapped events in a cloak of mystery'

Music Love on the Rocks Spitalfields Market Opera, London

Heraclitus of Greek mythology rescued the heroine Alcestis from the underworld. Philip Parr, artistic director of Spitalfields Market Opera, has done much the same for Roger Marsh's *Love on the Rocks*, a 40-minute theatre work with singers, electronics and flute. While most new pocket operas sink without trace, this one's had a rare chance to gain a repertoire foothold in the form of a second production. And with the role of the infernal ferryman Chronon currently being taken by the versatile composer himself, it's a pity that the final version of work originally written for Vocem and Tibia is the most authentic we're likely to get.

Granted, Nemesis also struck on Thursday's opening night. Technical hitches meant that the planned opulence of lighting was reduced to a bare minimum, while the chilly fishy atmosphere we'll find in *Against a Griffin* was again a gruffly doubted with suitable curtain-raiser. "Persophone, does your mother know you're out there?" "Beatzebob [sic] sucks!" - this drama on the banks of the Acheron, river of despair, was contained on a plain stage with flautists in a white gazebo and a plain wooden frame for the entrance to the underworld.

Once the *Chthon* of famous visitors found it all confusing. But when a third, the poet Dante, was reunited with

6-10/3 Frankrijk Aix-en-Provence Rainbow across Europe

7-10/3 Engeland Londen Spitalfields Market Opera Het Tibia Fluit Kwartet Jos Zwaanenburg Roger Marsh *Texts for Nothing Love on the Rocks*

9/3 Amsterdam Stedelijk Museum Aardvark Rozemarie Heggen (contrabas), Anna La Berge (fluit), Cor Fuhler (piano) en Alison Isadora zelf (viool) Werken van hen en Cornelius Cardew en Jan-Bas Bollen

10/3 Amersfoort De Lieve Vrouw Juerga Ensemble Wynanda Zeevaarder (zang), Heerte Wiersma (fluit), Jacob Vlijm (gitaar) en Jan Bartlema (gitaar). werken van Annette Kruisbrink en Tera de Marez Oyens.

10/3 Utrecht De Utrechtse School Aardvark Rozemarie Heggen (contrabas), Anna La Berge (fluit), Cor Fuler (piano) en Alison Isadora zelf (viool) Werken van hen en Cornelius Cardew en Jan-Bas Bollen

13/3 Enschede Muziekcentrum Ives Ensemble Morton Feldman *Trio*

14-17/3 Hongarije Kaposvar Rainbow across Europe

15/3 Alkmaar Provadja Duo Contemporain Joep Straesser José M. Lopez Lopez Luis de Pablo Gerard Brophy Jesus Torres David Mott Michael Smetanin *Duo Festivo Calculo Secreto Monos y liebres WeBOP Duo II Serge Chaloff in memoriam Tube Makers*

16/3 Amsterdam Stedelijk Museum Duo Contemporain Joep Straesser José M. Lopez Lopez Luis de Pablo Gerard Brophy Jesus Torres David Mott Michael Smetanin *Duo Festivo Calculo Secreto Monos y liebres WeBOP Duo II Serge Chaloff in memoriam Tube Makers*

17/3 's Hertogenbosch Theater BIS De Volharding werken van Wagemans, McPherson, Keulen, Laman

17/3 Nijmegen Galerie Marzee Duo Contemporain Joep Straesser José M. Lopez Lopez Luis de Pablo Gerard Brophy Jesus Torres David Mott Michael Smetanin *Duo Festivo Calculo Secreto Monos y liebres WeBOP Duo II Serge Chaloff in memoriam Tube Makers*

17/3 Utrecht De Utrechtse School Tomoko Mukaiyama met werken van Sofia Goubaidolina, Galina Oestvolskaja en Meredith Monk

17/3 Velp Kunsthuis 13 Basho Ensemble Ferruccio Busoni *Indianisches Tagesbuch, Eerstes Buch Indianisches Tagesbuch, Zweites Buch The Book of Indians Fred Walking Badger and Aaron Rivers are missing Mekarön*

20/3 -24/3 Alkmaar Provadja (o.a.) Festival Rainbow Across Europe

21/3 Rotterdam Zaal De Unie Basho Ensemble Ferruccio Busoni *Indianisches Tagesbuch, Eerstes Buch Indianisches Tagesbuch, Zweites Buch The Book of Indians Fred Walking Badger and Aaron Rivers are missing Mekarön*

21/3 Rotterdam Zaal De Unie Basho Ensemble Ferruccio Busoni *Indianisches Tagesbuch, Eerstes Buch Indianisches Tagesbuch, Zweites Buch The Book of Indians Fred Walking Badger and Aaron Rivers are missing Mekarön*

22/3 Rusland Kazan Michel Marang, Marcel Worms Olivier Messiaen *Abyss of the Birds, for clarinet and piano* David Little *Pictures at a Mondriaan Exhibition* Igor Stravinsky *3 Pieces for Clarinet solo Tango en Piano-Rag-Music*

22/3 Bergen Ruinekerk Diderik Wagenaar centraal Diderik wagenaar *La Volta Limiet Cat music Trois Poèmes en Prose*

22/3	Duitsland	Lüneburg	Elektroakustische Musik aus den Niederlanden Kees Tazelaar <i>Signalementen II</i> Ronald Philippi <i>Elektricitetsvelo II, Corrientes</i> <i>Elektricitetsvelo I, Av-9de Julio</i> <i>Jan Boerman</i> <i>Tellurisch</i>
22/3	Duitsland	Lüneburg	Luc Houtkamp en Nicolas Collins, Duo Projekt Timotheus the Milesian <i>Solo, Duet II, Blind stamp, Duet I,</i> <i>Nice work if you can get it</i>
23/3	Rusland	Kazan	Michel Marang, Marcel Worms Olivier Messiaen <i>Abyss of the Birds, for clarinet and piano</i> David Little <i>Pictures at a Mondriaan Exhibition</i> Igor Stravinsky <i>3 Pieces for Clarinet solo</i> <i>Tango en Piano-Rag-Music</i>
23/3	Amsterdam	Stedelijk Museum	Basho Ensemble Ferruccio Busoni <i>Indianisches Tagesbuch, Eerstes Buch</i> <i>Indianisches Tagesbuch, Zweites Buch</i> Paul Termos <i>The Book of Indians</i> Jacques Bank <i>Fred Walking Badger and Aaron Rivers</i> <i>are missing</i> Marc van Vugt <i>Mekarön</i>
24/3	Maastricht	Conservatorium	De Volharding werken van Wagemans, McPherson, Keulen, Laman
24/3	Venlo	Museum Van Bommel	Van Dam Duo Contemporain Joep Straesser <i>Duo Festivo</i> José M. Lopez Lopez <i>Calculo Secreto</i> Luis de Pablo <i>Monos y liebres</i> Gerard Brophy <i>WeBOP</i> Jesus Torres <i>Duo II</i> David Mott <i>Serge Chaloff in memoriam</i> Michael Smetanin <i>Tube Makers</i>
24/3	Utrecht	De Utrechtse School	Basho Ensemble Ferruccio Busoni <i>Indianisches Tagesbuch, Eerstes Buch</i> <i>Indianisches Tagesbuch, Zweites Buch</i> Paul Termos <i>The Book of Indians</i> Jacques Bank <i>Fred Walking Badger and Aaron Rivers</i> <i>are missing</i> Marc van Vugt <i>Mekarön</i>
26/3	Utrecht	Theater Kikker	Dr. Eugene Chadbourne's Ellington Country
29/3	Den Haag	Korzo Theater	Thunderclaps 3 'beestachtige' composities van studenten van het Koninklijk Conservatorium en het werk van improvisator en componist Misha Mengelberg
31/3	Utrecht	Utrechtse School	Percussive Rotterdam Toru Takemitsu <i>Rain Tree</i> James Wood <i>Village Burial With Fire</i> Thierry de Mey <i>Musique de Table</i> Mauricio Kagel <i>Dressur</i>
31/3	Arnhem	Gemeentemuseum	slagwerkduo Konink & Andriessen Frank Nuyts <i>Bombos del Sol</i> Frank Denyer <i>Beneath the fired city</i> Vanessa Lann <i>American Accents</i> Luc Brewaeys <i>Jacoste's (grand)daughter</i>
5/4	Apeldoorn	Gigant	De Ereprijs/ASKO-Koor, o.l.v. Jos Leussink Ivo van Emmerik <i>De Leesmachine</i> werken van Frank Crijns, Luca Macchi en Roger Marsh.
6/4	Amsterdam	Stedelijk Museum	Luc Houtkamp/Nic Collins; elektronische ensemble-muziek
10/4	Utrecht	Theater Kikker	De Ereprijs/ASKO-Koor Ivo van Emmerik <i>De Leesmachine</i> werken van Frank Crijns, Luca Macchi en Roger Marsh.
10/4	U.S.A.	Miami	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
11/4	U.S.A.	Orlando	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
12/4	U.S.A.	Tampa	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
13/4	U.S.A.	Tallahassee	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb
13/4	Amsterdam	Stedelijk Museum	De Ereprijs/ASKO-Koor Ivo van Emmerik <i>De Leesmachine</i> werken van Frank Crijns, Luca Macchi en Roger Marsh.
13/4	Alkmaar	Provadja	Eurus Ensemble Olivier Messiaen <i>Thema met variaties</i> Pierre Boulez <i>Le Marteau sans Maitre</i> Karlheinz Stockhausen <i>In Freundschaft</i>

Studienwoche Neue Musik

Freiheit kennt keine Grenzen

Natürliche Klänge haben sie in den Tresor verbannt. Die Instrumente sind mit Kabeln und Verstärkern bestückt. Es kreischt, dröhnt, vibriert, Klangfetzen prasseln aus den Lautsprechern, die Töne bersten vor Energie, manches wabert in Akustik-Nebel. In ihren Auftritten schlägt die Stunde des Experiments. Es gibt kaum Tabus, die gewohnte Musik verschwimmt im elektronischen Meer unzähliger Signale und Geräusche. Das niederländische „The Luc Houtkamp & Nicolas Collins Duo Projekt“ bricht gern in den Free-Jazz ein: kein Sound für Romantiker. Im Lüneburger Glockenhaus setzten die beiden Interpreten einen knalligen Akzent zur Internationalen Studienwoche, die noch bis Sonnabend mit umfangreichem Programm rund 25 Dauerteilnehmer beschäftigt und mit abendlichen Konzerten Öffentlichkeit sucht.

Manchmal ziehen sich Houtkamp und Collins in die Vergangenheit zurück. Sie greifen beispielsweise zu Gabrieli oder Gershwin. Dessen „Nice Work, If You Can Get It“ haben sich die Künstler vorgeknöpft, und das Ergebnis bescheiden ein Arrangement genannt. Es ist aber viel mehr. Eine ganz eigenständige Komposition entstand, die das Original maderlos in winzige Bruchstücke zerlegt, erweitert, bis zur völligen Unkenntlichkeit verfremdet. Der flotte Song von einst weicht per Saxophon, manipulierter Posaune, Vokaleinsprengeln, Live-Elektronik und Konserve avantgardistischen Klangblitzen, fast so, als würde

Houtkamp/Collins

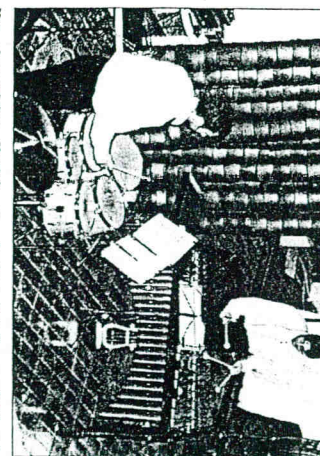
der Evergreen via Kurzwelle direkt vom Mond auf unseren Planeten gefunkt. Die Freiheit der Grenzüberschreitung leistet sich auch das Lüneburger Ensemble Neue Musik. Es gestaltete traditionell den Auftakt der Studienwoche. Seit 1974 betreut Helmut W. Erdmann die jungen Musiker und Komponisten. Mit ihnen entwickelt er anspruchsvolle Konzepte, die Instrumente mit Live-Elektronik und Zuspieldändern in heftige Dialoge treten lassen. Das Programm vermittelte einen Überblick des Schaffens der letzten 20 Jahre, war gleichzeitig Vorstellung des ersten gemeinsam eingespielten Tonträgers. Erdmann und Schüler — Stationen enger Zusammenarbeit,

Lüneburg-Akzente

begonnen mit „Sounding Picture“ bis zu „Stress III“, 1995 entstanden. Dazu mischten sich beachtenswerte Produktionen langjähriger Ensemble-Mitglieder: „Alto II“ (Alexis Krüger), Claus-Dieter Meiers „Blau-rotviolett“, „Bruchflächen“ (Nils Hartwig) und „burlesque trombone“ von Christian Mundt.

Das Spätprogramm der 18. Internationalen Studienwoche bietet Bandproduktionen aus verschiedenen Ländern. Elektroakustische Musik aus Schweden, Österreich und den Niederlanden stand am Eröffnungswochenende zur Diskussion, bot Einblicke in regionale Unterschiede. Heute, Montag, spielen um 20 Uhr Helmut Bieler und Helmut W. Erdmann im Glockenhaus, ab 22 Uhr stehen preisgekrönte Beiträge vom Festival in Bourges (Frankreich) an. Ihr

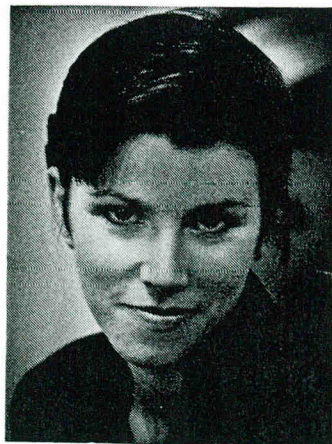
Het slagwerkduo Konink en Andriessen geeft zondagmiddag om 12.00 uur een concert in het Museum voor Moderne Kunst.

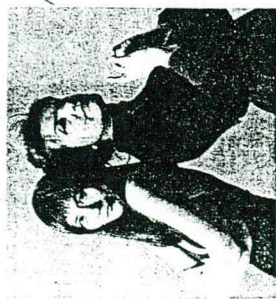
Arnhem. Het duo speelt 'American Accents' van Vanessa Lann uit 1995. Beneath the Fired City van Frank Denyer uit 1994 en 'Bombos del Sol' van Frank Nuyts. Het concert heeft plaats in de serie van vier concerten die jaarlijks voor het museum in samenwerking met de Stichting Gaudemius voor Nederlandse muziek worden georganiseerd. Wim Konink en Marcel Andriessen werken sinds 1991 samen en spelen meestal nieuwe composities voor slagwerk. Ze werken met in ensembles, theaterproducties en ze componeren zelf ook theatermuziek. Het duo werkt ook met een aantal componisten samen, aan wie ze werken voor hen te schrijven. Dit had twee jaar geleden het programma Notes 94 tot resultaat. Inmiddels is hiervan een cd verschenen.

Slagwerkduo in Museum

Misdaad en passie in theateraal recital

Janice Jackson

Pianiste Tomoko Mukaiyama (links) en zangeres Jannie Pranger (rechts)

Echt vaak is er in Haarlem en omgeving geen modern pianoprogramma. De Stichting Vrienden van het Oude Spel heeft daarom een programma van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger, *Verlaten getrouwt*, opgevoerd. Het is een heel bijzonder tweetal de lijn door van hun vorige programma. Daarin experimenteerden ze al uitgebreid met een theaterstuk dat afgewisseld werd met een recital. Door de omringing van een recital van verschillende moderne componisten slopen Mukaiyama en Pranger je mee in hun verhaal. Met simpele maar effectieve toneelscenariën werd een beeld van een wereld van levens.

Het concert van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger begint vrijdag om 20.15 uur. Met de korting van 50% wordt het programma draagt de toegankelijkheids draag 12.50 gulden. Het Oude Spel is gevestigd aan de li. Lelylaan 6 te Heemstede.

Aankomende vrijdag presenteert de Stichting Vrienden van het Oude Spel een bijzonder pianoprogramma van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger, *Verlaten getrouwt*, opgevoerd. Het is een heel bijzonder tweetal de lijn door van hun vorige programma. Daarin experimenteerden ze al uitgebreid met een theaterstuk dat afgewisseld werd met een recital. Door de omringing van een recital van verschillende moderne componisten slopen Mukaiyama en Pranger je mee in hun verhaal. Met simpele maar effectieve toneelscenariën werd een beeld van een wereld van levens.

Het concert van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger begint vrijdag om 20.15 uur. Met de korting van 50% wordt het programma draagt de toegankelijkheids draag 12.50 gulden. Het Oude Spel is gevestigd aan de li. Lelylaan 6 te Heemstede.

Echt vaak is er in Haarlem en omgeving geen modern pianoprogramma. De Stichting Vrienden van het Oude Spel heeft daarom een programma van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger, *Verlaten getrouwt*, opgevoerd. Het is een heel bijzonder tweetal de lijn door van hun vorige programma. Daarin experimenteerden ze al uitgebreid met een theaterstuk dat afgewisseld werd met een recital. Door de omringing van een recital van verschillende moderne componisten slopen Mukaiyama en Pranger je mee in hun verhaal. Met simpele maar effectieve toneelscenariën werd een beeld van een wereld van levens.

Het concert van Tomoko Mukaiyama en Jannie Pranger begint vrijdag om 20.15 uur. Met de korting van 50% wordt het programma draagt de toegankelijkheids draag 12.50 gulden. Het Oude Spel is gevestigd aan de li. Lelylaan 6 te Heemstede.

14/4	Amersfoort	De Lieve Vrouw	Syrinx Saxofoonkwartet Josée Vigneron Edith Lejet Meliha Doguduyal Vanessa Lann Lorre Lynn Trytten Lucie Robert	<i>Quatuor pour saxophones</i> <i>Aube Marine</i> <i>Darbusax</i> <i>Towards The Center of indigo</i> <i>Colors of Blue</i> <i>Tétraphone</i>
14/4	U.S.A.	Gainsville	Luc Houtkamp met Davey Williams an Philip Gelb	
16/4	Maastricht	Zaal Kumulus	New Philharmonic Quartet strijkkwartetten van Alexander Mnatsakanyan, Dmitri Sjostakovitsj en Andrei Petrov.	
16/4	Utrecht	Theater Kikker	Janice Jackson, traveling; werken van Roger Marsh, Hildegard von Bingen en Margreet Ehlen, Dmitri Terzakis, Theo Abazis en Raphael Reina	
16/4	U.S.A.	Paramus, New Jersey	Luc Houtkamp, solo	
17/4	U.S.A.	Southern Regional	Highschool	Luc Houtkamp, solo
18/4	U.S.A.	New York	Luc Houtkamp, solo	
18/4	Rotterdam	Zaal De Unie	Newt Hinton Ensemble confronterend en onverwacht programma	
19/4	Bergen	Ruïnekerk	Newt Hinton Ensemble confronterend en onverwacht programma	
20/4	Amsterdam	Stedelijk Museum	Newt Hinton Ensemble confronterend en onverwacht programma	
20/4	U.S.A.	Chicago	Luc Houtkamp, solo	
21/4	's Hertogenbosch	Theater BIS	Schönberg Ensemble Peter Schat A.Goehr	<i>Canto General,</i> <i>in memoriam Salvador Allende</i> <i>Sing, Ariel.</i>
21/4	Maastricht	Conservatorium	Instrumentaal ensemble werken van Jean-Philippe Rieu	
21/4	Nijmegen	Galerie Marzee	Hein Pijnenburg Carlos Michans Sumira Nukina Luciano Berio Karlheinz Stockhausen Thelonius Monk David dramm Jacques Palincx Theo Loevendie Eric Dolphy	<i>Suite en noir</i> <i>Zonnebloem I</i> <i>Sequenza IXa</i> <i>In Freundschaft</i> <i>Well You Needn't</i> <i>Trash and variations</i> <i>Que tous ses dents étaient des idées</i> <i>Duo</i> <i>God bless the child</i>
24/4	Antwerpen	Zuiderpershuis	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya	
25/4	Amsterdam	Soeterijn	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya	
26/4	Utrecht	RASA	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya	
26/4	Amsterdam	De IJsbreker	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek Nieuwe Indonesische muziek voor westerse instrumenten door Ananda Sukarlan (piano), Trees Hoogwegt (blokfluit), duo Marcel Andriessen (slagwerk) en Wieke Karsten (fluit) en duo René Berman (cello) en Kees Wieringa (piano) Trisutji Kamal Slamet Sjukur	<i>Paraphrase on a Melody by the King of Thailand</i> <i>Ji-lala-ji</i> <i>Svara</i> <i>Suvnung</i> <i>Budhi Ngurah</i> <i>Mosaik</i> <i>Messiaenas Indonesias</i> <i>Bayangan voor blokfluit en tape</i>
26/4	Den Haag	Korzo Theater	Thunderclaps 4 Misha Mengelberg	
27/4	Amsterdam	Stedelijk Museum	Tomoko Mukaiyama & Jannie Pranger Willem Breuker Maarten Altena Ron Ford Atsuhiko Gondai	<i>Happy hour</i> <i>Minnaars</i> <i>The teddybears of Amy Bock</i> <i>Le poème de la force</i>

27/4	Rotterdam	De Evenaar	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya
28/4	Eindhoven	MC Frits Philips	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek klassieke traditie: gamelanmuziek en poppenspel Wayang Kulit voorstelling door Gamelan Ensemble Widosari van Stichting Raras Budaya
28/4	's Hertogenbosch	Theater BIS	Carré, blokfluitisten Karin Gutsche, Marleen Vertommen, Tomma Wessel en Fumiharu Yoshimine werken van Hirose, Buckinx, Giles, Bassano
29/4	-4/5 Apeldoorn	Cultureel Centrum Gigant	International Young Composers' Meeting
1/5	Amsterdam	De IJsbreker	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra
2/5	Rotterdam	Zaal De Unie	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra
3/5	Middelburg	Kloveniersdoelen	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek Gamelan Ensemble Widosari met muziek van de Balinese componist I Wayan Sadra
9/5	Rotterdam	Zaal De Unie	Ensemble Igitur; Reinier van Houdt, piano, Mariëtte Witteveen, sopraan en Paul de Jong, cello werken van Valentin Silvestrov <i>Lesnaja Muzyka</i> , de <i>Sonate voor piano no. 3</i> en de <i>Sonate voor cello en piano</i>
10/5	Alkmaar	Provadja	Wolter Wierbos & Maarten Altena Ensemble Amerikaanse gasten Roscoe Mitchell, Anthony Braxton, John Zorn en Butch Morris.
11/5	Amsterdam	Stedelijk Museum	Gaudeamus Festival Indonesische Muziek Gamelan Ensemble Widosari I Wayan Sadra <i>Gender</i> <i>Otot Kawat Balung Besi</i> <i>Aku/OAEO</i> <i>Buka, tutup</i>
12/5	Arnhem	Gemeentemuseum	Will Offermans met eigen werk <i>Ilios, Sutralité, For the contemporary flutist, Kotekan, Nasori</i>
14/5	Amsterdam	Beurs van Berlage	Project Jonge Componisten, Nederlands Ballet Orkest o.l.v. Stefan Esbury Peter S. Adriaansz <i>Chant Monotone no. 3</i> Bart de Kemp <i>Between Nightbar and Factory</i> Robin de Raaff <i>In Memoriam D. Sjostakovitsj</i> Anton Havelaar <i>De Reis</i>
15/5	-19/5 Utrecht	Theater Kikker (o.a.)	Impakt '96 avantgarde film, video, muziek, installaties en multimedia events
18/5	Amsterdam	Stedelijk Museum	Suonare a tre Bart de Kemp <i>Rosengarten</i> Cesare Marchesi <i>Per la memoria di un gioco</i> Toru Takemitsu <i>Toward the sea</i> Ramon Lazkano <i>Hizpide</i>
16/5	Duitsland	München	Tijdens de Münchener Biennale was Eric de Clercq aanwezig bij de uitvoering van zijn werk <i>Compositie voor 2 pianos</i>
19/5	's Hertogenbosch	Theater BIS	Pieter Wispelwey suites voor cello solo van Benjamin Britten.
23/5	Apeldoorn	Gigant	Maarten Altena Ensemble Amerikaanse gasten Roscoe Mitchell, Anthony Braxton, John Zorn en Butch Morris.
23/5	Noorwegen	Bergen	Gamelan Ensemble Widosari Wayang Kulit, traditioneel programma
23/5	Duitsland	Essen	Festival Dialogo-Cultuur, 4 dubbel-concerten georganiseerd worden met geïmproviseerde muziek Martin Blume + Luc Houtkamp Peter van Bergen + Radu Malfatti + Erhard Hirt
24/5	Noorwegen	Bergen	Gamelan Ensemble Widosari <i>Ketawang Kinanthi Karuna</i> <i>Ladrang Mugi Rahayu</i> <i>Ayak-Ayakan slendro-srepegan og sampek</i> <i>Langgam Gagad Emjang</i> <i>Lagu Sabtu Soré</i>
24/5	Bergen	Ruïnekerk	Kees Wieringa Simeon ten Holt <i>Diagonaalsonate</i> <i>Solo duivelsdans 3</i> <i>Eadem sed aliter</i>
24/5	Den Haag	Korzo Theater	Thunderclaps 5

Young Composers delen 'Ereprijs'

Concert: slotconcert van 'Young Composers Meeting' door De Ereprijs o.l.v. Wim Boerman e.a.. Gehoord: 3/5 Huis voor Schoone Kunsten APELDOORN.

'New complexity', 'kwarttoonsmuziek' en andere modernistische klankwervelingen in composities van minder dan drie minuten, ongeveer de lengte van een gemiddeld hitsingletje: een compactere, overzichtelijkere en dus toegankelijker manier om het muziekminnend publiek moderne muziek te presenteren kun je je bijna niet voorstellen. Helaas denkt dat publiek in kwestie er zelf blijkbaar anders over, want de Nuon-zaal van het Huis voor Schoone Kunsten, waar vrijdagavond het slotconcert van de 'International Young Composers Meeting' plaatshad, was nog niet half gevuld. Het lijkt het algemene lot van de moderne muziek: enorm veel inzet en betrokkenheid bij de makers en uitvoerenden, de toehoorders lopen er niet warm voor. Niettemin werd vrijdag voor de luisteraars die er wel waren, de tweede editie van de Meeting op een goede manier afgerond. Nieuw dit jaar was de 'drie-minuten-compositieprijs'. Hoewel uiteindelijk maar zeven van de elf deelnemers met een stuk voor de dag kwamen, leverden de beaardslagen van de jury toch nog een gedeelte eerste plaats op. Theo Loevendie, Gerard Brophy en Christian Lauba besloten om de 'Ereprijs' zowel aan de Japanner Kazuhiko Suzuki, als aan de in Nederland wonende Amerikaanse Christina Oorebeek toe te kennen. Beide aankomende componisten

mogen een werk schrijven dat door ensemble De Ereprijs kan worden uitgevoerd tijdens de volgende 'Composers Meeting'. Tijdens het concert dat aan de prijsuitreiking vooraf ging, kon worden vastgesteld dat de, op enkele uitzonderingen na, overwegend zeer jonge componisten in een vergelijkbaar idioom werken: klankmassa's, geluidserupties, scherpe harmonieën. Op conservatoria 'all over the world' wordt door de compositie-studenten blijkbaar globaal in dezelfde richting verder gezocht. De conventies van De Nieuwe Muziek zelf worden niet ter discussie gesteld. Grote verschillen waren er uiteraard ook: zo presenteerde de Poolse componist Marcin Bortnowski (1972) 'Claire de Lune', een klagelijk en ingetogen lamento waarin de sopraansax een hoofdrol speelt, terwijl de winnaar Kazuhiko Suzuki het juist zocht in de gepierde aanpak. Baritonsax en basklarinet namen het op tegen elkaar en tegen de rondzingerde toon van de elektrische gitaar. De andere laureaat en veruit de oudste deelnemer, Christina Oorebeek, behaalde haar succes met een ritmisch werk met minimal music-invloeden. Een viertien motiefje was, volgens juryvoordvoerder Theo Loevendie, „helder en consequent het gehele stuk als duidelijk uitgangspunt aangehouden.”

MAARTEN MESTROM

HET PAROOL

Oplage : 102.500
Datum : 150596.

Virus van het teveel

MUZIEK

Project Jonge Componisten, Nederlands Balletorkest o.l.v. Stefan Esbury. Programma: Adriaansz - Chant Negativ, De Raaff - In Memoriam Dimitri Sjostakovich, De Kemp - Between Nightbar and Factory, Havelaar - De Reis. Gehoord: 14/5, Beurs van Berlage, Amsterdam.

door PAUL JANSSEN

Peter Adriaansz, Anton Havelaar, Bart de Kemp en Robin de Raaff hebben meer gemeen dan een plaats op het programma van het Project Jonge Componisten (PJC): zij lijden in al hun diversiteit aan dezelfde vorm van overmaat. De *Prélude op de 21e eeuw*, zoals het Nederlands Balletorkest het eenmalige concert - ongetwijfeld om marketingtechnische redenen - had gedoopt, werd daarom een prelude van onzekerheid. Want hoewel enkele uitverkorenen de dertig al ruimschoots gepasseerd zijn, zoeken zij zonder uitzondering wanhopig naar het eigen soortelijk gewicht.

De Raaff rekent Pierre Boulez al na een eendaagse masterclass tot zijn leermeesters, al heeft hij nog niets opgestoken van diens uiterst subtiel variatietechniek. De Raaffs *In Memoriam Dimitri Sjostakovich* begint krachtig met twee hoorns en twee trompetten die boven het tremolerende orkest tennissen met het monogram DSCH, maar verzandt uiteindelijk in monochromie.

Anton Havelaar heeft het op zich genomen om niets minder dan de (vermeende) muzikale breuk met het verleden te herstellen en komt in *De Reis* tot een

voorspelbare filmmuziek die afgezien van de mooie slotmaten zo vervlogen is. Bart de Kemp verschuilt zich achter de woorden van een gerenommeerde kunstcritica over de zwart/wit foto-schilder Gerard Richter en Peter Adriaansz vlucht in overmatige toelichtingen op ondermaatse noten. "Deze noten spreken niet voor zichzelf," verantwoordt hij zich, vergetend dat de legitimatie van een compositie niet door een geschreven verklaring, maar enkel en alleen door de klinkende noten afgedwongen kan worden. Adriaansz' streven om in *Chant Negativ*, het derde deel van de vijfdelige cyclus *Chants Monotones*, met zo min mogelijk materiaal zo veel mogelijk te zeggen, onttaarde in een veertig minuten durende spanningsloze exercitie van tertsige motieven die bij de introductie van de sopraan (Elena Vink) blijk gaf van een hoog Gorécki-gehalte.

Het probleem van deze componisten, en dus van het Project Jonge Componisten, is dat de noten nauwelijks spreken. En als ze dat wel doen, krijgen ze van de componist in kwestie zo veel aandacht dat het spook der verveling al snel de hegemonie weer opeist. Door dit virus van het teveel blijft het publiek angstvallig buiten en is het PJC eerder een rituele dans voor de resistente incrowd dan een prikkelende graadmeter voor de muziek liefhebbende gemeenschap.

Om tot een beluisterenswaardige variant van het PJC te komen zou elke componist die een werk inzendt om te beginnen een gummetje cadeau moeten krijgen.

Ton de Leeuw met veel passie herdacht

Concert: Ensemble InterContemporain o.l.v. David Robertson; m.m.v. Rosemary Hardy (mezzosopraan), Sophie Cherrier (midifluit), e.a. Programma: Philippe Schoeller: Feuillages; Ton de Leeuw: Three Shakespeare Songs; Pierre Boulez: ...explosante fixe...
 Gehoord: 13/6, Concertgebouw Amsterdam. Radio: 17/6 om 20u Radio 4.

Door PAUL LUTTIKHUIS
 In de Grote Zaal van het Amsterdamse Concertgebouw klonken gisteravond de laatste ongehoorde noten van de Nederlandse componist Ton de Leeuw, die twee weken geleden overleed. Terrecht maakte het Holland Festival er een herdenkingsavond van voor De Leeuw, een van de grootste naoorlogse Nederlandse componisten. In een korte toespraak noemde Van Vlijmen hem een man met 'scherpe opvattingen en uitgesproken meningen', die hij niet gemakkelijk prijs gaf. Daarna volgde een uitvoering van 'Silence', het vierde deel van het prachtige koorwerk *Cinq Hymnes*, door Cappella Amsterdam onder leiding van Reinbert de Leeuw.

De jonge Franse componist Philippe Schoeller had de pech ingeklemd te zitten tussen deze herdenking en de première van De Leeuws *Three Shakespeare Songs*. Maar dat was niet de enige reden dat zijn *Feuillages* voorbijging als een zuchtige wind op een hete zomerdag. Waarom willen al die jonge Franse toondichters toch zo graag componeren zoals Boulez, maar met het impressionisme van Monet in hun achterhoofd? Dat resulteert meestal in mooitenerij, een reeks muzikale evenementjes die in de eerste plaats hun eigen schittering willen laten horen. *Feuillages* dankt zijn spanning aan de wisselwerking tussen elektronica en akoestische instrumenten, maar die lijken daarbij slechts muzikale fraaije, een truc om wat levendigheid op het podium te brengen.

In vergelijking daarmee zijn de *Three Shakespeare Songs* van Ton de Leeuw vanaf de eerste maten een wonder van muzikale samenhang. Vooral het tweede deel, 'No longer mourn', is indrukwekkend in zijn

hout, donkere slagen op de grote trom en de tamtam en klagelijke gestopte tonen van de koperblazers bepalen de sfeer. De muziek komt bijna tot stilstand als de zangeres, een voortreffelijke vertolking door mezzosopraan Rosemary Hardy, is aangeland bij de woorden '(...)for I love you so/ that I in your sweet thoughts would be forgot/ if thinking on me then would make you woe.'

Tegenover deze introspectie staat de beide beweeglijker hoekdelen. Vooral het eerste deel is opvallend klankrijk. Maar geen moment vervalt De Leeuw in pathetische gebaren. Dat is ook de kern geweest van zijn pleidooien voor een oosterse benadering van de muziek. Wie De Leeuw alleen zou kennen van zijn uitspraken, zou zich waarschijnlijk een heel andere klankwereld voorstellen. Het bijzondere van De Leeuw was, dat zijn alkeer van Westerse sentimentaliteit zich niet uitte in een afwijzing van het Westerse idioom. De Leeuw heeft de

HOLLAND FESTIVAL

traditie waaruit hij voortkwam nooit ontkend, maar hij heeft er iets aan toegevoegd, 'een naar binnen gerichte gepassioneertheid' zoals Van Vlijmen het noemde. In de *Three Shakespeare Songs* is die passie huiveringwekkend nabij.

Ook bij Boulez ligt onder het volledig doorgestructureerde notenmateriaal een grote muzikale passie. Hoe de componist in *...explosante fixe...* van één partituurpagina met ingenieuze verbonden notenballen tot een werk van ruim een half uur is gekomen blijft, ondanks alle uitleg over spiegelingen, computergebruik en gelaagdheid, een raadsel. Dat het in klank, in ritmiek, in tonaliteiten en muzikale dramatiek een werk heeft opgeleverd met een bezwerende kracht, bewezen het uitstekend musicerende Ensemble InterContemporain en zijn dirigent David Robertson. Toch konden ze de laatste woorden van De Leeuws werk maar niet uit het geheugen wegpoetsen: 'that in the blackest

25/5	Japan	Kyoto	3rd International Sound Festival Tournee door Indonesië en Japan door het gamelan ensemble Darma Budaya, waarbij Will Eisma's <i>Livung</i> uitgevoerd zal worden, naast werken van Michael Nyman, Pauline Oliveros, John Cage en werken van Japanse componisten.
27/5	Noorwegen	Bergen	Conjunto Iberico Enric Morera <i>Melangia</i> Cristobal Halffter <i>Fandango</i> Heitor Villa-Lobos <i>Bachianas Brasileiras no.5</i> Manuel de Falla <i>Tres Danzas</i> <i>Psyche</i> <i>Seven Spanish folk songs</i>
30/5	Duitsland	Essen	Jan Klare 'Eureka' en Paul van Kemenade Quintet
31/5	9/6 U.S.A.	Buffalo	Diderik Wagenaar composer-in-residence tijdens June in Buffalo
2/6	Duitsland	Münster	'Stage off Limits' optredens van Luc Houtkamp, Peter van Bergen en Jaap Blonk
5/6	U.S.A.	Tallahassee	Double Reed Convention, Duo Bass instincts met werken van Jacob ter Veldhuis en Burkhardt Soll
7-16/6	Amsterdam	Diverse zalen	Ensemble Parade
7/6	Amsterdam	Theater Carré	Asko Ensemble, Nederlands Blazers Ensemble, Nieuw Ensemble, Schönberg Ensemble. Muzikale leiding: Ed Spanjaard en Reinbert de Leeuw. Cornelis de Bondt, Joël Bons, Gius Janssen, Martijn Padding, Andries van Rossem, Paul Termos, Calliope Tsoupaki, Diderik Wagenaar: Collectieve compositie in 2 versies (één van Willem Breuker en één van Cornelis de Bondt); Louis Andriessen: <i>De Laatste Dag</i> .
9/6	Amsterdam	Concertgebouw	Arditti String Quartet werken van Birtwistle, Carter en Boulez.
9/6	Amsterdam	Concertgebouw	London Sinfonietta o.l.v. Markus Stenz met werken van Benjamin, Berio, Verbey en Birtwistle.
10/6	-16/6 Amsterdam	Sweelinck	Elia Masterclass on music, met Franco donatoni, Mauricio Kagel en György Kurtág m.m.v. het Nieuw Ensemble, Ensemble Recherche, Ensemble Intercontemporain en ASKO Ensemble
10/6	-11/6 Mexico	Guanajuato	Luc Houtkamp
10/6	Amsterdam	Theater Carré	Nederlands Blazers Ensemble m.m.v. Nederlands Kamerkoor o.l.v. Thierry Fischer met werken van Xenakis, Purcell, De Bondt.
11/6	Amsterdam	Concertgebouw	Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard met werken van Donatoni, Wenjing, Kurtág en Boulez.
12/6	Amsterdam	Paradiso	Ensemble Recherche o.l.v. Lothar Zagrosek met werken van Huber, Schönberg, Schreker, Berg, Hauer, Weill en Janssen.
13/6	Duitsland	Essen	Festival Dialogo-Cultuur, Available Jelly, NL-D Quartet
13/6	Amsterdam	Concertgebouw	Ensemble InterContemporain o.l.v. David Robertson met werken van Schoeller, De Leeuw en Boulez.
14/6	Amsterdam	Theater Carré	Asko Ensemble met werken van Stockhausen
15/6	Amsterdam	Concertgebouw	Ensemble Modern o.l.v. Hans Zender met werken van Lachenmann, Rijnvos, Saariaho en Webern.
15/6	Amsterdam	Paradiso	Ebony Band o.l.v. Wener Herbers met Amerikaanse big band-experimenten uit de jaren veertig en vijftig.
16/6	Amsterdam	Theater Carré	Schönberg Ensemble, Nederlands Kamerkoor o.l.v. Reinbert de Leeuw met werken van Mason, Boulez, Kagel en Kurtág.
20/6	Duitsland	Essen	Festival Dialogo-Cultuur, Trio Clusone, Georg Gräwe + Ernst Reijseger + Gerry Hemmingway
21/6	Japan	Kyoto	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
21/7	Amsterdam	RAI	ISME 96 Percussive Rotterdam James Wood <i>Village Burial with Fire</i> Frank Nuyts <i>Give me your bunche offives</i> Thierry de Mey <i>Musique de Table</i> Emmanuel Séjourné <i>Part of The Martiantribes</i> World Saxophone Orchestra o.l.v. Ed Bogaard Pierre Dubois <i>Hommage à Hoffnung</i> Claude Debussy <i>Huit Minicetines</i> Chiel Meyering <i>Sax Six</i> Darius Milhaud <i>Scaramouche</i> Jean Malitia <i>Devil's Ray</i>
28/7	Japan	Osaka	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
28/7	-12/8 Duitsland	Darmstadt	Deelname aan de Internationale Darmstädter ferienkurse für neue Musik door Helen Bladsoe, winnares van het internationale Gaudeamus Vertolkers Concours.
30/7	-12/8	India	Carlos Michans en musici Eeva Koskinen, viool, André Kervers, klarinet, Kees Wieringa, piano, tournee naar Madras, Kodaikanal, Mysore, Calicut, Madurai
4/8	Japan	Kobe	Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya

16/8	-25/8 Hong Kong	ICMC	De krachtgever van Peter Bosch, Simone Simons, Rene Uylenhoet
22/8	24, 27 en 29/8	Indonesië	Jakarta, Bandung, Yogyakarta Tournee door het gamelan ensemble Darma Budaya
29/8	Argentinië	Buenos Aires	Festival Eccuentros, Harry Sparnaay met werken van Klaas de Vries en Ton Bruynël
1/9	-15/9 Polen	Radziejowice	Bart Visman deelname aan de 16th International Summer Course for Young Composers
1/9	-12/9 Zuid Afrika	Diverse	tournee Luc Houtkamp o.a. Grahamstown, Stellenbosch, Durban
2/9	-8/9 Amsterdam	Diverse	Internationale Gaudeamus Muziekweek 1996
21/9	-28/9 Polen	Warschau	Felix Hess installatie How light is changed into sound
4/10	Amsterdam	De IJsbreker	Presentatie NEAR CD Harry Sparnaay en Polo de Haas Ton Bruynël <i>Brouillard</i> <i>Imker</i> <i>Looking Ears</i> Gilius van Bergeijk <i>Table d'amour</i>
4/10	-19/10 Middelburg	Kloveniersdoelen	Festival Nieuwe Muziek
5/10	Middelburg	Kloveniersdoelen	Festival Nieuwe Muziek Xenakis Ensemble, werken van o.a. Takemitsu
5/10	Middelburg	Kloveniersdoelen	Festival Nieuwe Muziek Jan Kuiper, gitaar & Rap and Zombie Squad
6/10	Middelburg	Kloveniersdoelen	Festival Nieuwe Muziek Geoffrey Madge, piano, werken van Flynn en Mitropoulos
6/10	-13/10 Rusland	St. Petersburg/Moskou	Peter de Grote Manifestatie
7/10	Duitsland	Lüneburg	Begegnungen Luc Houtkamp, saxophones and live-electronics, Nicolas Collins, voice, Peter Machajdik Elektro-akustische Musik aus den Niederlanden Ton Bruynël <i>Mobile for soundtracks</i> Arno Peeters <i>Aeroson</i>
8/10	Polen	Wroclaw	De Ereprijs tijdens de Nederlandse Muziekweek met Roger Marsch <i>Waiting for Charlie</i> Marcin Bortnowski <i>Music in Autumn</i> Robert Kurdybacha <i>Privat Music</i> Louis Andriessen <i>De Afbraak</i> Mauricio Kagel <i>Zwei Märsche um den zieg zu verfehlen</i> Vanessa Lann <i>Dancing to an orange drummer</i>
9/10	Polen	Wroclaw	De Ereprijs tijdens de Nederlandse Muziekweek met Tadeusz Wielecki <i>Collage Tango</i> Jeroen van Dijk <i>Nieuwbouw</i> Hanna Kulenty <i>Going up</i> Charles Ives <i>Country band march</i> Luca Macchi <i>Ad Versum</i> Frank Zappa <i>Suite (Peaches and Regalia, Black page)</i>
10/10	Utrecht	Theater Kikker	Greetje Bijma's Up There composities van Alan Laurillard en improvisaties
10/10	-12/10 Veere	Grote Kerk	Willem Breuker Kollektief, Mondriaan Strings, Koor Nieuwe Muziek e.a. met <i>Psalm 122</i> van Willem Breuker
7, 8, 15, 16, 18 & 19/10	Veere, Grote Kerk	's Hertogenbosch	films rondom Toru Takemitsu
6/10	Nijmegen	Galerie Marzee	Asko Ensemble werken van o.a. Fred Frith
6/10	Nijmegen	Galerie Marzee	Larissa Groeneveld György Ligeti <i>Sonate voor cello solo</i> Gaspar Gassadó <i>Suite per violoncello</i> Benjamin Britten <i>Suite for cello op. 72</i>
18/10	Bergen	Ruïnekerk	Suonare a Tre David Little <i>The snake who swallows his tail</i> Gerda Geertens <i>Fragments</i> Leo Brouwer <i>Per Suonare a Tre</i> Maurice Ohana <i>Tiento</i> Bart de Kemp <i>Rosengarten</i> Toshihisa Taira <i>Hyerophonie</i> Ramon Lazkano <i>Hizpide</i>
12/10	Nijmegen	St. Stevenskerk	Lien van der Vliet Jo van den Booren <i>La soledad Sonora</i> Chiel Meijering <i>Wasteland</i> Andries van Rossem <i>Composition in soft Rhythm</i> Enrique Raxach <i>Paralipomena</i> Simeon ten Holt <i>Engelendans</i>

Zwei Abende beim Festival der Neuen Musik

Zwischen sensibel und ohrenbetäubend

„Neue Musik trifft — nicht nur — in Lüneburg auf einen sehr kleinen Liebhaberkreis. Schade eigentlich. Denn zwei weitere

Konzerte aus der Reihe „Begegnungen mit Komponisten — Festival Neue Musik Lüneburg“ zeigten, daß die Begegnung mit ungewohnten Klängen allemal interessant ist.

„Arm und reich“ nennen Maria Husmann (Gesang) und Simon Stockhausen (Live-Elektronik und Saxophon) ihr Lieder-Programm. Werke von Brecht/Weill, Hanns Eisler, Luigi Nono und weiteren Komponisten des 20. Jahrhunderts hat Stockhausen zu eigenwilligen Text-Klang-Collagen verarbeitet. Zusätzlich standen eigene Werke sowie dem Duo gewidmete Kompositionen auf dem Programm.

Dabei trat jeweils das Bemühen in den Vordergrund, den Text musikalisch passend einzukleiden. Im großen und ganzen gelang dies sehr gut. Neben sphärischen, clusterhaften Klängen überraschten Effekte wie knarrende Türen, ein Zahnarztbohrer, Explosionsgeräusche oder Wassergeplätscher. Teilweise waren die Kompositionen jedoch so effektüberladen, daß

die Worte in den Hintergrund traten oder sogar vollkommen unter den Tisch fielen.

Mit großer schauspielerischer Gestaltungskraft unterstützte Maria Husmann den Wortsinn immens: Mal führte sie ihre Stimme aggressiv, mal einschmeichelnd, mal witzig, im nächsten Moment sanft. So stürzte sie den Zuhörer von einer Stimmung in die nächste. Hüte, Tücher, eine goldene Pappnase und andere Requisiten verstärkten den Performan-

Konzerte im Glockenhaus

ce-Charakter. Husmann und Stockhausen gingen sensibel aufeinander ein, sie stimmten sich minutiös ab. Das Publikum war begeistert.

Abends drauf ein Konzert für Neue-Musik-Hardcore-Freaks: Luc Houtkamp (Saxophon und Live-Elektronik), Nicolas Houtkamp (Stimme und Live-Elektronik) und Peter Machajdik (Gitarre) spielten „Klavierstücke (ohne Klavier)“. Die Musiker sind beim Workshop des Festivals als Dozenten tätig und ha-

ben sich hier erstmals als Trio zusammengefunden. So bekam der Abend eher Session-Charakter. In sechs weitgehend improvisierten Stücken entfaltete das Trio sein technisches Können. Außerordentlich virtuos malträtierten sie ihre Instrumente und entlockten Saxophon und Gitarre alle nur denkbaren Effekte. Interessant war die Einbindung der Live-Elektronik: Nicolas Houtkamp ließ sämtliche vorhandene Technik in einer komplizierten Konstruktion an einer Posaune zusammenlaufen und erzeugte, mit speziellem Mundstück und Posaunenzug unterschiedlichste Klänge.

Aber auch die merkwürdigsten und neuartigsten Effekte sind schnell ausgereizt, wenn keine abwechslungsreichen Spielkonzepte verwendet werden. Die Improvisationen waren sehr ähnlich aufgebaut: Sie begannen mit kleinen Staccato-Kleckschen, die sich verdichteten und in einem ohrenbetäubenden Orkan aus Virtuosität zusammenliefen. Nur selten waren leise oder schlichte Passagen zu hören, mehr wären des Kontrastes wegen bitter vonnöten gewesen. Die Begeisterung hielt sich in Grenzen. sofi

Accordeoniste met wereldpremière

De Duitse accordeoniste Margit Kern treedt zondag 27 oktober op in het Arnhemse Museum voor Moderne Kunst. In het in samenwerking met Gaudeamus georganiseerde concert zal Kern onder meer een wereldpremière van een nieuw werk van de componist Gerhard Stäbler verzorgen. Het concert begint om 12 uur.
Margit Kern won in 1994 de eerste prijs van het Internationaal Gaudeamus Vertolkers Concours. Kern won verder veel prijzen in Duitsland, trad op in vele landen en werkte met diverse componisten samen. Sinds 1993 is Margit Kern accordeon-docente aan het conservatorium van Hamburg.

Donaueschingen bejubelt Janssen en Andriessen

opgericht; het introduceren van jonge, onbekende en omsmeden van de muziek. Het is niet de laatste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken. In 1988 werd de muziek van de Duitse componist Janssen opgenomen op een cd met de titel 'Donaueschingen'. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen is geboren in 1925 in Bonn. Hij studeerde aan de Universiteit van Bonn en werd in 1950 lid van de Duitse componistenvereniging. Hij heeft een aantal werken geschreven, waaronder de opera 'Die Schöne Stadt' en de symfonie 'Die Schöne Stadt'. Hij heeft ook een aantal werken geschreven voor orkest en kamerensemble.

De Nederlandse componist Andriessen is geboren in 1921 in Amsterdam. Hij studeerde aan de Universiteit van Amsterdam en werd in 1945 lid van de Nederlandse componistenvereniging. Hij heeft een aantal werken geschreven, waaronder de opera 'De Schone Stadt' en de symfonie 'De Schone Stadt'. Hij heeft ook een aantal werken geschreven voor orkest en kamerensemble.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

De Duitse componist Janssen en de Nederlandse componist Andriessen hebben samen een aantal werken geschreven. Het is de eerste keer dat Janssen en Andriessen samenwerken op een cd. De cd is uitgegeven door de Nederlandse uitgeverij De Persgroep. De cd is verkrijgbaar in de Nederlandse muziekhandel.

GELDERLANDER
Opzage : 182.500
Datum : 241096

Elektronica en Chinese toeters in Kunsthuis 13

Door onze kunstredactie
Het Schönberg Kwartet en het blaasorkest Cobla La Principal d'Amsterdam openen het festival *Ongehoord Goed*, dat op zondag 27 oktober in het Velpse Kunsthuis 13 begint. Tijdens het festival worden muziekstukken ten gehore gebracht die geschreven zijn voor elektronische en elektro-akoestische klankverwekkers, zelfgebouwde muziekinstrumenten en instrumenten uit andere culturen dan de westerse. Het Schönberg Kwartet geeft zondag om 11.30 uur in het kader van dit festival een concert waarin verschillende elektronische klankbronnen gebruikt worden. Op het programma staan werken van Louis Andriessen, George Crumb en Ton Bruynèl. Na de middagpauze begint om 15.00 uur het optreden van Cobla la Principal d'Amsterdam. Een cobla is een blaasorkest dat in Catalonië sardana's begeleidt, de eeuwenoude kringdansen die op de pleinen van de Catalaanse dorpen en steden worden gedanst. De muziek kenmerkt zich door een speciale klankkleur die ontstaat door blaasinstrumenten als de flaviel, de tible en de tenora. Het festival wordt dinsdag 29 oktober om 20.30 uur voortgezet met optredens door Alan Laurillard, Klaas Hoek en Harry de Wit. Componist Laurillard kreeg bekendheid door zijn optredens als saxofonist en percussionist in verschillende formaties. Hij kreeg in 1982 de Boy Edgar Prijs. Klaas Hoek heeft zich aan de nieuwe muziek gewijd en speelt onder meer orgel en clavecimbel. Harry de Wit geeft een concert voor piano en zelfbouwinstrumenten, elektronica en slagwerk.

De clavecinisten Annelie de Man en Thora Johansen spelen donderdag 31 oktober werken van onder anderen Marion de Laet, Jacob ter Veldhuis en Haukur Tomosson. Aan het concert gaat de klanksculptuur Atlantis van Armeno en Marcel Alberts vooraf. Het concert begint om 20.30 uur, in de pauze en na afloop treedt beeldend en muziekkunstenaar Edward Brantsen op. Het fluitensemble Tegenwind voert vrijdag 1 november werken van Usko Meriläinen en Geurt Grosfeld uit. Die worden vanaf 20.30 uur met allerlei soorten fluiten, computer en tape tot klank gebracht. Zaterdag 2 november om 20.30 uur treedt fluitiste Abbie de Quant op. Zij speelt onder meer van Corallien Ansink een compositie voor fluit en slagwerk met gedichten van Lucebert, en van Willem Jeths een werk met gedichten van Hans Faverey. De laatste dag van het festival, zondag 3 november, begint om 11.30 uur met Winanda del Sur, een muziek- en zanggroep rond Winanda van Vliet. Op het gevarieerde repertoire staan onder meer composities uit Argentinië, Chili, Mexico en Brazilië. Er wordt gebruik gemaakt van Latijnsamerikaanse blaasinstrumenten. 's Middags treedt om 15.00 uur Maud Sauer op. Zij speelt instrumenten als de tible, een Catalaanse hobo, de Duitschalmei en een Chinese toet-

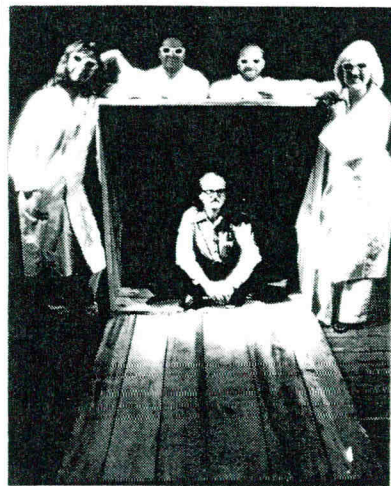
19/10	Duitsland	Donaueschingen	Nederlands Radio Kamer Orkest o.l.v. Peter Eötvös Guus Janssen Louis Andriessen Heiner Goebels	<i>Verstelwerk</i> <i>Tao der Weg</i> <i>Industrie</i>
21/10	Maastricht	Introconcert	Slagwerkgroep Den Haag Michael Levinas Jean Barraqué Iannis Xenakis	<i>Voûtes</i> <i>Chant après chant</i> <i>Idmen B</i>
23/10	Leeuwarden	Grote Kerk	Lien van der Vliet Jo van den Booren Chiel Meijering Andries van Rossem Enrique Raxach Simeon ten Holt	<i>La soledad</i> <i>Sonora</i> <i>Wasteland</i> <i>Composition in soft Rhythm</i> <i>Paralipomena</i> <i>Engelendans</i>
24/10	Engeland	Oxford	Idée Fixe Leigh Landy	<i>(Y)our House</i> , sound installation
24/10	Rotterdam	Zaal De Unie	Yannis Kyriakides <i>On Zenó, Dance and Retrace</i> voor viool en piano Louis Andriessen	<i>Disco</i>
24/10	Zwolle	Odeon	Orkest De Volrading: Nieuwe Oogst J.S. Bach/H. Koolmees Hans Koolmees	so ist mein Jesus nun Gafangen <i>sinterklaas bestaat niet in memoriam</i> <i>W.F. Hermans</i>
			Hans Dillo Arthur Sauer Martin Butler Stevan K. Tickmayer	<i>Afga kookt</i> <i>Arcade-Space Mutants</i> <i>Hootenny</i> <i>Orphic Drones & Pagan Beats</i>
24/10	Australië	Queensland	Harry Spamaay Martin Wesley Smit Joyi Yuasa Wayne Siegel Claudio Ambrosini Simon Burgers	<i>for Bass Clarinet and Tape</i> <i>Bass Clarinet Solitude</i> <i>Jackdaw, with tape</i> <i>Capriccio, detto l'ermaphrodite</i> <i>Pastiche!</i>
25/10	Noorwegen	Oslo	Theo Verhey aanwezig bij de uitvoering tijdens het Ultima Festival, door het Noors omroeporkest o.l.v. David Porcelijn van zijn werk <i>Expulsie</i>	
25/10	Australië	Queensland	Meet the Composer, Queensland Symphony Orchestra o.l.v. Mark Summerbell, Harry Spamaay, basklarinet Gerard Brophy Iannis Xenakis	<i>Les Roses Sanglantes</i> <i>Echange</i>
26/10	Noorwegen	Bergen	Ultima Festival Ellen Corver, Sepp Grotenhuis, Marco Blauw en Niek de Groot György Kurtag	<i>Rückblick, Hommage à Stockhausen</i> <i>Altes und Neues für vier Spieler</i>
27/10	Arnhem	Gemeentemuseum	Margit Kern Gerhard Stäbler Klaus Huber Babette Koblenz	<i>Karas. Krähen</i> <i>Winterseeds</i> <i>Sans soleil</i>
27/10	Groningen	De Oosterpoort	Podium circuit: Janssen/Johnson Mondriaan Kwartet; Jan Joris Lamers, spreekstem; Jannie Pranger, mezzosopraan; Mariëtte Bastiaansen, sopraan; Anita van Groningen à Stuling, piano Guus Janssen Tom Johnson	<i>Faust's Licht</i> <i>Two shaggy-dog-Opera's;</i> <i>Door en Drawers</i>
27/10	's Hertogenbosch	BIS	Aquarius Ensemble	
27/10	Utrecht	De Utrechtse School	Jaap Blonk	
27/10	-11/11 Velp	Kunsthuis 13	Festival Ongehoord Goed, Schönberg Kwartet	
28/10	Utrecht	De Utrechtse School	Rumor 4, Brian Wilson, John Zorn, Jacques Palinckx, The Mondriaan Strings, Leine & Roebana	
28/10	Utrecht	Tivoli	Rumor 4; werken van Bar Kokhba, John Zorn	
29/10	Velp	Kunsthuis 13	Festival Ongehoord Goed, Ensemble Gending	
31/10	Velp	Kunsthuis 13	Festival Ongehoord Goed, het Atlantisproject	
31/10	Alkmaar	Provadja	Michael Gordon Philharmonie	
1-3/11	Amsterdam	Sweelinck Conservatorium	Composers' Arena Het Utrecht String Quartet gaf driedaagse worksho onder leiding van de Finse componist Magnus Lindberg.	
1/11	Den Haag	Korzo	Podium Circuit: Johnson/Janssen Guus Janssen Tom Johnson	<i>Faust's Licht</i> <i>Two shaggy-dog-Opera's;</i> <i>Door en drawers</i>
			Mondriaan Kwartet; Jan Joris Lamers, spreekstem; Jannie Pranger, mezzosopraan; Mariëtte Bastiaansen, sopraan; Anita van Groningen à Stuling, piano	

2/11	Amsterdam	Stedelijk Museum	Michael Jüllich & Kurt Dahlke Gezang van geesten boven het water in concertvorm
3/11	Amsterdam	De IJsbreker	Utrecht String Quartet Aleksandra Vrebalov <i>String Quartet nr. 1</i> Imants Mezaraups <i>It is late in the year</i> Akane tsuji <i>Absolution</i> David Vayo <i>Five Small Packages</i> Carl Christian Bettendorf <i>drei Stücke für Streichquartett</i>
3/11	Utrecht	De Utrechtse School	F.M. Uitti & E. Sharp - improvisaties
5/11	Utrecht	Theater Kikker	X-OR on tour Richard Barrett, Mary Oliver, David Dramm, Luc Houtkamp, Fred van Hove en Gert Jan Prins met geïmproviseerde muziek, elektronische muziek en popmuziek
5/11	Rotterdam	Zaal De Unie	Podium Circuit: Janssen/Johnson Mondriaan Kwartet; Jan Joris Lamers, spreekstem; Jannie Pranger, mezzosopraan; Mariëtte Bastiaansen, sopraan; Anita van Groningen à Stuling, piano Guus Janssen <i>Faust's Licht</i> Tom Johnson <i>Two shaggy-dog-Opera's;</i> <i>Door en Drawers</i>
8/11	Polen	Krakow	Audio Art Festival, Edwin van der Heide en Zigniew Karkowski
8/11	Albanië	Tirana	3rd International Days for New Chamber Music Lezing door Prof.Dr. Rokus de Groot Aurelia Saxofoon Kwartet Theo Verbey <i>Passamezzo</i> Tristan Keuris <i>Music for Saxophones</i> Peter van Onna <i>The Gravity of D</i> Martijn Padding <i>Ritorno</i> Louis Andriessen <i>Facing Death</i> Geert van Keulen <i>Kwartet</i>
9/11	Polen	Krakow	Audio Art Festival, Paul Panhuysen installatie
9/11	Haarlem	St. Bavo	Lien van der Vliet Jo van den Booren <i>La soledad Sonora</i> Chiel Meijering <i>Wasteland</i> Andries van Rossem <i>Composition in soft Rhythm</i> Enrique Raxach <i>Paralipomena</i> Simeon ten Holt <i>Engelendans</i>
9/11	Amsterdam	Stedelijk Museum	Fluitkwartet Tegenwind Usko Meriläinen <i>Mouvements circulaires</i> <i>Summersounds for flute and grasshoppers</i> Gerhard Stäbler <i>Winkelzüge</i> Ann la Berge <i>Revamper</i> Geurt Grosfeld <i>De vierde planeet</i>
10/11	Maastricht	Intro	Podium Circuit: Janssen/Johnson Mondriaan Kwartet; Jan Joris Lamers, spreekstem; Jannie Pranger, mezzosopraan; Mariëtte Bastiaansen, sopraan; Anita van Groningen à Stuling, piano Guus Janssen <i>Faust's Licht</i> Tom Johnson <i>Two shaggy-dog-Opera's;</i> <i>Door en Drawers</i>
10/11	Nijmegen	Galerie Marzee	Ananda Sukarlan Jack Body <i>Sarajevo</i> Mauricio Kagel <i>An Tasten, Etude voor piano</i> Jesus Rueda <i>3 Miniaturas</i> Charles Ives <i>study no. 20</i> György Ligeti <i>Etudes no. 8, 7, 4, 3 en 6</i>
10/11	Utrecht	De Utrechtse School	LOOS Richard Barrett <i>fluxion</i> Jan Bas Bollen <i>SYNC</i> Iannis Kyriakides <i>On Zenó</i> Misha Mengelberg <i>Enkele regels in de dierentuin</i> Huib Emmer <i>Memory Drums</i>
13/11	Enschede	Muziekcentrum	Reinier van Houdt Giacinto Scelsi <i>Suite 8, BOT-BA</i> <i>Suite 10, KA, Suite 9, ITAI</i> <i>Un Adieu</i>
15/11	Bergen	Ruïnekerk	Bass Instincts Harry Freedman <i>Higher</i> Jacob ter Veldhuis <i>For a number of reasons</i> Stephen Cronin <i>Sacrifice</i> Burkhardt Söll <i>Nachtkerzen</i> Gerard Brophy <i>Iza</i> Brian Cherney <i>Epitaph</i> Thelonius Monk <i>Off Minor</i> <i>Epistrophy</i> <i>Round Midnight</i> <i>Well, you needn't</i>

NĚ TEATRIN POPULOR TĚ PRISHTINĚS

Dia e Muzikës Hollandeze, filloi die në sallën e muzikës së dhomës të Akademisë së Artëve në Tiranë me Konferencën e prof. Rokus de Groot. Objekt i saj ishte muzika e re hollandeze pas vitëve '45. Ai ekspozoi proceset inovatore që ndodhën brenda saj, si pasojë e ndikimit të kërkimeve të reja muzikore në Evropën Perëndimore. Prof. Groot u ndal të veprat e njohura të muzikës së re hollandeze dhe përfaqësuat e saj. Pjesa tjetër tu rezervua për të tjerët të prof. Groot-it si kompozitor dhe muzikolog. Në këtë ekspozitë, e cila u ilustroi me pjesë muzikore të tij, vend të veçantë kishin edhe ndihmuesit e tij në kërkimet muzikore, estetike dhe teknike të kompozicionit bashkëkohor. R. de Groot ka studiuar edhe mardhënia të muzikës lindore e perëndimore. Për afësitë e tij të spikatura

Muzika e Re Hollandeze

Tom Johnson

UTRECHT - Een paar jaar geleden, toen ze in geldnood zat, heeft ze al haar blaasmuziek van de oude componisten verkocht. Een grote adering was dat niet, want sinds haar eindexamen aan het Utrechts conservatorium in 1978 heeft ze eigenlijk alleen muziek van eigentijdse componisten gespeeld. Organiste Lien van der Vliet uit Utrecht geeft morgen een concert in de Grote Kerk te Leeuwarden. Drie van de vijf composities zijn speciaal voor die gelegenheid geschreven.

Tijdens haar studie aan het conservatorium, toen ze voor een examen een stuk van een van haar docenten speelde, ontdekte ze de charme van het spelen van eigentijdse stukken. „Bevrijdend“, noemt ze die ervaring. Orgelmuziek was ingedeeld in de periodes 'voor Bach' en 'na Bach', naar het werk van eigentijdse componisten werd nauwelijks omgekeken.

De uitvoering van het werk van al die gerenomeerde componisten was aan strenge regels gebonden. „Die muziek is belast met een soms al eeuwenoude uitvoeringspraktijk die de organist voorschrijft hoe hij het werk moet interpreteren. Bij nieuwe muziek moet je het allemaal zelf uitzoeken, ben je geen notenspeler maar interpreter, ke" naar bijna. „Dat doet een groot beroep op je eigen creativiteit.“

Lien van der Vliet beschrijft haar eigen positie als met de rug naar de componist en met het gezicht naar het publiek. Ze ziet het als haar taak de boodschap van de componist verstaanbaar te maken voor haar toehoorders. „Modern staat bij veel mensen voor wanklanken en rare geluiden. Dat is niet terecht. Al is het wel waar, dat niet alle componisten de beperkingen en mogelijkheden van het orgel even goed kennen. Als interpreter moet je de misde hebben dingen te vertellen om ze verstaanbaar te maken voor het publiek. Daarbij ga ik vaak tot op de grens van wat nog toelaatbaar is voor een componist.“

Voor haar concert van morgenavond heeft ze zo ver niet te gaan, omdat het uitsluitend werk betreft van Nederlandse componisten die vertrouwd zijn met de mogelijkheden van het orgel. Jo van den Booren,

Chiel Meijering, Enrique Raxach en Andries van Rossem maakten ieder een compositie voor orgel, speciaal voor Lien van der Vliet. Het vijfde werk dat ze speelt stamt uit 1990 en werd gecomponeerd door Simeon ten Holt. Het concert begint om acht uur.

Lien van der Vliet: alleen modern

23/11	Amsterdam	Stedelijk Museum	Bass Instincts Harry Freedman Jacob ter Veldhuis Stephen Cronin Burkhardt Söll Gerard Brophy Brian Cherney Thelonius Monk	<i>Higher</i> <i>For a number of reasons</i> <i>Sacrifice</i> <i>Nachtkerzen</i> <i>Iza</i> <i>Epitaph</i> <i>Off Minor</i> <i>Epistrophe</i> <i>Round Midnight</i> <i>Well, you needn't</i>
23/11	Middelburg	Kloveniersdoelen	Podium Circuit: Harry de Wit Harry de Wit	<i>Six Songs</i> Harry de Wit, zelfbouwklavier, tapes, slagwerk; Judith Vindevogel, sopraan, Melvin Poore, tuba, elektronica; Marco Blauw, trompet, piccolotrompet, Janine Huizenga, decor, beeldregie; Peter Gerretsen, geluidregie
24/11	Arnhem	Gemeentemuseum	Suonare à Tre Gerda Geertens David Little Cesare Marchesi Paul Newland Ramon Lazkano	<i>Fragments</i> <i>The snake who swallows his tail</i> <i>In Memoriam di un Gioco</i> <i>Gaude</i> <i>Hizpide</i>
24/11	Den Bosch	Theater Bis	Podium circuit Harry de Wit	<i>Six Songs</i> Harry de Wit, zelfbouwklavier, tapes, slagwerk; Judith Vindevogel, sopraan, Melvin Poore, tuba, elektronica; Marco Blauw, trompet, piccolotrompet, Janine Huizenga, decor, beeldregie; Peter Gerretsen, geluidregie
24/11	Utrecht	Theater Kikker	Roof	
27/11	Engeland	Huddersfield	Huddersfield Contemporary Music Festival ensemble IDÉFIXE (Experimental Sound and Movement Theatre) met fluitist Jos Zwaanenburg met o.a. eigen werk.	
1/12	's Hertogenbosch	Synagoge	Irvine Arditti werken van Berio, Boulez, Carter, Donatoni, Nono en Pousseur	
5-6/12	U.S.A.	New York	Brooklyn Philharmonic Orchestra o.l.v. Robert Spano, Gertrude Thoma, sopraan Louis Andriessen	<i>De Stijl</i>
7/12	Amsterdam	Stedelijk Museum	Wim Konink & Quatuor Danel Margriet Hoenderdos James Tenney Tokuhide Nimi	<i>januari 1994</i> <i>Cognates Canons</i> <i>Trees in a dream</i>
7/12	Alkmaar	Provadja	Jan van de Putte's <i>Un</i>	Ratatouille en Thom Janssen
7-8/12	Utrecht	De Utrechtse School	Florentijn Boddendijk, Installatie met vijf metalen platen, vijf lage koperblazers <i>Nieuw werk voor saxofonist Frank Timpe</i> <i>Tapecomposities</i>	
8/12	's Hertogenbosch	BIS	Gabe Tarjan <i>Om mijzelf met mijn aan mezelfen mezelfen mijn eigen</i> van Jan van de Putte	
10/12 -13/12	Utrecht	Theater Kikker	Gitaar centraal Tim Brady uit Canada en het Groningen Gitaar Duo op.	
13/12	Utrecht	Theater Kikker	Gitaar centraal optredens van o.a. Rodi van Gemert en Erhart Hirt.	
13/12 -15/12	Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg	Nederlandse Muziekdagen	
13/12	Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal	Metropole Orkest o.l.v. Jan Stulen Ig Henneman Maurice Horsthuis Rob Madna Otto Ketting Willem Friede	<i>Sviet Viele</i> <i>Compositie-opdracht</i> <i>Touch of Gemini</i> <i>Medusa</i> <i>Movements in M</i>
13/12	Bergen	Ruïnekerk	René Eckhardt speelt Igor Stravinsky: <i>Sonate</i> <i>Chant du Rossignol</i> <i>Piano-Rag-Music</i> <i>Serenade in A</i> <i>Trois Mouvements de Pétrouschka</i> <i>Tango</i>	
14/12	Amsterdam	Stedelijk Museum	Cembalipus Roderik de Man Jean Lesage Haukur Tomasson Jacob ter Veldhuis	<i>Fantasia Chromatica</i> <i>Les Unites discretas</i> <i>Utras</i> <i>The Storm</i>

MRO HANDELSBLAD
Deluxe : 268.250
Datum : 181296

Grofkorrelig stuk van Zuidam mist timing en euforie

Nederlandse Muziekdagen 1996. Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen en Radio Kamerorkest o.l.v. Ton Koopman. Gehoord 14 en 15/12 Muziekcentrum Vredenburg Utrecht.

DOOR ERNST VERMEULEN
Het waren geen sterke Nederlandse Muziekdagen, het afgelopen weekeinde: geen thema of andere binding in dit samenwerkingsproject van NPS Radio, Gaudeamus, Donemus en Muziekcentrum Vredenburg. Wel grote contrasten, zoals in Jan van Vlijmens *Solo IV* voor altfluit, direct gevolgd door Reinbert de Leeuw's *Abschied* voor groot symfonie-orkest.

Van Vlijmens solowerken dragen het karakter van rituele klaagzangen. Een dalende reeks van zeer lange notenwaarden domineert, een enkele maal voorzien van expressieve voorslagen. Het is moeilijk grijpbare muziek, tijdsloos, vol donkere schaduwen in het laagste register, in de allergrootste concentratie vertolkt door Eleonore Pameijer.

Reinbert de Leeuw is duidelijker: *Abschied* is een afrekening met een visie op de laat-romantiek in het algemeen en het symfonisch gedicht in het bijzonder en vormt tevens een eindpunt in zijn componeren in een verwijzing naar Stravinsky's *Le sacre du printemps* en vooral Ravels *La valse* als een twintig minuten lang uitgesteld muzikaal orgasme met de ene aanloop na de andere. Bijna een kwart eeuw na dato is de werking nog steeds fascinerend, want De Leeuw weet met het orkest om te gaan en vooral blijkt hij op de hoogte van het begrip 'timing'.

Dat laatste kan niet gezegd worden van Rob Zuidam, wiens *Trance Dance* (1996), gecomponeerd voor groot orkest, de finale is van een vierdelige cyclus. Het voert meteen al naar een eerste hoogtepunt in fortissimo trillers gevolgd door een majestueuze cortège waarin vooral het koper zich doet gelden. Later dondert de piano als bij Rachmaninov in dave-

rende akkoordtrossen over het gehele klaviatuur heen: *molto ritmico ed estatico*. De beoogde euforie bewerkstelligde dit niet bij mij, deze zoektocht naar het verhevene is mij te grofkorrelig van klank.

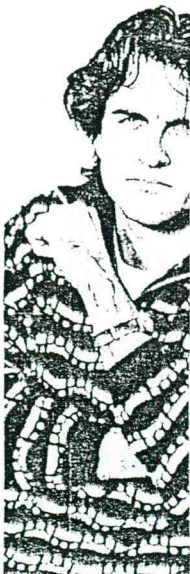
Een verrassing bracht het slotconcert door het Radio Kamerorkest in een werk dat in première ging op 22 december 1835. Terecht oogste de ouverture *Le Bandit* van Johannes van Bree veel succes. Het stuk werd zeer voortvarend gespeeld, driftig, de vonken sprongen er van af. Het is Schubertiïaanse muziek in een flirt met de Franse Opéra comique, maar ook Verdi is te horen en zelfs een gebruik van leitmotieven komt in deze opera voor.

Niet de veel te brave Tini Mathot maar dirigent Ton Koopman had Friedrich Hartmann Graf's *Klavencimbelconcert* in D. moeten spelen: vol gewaagde versieringen en met minstens één onstuimige cadens. Nu leek Mozarts vernietigende oordeel ('ein magerer Komponist') helaas niet zonder grond. Tweeslachtig vond ik Willem de Fesch' *Missa Paschalis* uit 1730, elegant als een Corelli en met expressieve opzettingen zoals in het *Christe eleison* met hobo-obligaat die echter niet worden uitgewerkt. Wel was er een ferme bijdrage van het Groot Omroepkoor, want wat een onstuimig Amen!

Componist Harry de Wit

De laatste eel van componist en multi-instrumentalist Harry de Wit is getiteld *Song for the Pigeons*, naar een muziekstuk dat hij drie jaar geleden uitvoerde bij de opening van het Zentrum für Kunst und Medientechnologie in Karlsruhe. Dat is gevestigd in een oude munitiefabriek. Het licht valt daar binnen door enorme koepels van glas - bij ontploffingen moest de lichtdruk een uitweg hebben - die zijn besmeurd met de poep van duizenden duiven. De Wit heeft zijn compositie toegesneden op die ruimte. Voor de uitvoering liet hij een piano bijna 25 meter omhoog takelen. Daar maakte hij muziek, samen met de duiven die krijsten en met hun vleugels klapten. „Dat dak moest eraf, net als vroeger”, zegt De Wit. „Zo werk ik meestal. Ik ga een gevecht aan met de ruimte.”

Harry de Wit.

Dat is Harry de Wit ten voeten uit. Hij neemt risico's, zoekt het experiment, slaat bruggen naar de poëzie en de architectuur en maakt zodoende niet alleen muziek voor het oor, maar ook voor het oog. Zijn nieuwste compositie heet *Six Songs*. In het kader van de manifestatie November Music prikt hij daarmee op het ogenblik door Zuid-Nederland en Vlaanderen. Zaterdag doet hij de Kloveniersdoelen in Middelburg aan.

„Dat is meteen de makke van het stuk”, verklaart De Wit. „Ik heb het gemaakt in opdracht van November Music. Dat speelt zich nu eenmaal in verschillende steden af. Het was mij liever geweest als ze hadden gezocht: 'Hier heb je een mooie ruimte. Doe daar eens iets mee.' Een kerk in Zeeland bijvoorbeeld. Nu moeten we alles steeds opnieuw ophouwen en elke locatie is weer anders.”

Eigen wereld

Dat weerhoudt De Wit niet om ook in zijn jongste project een gevecht met de ruimte aan te gaan. Alleen gaat het dit keer om een ruimte die door middel van muziek, deeg, handeling, tekst, film en video voor het publiek wordt opgeroepen. De Wit: „Voor deze gelegenheid hebben we onze eigen wereld uitgevonden.”

De beeldrijke van *Six Songs* is in handen van kunstenaar Janine Huizenga. Zij voorziet de klanken van De Wit op het podium van geprojecteerde foto's en langzaam bewegende beelden. „Maar niet

als plaatje bij een praatje”, waarschuwt Huizenga. „Het gaat niet om een illustratie. Klank en beeld zijn een geheel. Ik heb een zekere vaagheid en traagheid nagestreefd. De beelden doemen op zoals bij Harry de klanken opdoe-

14/12	Utrecht	Carillon van de Domtoren	Arie Abbenes, carillon <i>De komst van Willibrord</i>
		Louis Andriessen Jan Baptist Verrijt / Arie Abbenes Benedictus Buns / Arie Abbenes Andries van Rossem Herman Hollanders / Arie Abbenes Leo Samama Abraham van den Kerckhoven / Arie Abbenes Louis Andriessen	<i>O mediatrix Domine; Currite Pastores</i> <i>Sonata III, op. 8/3</i> <i>A.C.D.G. een voorslag</i> <i>Toccata</i> <i>Fantasia in d</i> <i>De komst van Willibrord</i>
14/12	Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal, Radio Symfonie Orkest o.l.v. Jac van Steen	Eleonore Pameijer, altfluit Rob Zuidam Theo Verbeij Jan van Vlijmen Reinbert de Leeuw
			<i>Trans Dance</i> <i>Expulsie</i> <i>Solo IV voor altfluit</i> <i>Abschied, symphonische Dichtung</i>
15/12	Nijmegen	Galerie Marzee	Greetje Bijma's Up There composities van Alan Laurillard en improvisaties
15/12	Utrecht	De Utrechtse School	Tomoko Mukaiyama & Stephan Hussong werken van Stravinsky, Piazzolla, Uros Rojko en Toshio Hosokawa.
15/12	Utrecht	Muziekcentrum Vredenburg, Grote Zaal, Radio Kamerorkest, Groot Omroepkoor & solisten o.l.v. Ton Koopman	Pieter Hellendaal Friedrich Hartmann Graf Johannes B. van Bree Willem De Fesch
			<i>Concerto nr. 1 in g</i> <i>Concert voor klavecimbel en orkest</i> <i>Ouverture 'Le Bandit'</i> <i>Missa Paschalis</i>
15/12	's Hertogenbosch	BIS	René Eckhardt speelt Igor Stravinsky: <i>Sonate</i> <i>Chant du Rossignol</i> <i>Piano-Rag-Music</i> <i>Serenade in A</i> <i>Trois Mouvements de Pétrouschka</i> <i>Tango</i>
20/12	Amsterdam	AGA Zaal Beurs van Berlage René Eckhardt speelt Igor Stravinsky:	<i>Sonate</i> <i>Chant du Rossignol</i> <i>Piano-Rag-Music</i> <i>Serenade in A</i> <i>Trois Mouvements de Pétrouschka</i> <i>Tango</i>
22/12	Utrecht	De Utrechtse School	Maarten Altena Ensemble <i>Zijdelings Afgesproken</i> is een muziektheaterstuk rondom de jonge wiskundige L.E.J. Brouwer
22/12	Venlo	Museum Van Bommel Van Dam	Kees Wieringa
27/12	Alkmaar	Provadja	Kees Wieringa

VIII. LET US BE JOYFUL: FOR THAT GAUDEAMUS NEWSLETTER, THOSE MUSIC ARCHIVES.

The best contemporary music information center in Europe is: The Gaudeamus Foundation - Centre of Contemporary Music, a member of the European Conference of Promoters of New Music. The Center issues a very superior English-language newsletter, called Gaudeamus Information, twice a year, in January and July. It publishes many announcements of composition and performing opportunities, and lists, sometimes, with a black-and-white representation of the front cover of the CD booklet, all new CDs donated by record companies and others into its holdings. VMM, e.g., sends a copy of all new releases to Gaudeamus for inclusion in permanent reference holdings.

The Centre is supported by Government and other funds and maintains a large, growing, and excellent collection of contemporary music—scores, CDs, LPs, etc. Conductors, performers, festival directors, and others regularly consult its holdings, and many performances have ensued therefrom. VMM composers should send scores to Gaudeamus to gain possible performances.

It is pleasing to note that numerous VMM composers already are aware of Gaudeamus and what it has to offer: for example, Sharon Hershey, whose *Arrival for Soprano and Orchestra* won a Gaudeamus Prize in 1993, and then the Vienna Modern Masters Fourth Annual Orchestral Recording Award competition in 1993, with results announced in 1994; and Elliott Schwartz, who was a judge in the 1993 Gaudeamus competition. *Arrival* appears on VMM 3029. This extraordinary work combines feminist commentary with other layered meanings about American society, musically expressed through her settings of MacArthur-winner Adrienne Rich's powerful poetry.

To subscribe without cost to Gaudeamus Information, write to: Gaudeamus Foundation - Centre of Contemporary Music, Swammerdamstraat 38, 1091 RV Amsterdam, The Netherlands.

Gaudeamus, Swammerdamstraat 38,
1091 RV Amsterdam, The Netherlands
tel.: +31-20-6947349, fax: +31-20-6947258
email: gaud@xs4all.nl
homepage: <http://www.xs4all.nl/~gaud/>